

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnishvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (I. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: peterstopna petlet vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila, brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu: Knafljova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

V nedeljo vsi na shod!

Davkoplačevalci!

Grozi nam novi cestni zakon in novi občinski volilni red!

Klerikalci so začeli napadati vaše žepe, da bi vas z vašim lastnim denarjem tem laže ugonobili. Povišati vam hočejo deželne doklade, da boste morali prispevati za vsako vaško pot v celi deželi, ljubljanske ceste pa poleg tega še vzdržavati sami. Ali ne plačujemo že zadosti raznih davkov in dokladov? Saj je tako komaj dihamo.

Z novim občinskim volilnim redom vas hočejo oropati še vaših političnih pravic in vas s stališča zavedne večine z vašim lastnim denarjem potisniti v brezpravno manjšino. Skratka hočejo: **Ljubljancem plačuj pa molči!**

Napredni someščani! Zato

v nedeljo, dne 24. t. m. ob polu 11. dop.

vsii na shod v Mestni dom!

Protestirali bomo proti temu zavratnemu nasilstvu in dali duška svojemu prepričanju, da si ne damo kratiti svojih pravic in da očemo imeti svoj denar zase.

Odreti se ne damo!

Sklicatelji.

Kranjska deželna ustava.

Deželni red in deželnozborski volilni red.

Mestna skupina.

(Napisal deželni poslanec Fran Višnikar.)

I.

Temelj naši ustavi je cesarski patent z dne 26. februarja 1861 dr. zak. št. 20 (februarski patent), s katerim sta se tudi za Kranjsko izdala

deželni red in deželnozborski volilni red z dne 26. februarja 1861. Ta zakon, ki je za državni zbor in za posamezne dežele ustanovil interesno zastopstvo, je navzlic poznejšim volilnim zakonom in raznim novelam glede temeljnih načel, zastopstva interesov, še danes v veljavi. Tudi državni osnovni zakon z dne 21. decembra 1867 št. 141 je obdržal ta načela ter določa volilne razrede: a) veleposestev, b) mest, trgov in industrijskih krajev, c) trgovskih in obrtnih zbornic in d) kmetijskih občin. Do leta 1873. so tudi deželni zbori volili državne poslance iz teh sku-

pin. Šele po drž. zak. z dne 2. aprila 1873 se volijo državni poslanci direktno, a še vedno po interesnih skupinah.

Do leta 1908. je obstal deželni zbor kranjski iz enega virilista (knezoškofa) in iz 36 izvoljenih poslancev. Po zakonu z dne 26. avgusta 1908 pa znaša število poslancev 49, od katerih pripada 10 na veliko posestvo, 12 na mesta in trge in na trgovsko in obrtno zbornico (2), 16 na kmetijske občine in 11 na splošni volilni razred. Na mesto Ljubljano spadajo 4, na druga mesta in štiri trge po deželi pa 6 poslancev. Izmed trgov so v mestni skupini samo Tržič, Postojna (sedaj mesto), Vrhnika in Ribnica. Drugi trgi volijo s kmetijskimi občinami. V mestih so se že prvotno vpeljale direktne volitve, v kmetijskih občinah pa se je do leta 1908. volilo po volilnih močeh. Glede mestne kurije so se prvotno določila ces. pat. l. 1861. po poznejših zakonih izpremenila samo toliko, da je vsako mesto in vsak v ta volilni razred uvrščeni trg obenem tudi volilni kraj, da se je število poslancev za Ljubljano pomnožilo in da se je (1908) Ribnica izločila iz volilnega okraja Kočevje. Ribnica ter priključila drugim dolenskim mestom.

Ker je postalo sporno, ako volijo v mestni kuriji samo v ta razred uvrščena mesta in trgi ali pa tudi tiste vasi, katere so z dotičnimi mesti in trgi združene v eno krajevno ali selsko občino, kar trdi sedanja večina dež. zbora, in ker je to vprašanje v sedanjem zasedanju povzročilo obstrukcije in hrupne prizore v dež. zboru, mislimo, da je umestno, ako presojamo to zadevo s pravnega stališča zgolj stvarno in na podlagi obstoječih zakonov. Povod sporu je dal predlog verifikacijskega odseka, da se izvolitev posl. Lenarčiča in Višnikarja ne potrdi. Pri splošnih volitvah dne 28. februarja 1908 je bil v mestni kuriji Postojna - Vrhnika - Lož izvoljen Jos. Lenarčič z večino 21 glasov, v dolenskih mestih pa Ivan Plantan s 340 glasovi proti 22. Deželni odbor je v svojem poročilu z dne 24. marca 1908 predlagal, da se potrdita obe izvolitvi, zoper kateri tudi ni bilo nikakega ugovora. Po odstopu Plantana je bil pri dopolnitvi volitvi dne 31. avgusta 1909 poslanec Višnikar izvoljen z vsemi veljavnimi glasovi (330).

Navzlic temu, da ni bilo niti v reklamacijskem postopanju zaradi sestave volilnih imenikov niti pozneje kake pritožbe zoper postopanje pri

volitvah, je verifikacijski odsek (poročevalec dr. P e g a n) predlagal dež. zboru, da se izvolitev Lenarčiča in Višnikarja ne potrdi. Odsek se sklicuje na ugovor volilcev v Kamniku zoper to, da so se tudi volilci bližnjih vasi sprejeli v volilni imenik mestne skupine, ter vtemeljuje potem svoj predlog tako-le:

Ta ugovor volilcev iz Kamnika pa je dal verifikacijskemu odseku povod, razmotrivati o veljavnosti volitev tako v skupini mest in trgov Tržič - Radovljica - Kamnik, kakor tudi v skupinah Postojna - Vrhnika - Lož in Novo mesto - Višnja Gora - Črnomelj - Metlika - Kostanjevica - Krško. Dočim so namreč v mestni skupini Tržič - Radovljica - Kamnik volile tudi vasi, ki spadajo h krajevni občini Kamnik, se isti postopek ni vršil pri ostalih dveh skupinah Postojna - Vrhnika - Lož in Novo mesto - Višnja Gora - Črnomelj - Metlika - Kostanjevica - Krško.

Pravno naziranje verifikacijskega odseka je to, da se imajo povsod, kjer se gre za volitev iz mest in trgov, pritegniti k volitvam cele politične oziroma krajevne občine, ki so naštete v § 3. deželnozborskega volilnega reda z dne 5. novembra 1898, dež. zak. št. 40. To svoje mnenje naslanja verifikacijski odsek na tele razloge:

§ 3. navedenega deželnega volilnega reda našteva volilne okraje za volitev poslancev mest in trgov. Pod § 1. pravi: »deželno stolno mesto Ljubljana«, pod št. 2.: »mesto Idrija«, pod št. 3. in dalje pa navaja samo krajevna imena, kakor n. pr. »Kranj, Škofja Loka« itd.

V tem paragrafu torej ni jasno izrečeno, ali naj volijo samo mesta oziroma trgi, ali cele krajevne (politične) občine.

Iskati je sedaj rešitev te nejasnosti tako v besedilu kakor tudi v smislu vsega ostalega zakona, in v tem oziru daje prvo pojasnilo § 9. odstavek 2., ki pravi: »V dotičnih sodnih okrajih niso obsežene občine, ki so uvrščene v volilski razred mest in trgov.«

V sodnih okrajih torej, ki tvorijo volilne okraje za kmečke občine, se morajo izločiti one občine, ki so našteje v § 3. dež. vol. reda. § 9. torej jasno pove, da morajo voliti v skupini mest in trgov občine, in ne samo mestni in trški kraji.

Pa tudi v ostalem daje ves deželni volilni red podlago za razumevanje § 3. n. z. v tem smislu, da se gre za cele krajevne občine. Krajev-

na občina je namreč najmanjša enota, ki jo deželni volilni red pozna.

Ce bi hotel zakonodajalec razumeti v § 3. le mestne in trške kraje, bi moral to na kakršensibodi način jasno izraziti ali sploh le kje omeniti kakšno manjšo enoto kakor krajevno občino.

Ce bi se hotelo v § 3. n. z. drugače tolmačiti, se pride lahko do anomalije, da bi župan katerega mesta ali trga, naštetega v § 3. z. ki ima svoje bivališče izven mesta oziroma trga v kaki vasi, ki spada h krajevni občini bil po § 31. n. z. predsednik volilne komisije, pa niti aktivne volilne pravice ne bi imel.

To »pravno naziranje« verifikacijskega odseka nasprotuje besedilu in duhu zakona, 48letni praksi in tolmačenju zakona v dež. zboru in razsodbam državnega sodišča ter bo de za pravnika — nepolitika gotovo težko umevno.

Za presojno spornega vprašanja veljajo sledeča zakonita določila:

§ 3. Za volitev poslancev mest in trgov tvori:

1. deželno stolno mesto Ljubljana dva volilna okraja.
2. Mesto Idrija.
3. Kranj, Škofja Loka.
4. Tržič, Radovljica, Kamnik.
5. Postojna, Vrhnika, Lož.
6. Novo mesto, Višnja gora, Črnomelj, Metlika, Kostanjevica, Krško, Ribnica.
7. Kočevje po eden volilni okraj.

§ 4. Vsak v vol. razred mest in trgov uvrščeni kraj je obenem vol. kraj. V vol. okrajih, ki so sestavljeni iz več mest ali trgov, je v § 3. prvo imenovani kraj glavni volilni kraj.

§ 7. Za volitev poslancev iz kmetijskih občin so sodni okraji... 1. Ljubljana, Vrhnika, skupaj eden vol. okraj itd.

§ 8. V vol. okrajih, ki so sestavljeni iz kmetijskih občin, je vol. kraj vsaka selska občina, ki ima nad 500 prebivalcev.

§ 9. V § 7. naštetih sodnih okrajih niso obsežene »občine«, ki so uvrščene v volilski razred mest in trgov.

§ 13. Poslanec v § 3. naštetih mest in trgov in v § 7. naštetih kmetijskih občin volijo direktno tisti občani, ki imajo... pravico voliti v občinski zastop...

§ 14... kdor ima pravico voliti v vol. okraju v § 3. naštetih mestov in trgov, ne sme voliti v nobeni kmetijski občini.

LISTEK.

Nižina.

Godbena drama v treh dejanjih s predigro. Po Guimerovi drami napisal dr. R. Lothar. Godbo zložil Evgen d' Albert.

(Povodom premiere v slovenskem gledališču.)

Za Puccinijevo »Madame Butterfly«, dramo z godbo in petjem, bo slišalo naše glasbo ljubeče občinstvo godbeno dramo »Nižina« in imelo tako najlepšo priložnost, seznaniti se z dvema najmodernejšima komponistoma, ki sta oba pristaša italijanskega verizma, Puccini in E. d' Albert.

Rodil se je pisatelj opere »Nižina« v Glasgowu l. 1864, bil je dijak Lisztov in gojenec nemške kompozicijske šole. Sedaj je proslul virtuoz na klavirju, in poleg tega je že nekaj let sem neumorno delaven na vseh poljih glasbene umetnosti, posebno v operi. Izmed številnih njegovih »spevoiger«, n. pr. »Odhod«, »Flauto solo«, »Kajna«, ali kakor se že imenujejo, se je najlepše obnesla in najbolj razširila »Nižina« (Tief-land), ki je bila najprej vprizorjena v nemškem deželnem praškem gle-

dališču l. 1903. Libreto je delan po Guimerovi drami, ki je slovenskemu gledališkemu občinstvu itak znana od lani, in ki je polna trde, kljubujoče sile, upornih akcentov, brutalna v mnogem izrazu in jako zanimivega notranjega dejanja, kar je operi »Nižina« v nemalo korist. V znatni meri se približuje godba v tej operi italijanskemu verizmu, očitno vsled realistične vsebine libreta, dasi je bil skladatelj gojenec nemške gledališke drame, kar je n. pr. v »Kajnu« očitno priznaval.

Vsebinska libreto je naslednja:

Predigra: Skalovita pokrajina v Pirenejah. Mladi Pedro je pastir v gorah, odkar se more spominjati. Ljudi vidi malokdaj, žensk skoro nikoli, ali vedno sanja o tem, da mu bo Mati božja poslala v dar mlado, lepo dekle. — Bogati Sebastiano je postavil siroto Marto za svojo mlinarico in jo primoral k ljubezni. Sedaj ji hoče poiskati moža in izbere Pedra, da jo poroči. Poln hrepenenja po ženski gre pastir v nižino, da bi prevzel z Marto mlin.

1. dejanje. V mlinu. Mlinarški posli vedo, da je Marta Sebastianova ljubica, in da se mora gospodar bogato oženiti, da reši svoje posestvo. Zato zasmehujejo Pedra, ki o tem ničesar ne sluti, in ki je bil z Marto poročen. Sebastiano hoče ponoči, kakor navadno, priti zopet k

njej, ali Marta ne gre v svoj hram, da bi se mu ognila. A tudi s Pedrom ne gre, čeprav je njen sum, da Pedro ve za njeno razmerje s Sebastianom, neutemeljen. Dobri Pedro v svoji neizkušenosti ne ve, kaj bi storil.

2. dejanje. Zopet v mlinu. Po deklici Nuri, edini, s katero je bil Pedro prijazen, se vzbudi v Marti ljubezen do moža, ki ji je bil vsiljen. Staremu Tommasu izpove Marta krivdo svojega življenja, in kako je le primorana postala Sebastianova ljubica. Stari mož ji svetuje, naj Pedru vse prizna. Priprostemu pastirju se pristudi nižina, hoče zopet nazaj v svoje gore, v svojo srečno samoto. Marta ga noče pustiti, temveč oditi z njim, in ko se Sebastiano pokaže gospodarja, in je noče pustiti, da bi odšla s Pedrom, pove svojemu možu, da je Sebastiano tisti, ki jo je spravil v sramoto. Besen se hoče Pedro zagnati na nesramneža, ali mlinarški hlapci ga siloma ukrote.

3. dejanje. Ker se razve po okolici Sebastianovo razmerje z Marto, postane njegova poroka z bogato dedinjo nemogoča. S tem večjim besom se oklene Marte. Ali ta ljubi svojega Pedra in mu vse sporoči po deklici Nuri. Ko si jo hoče Sebastiano zopet s silo osvojiti, skoči Pedro nanj in ubije pohotnika. Potem zgrabi Marto z močnimi rokami in jo odnese v svoje gore.

Predigra nima mnogo dejanja, a je zanimiva posebno s tem, da slika dušo prostega sina gor, in je v godbi najbogatejša in najdragocenejša. — Zvok pastirjeve šalmaje, probujoč se dan na gorah, idila gorska, porušena s prihodom dolinskih prebivalcev, vse to je podano z veliko umetnostjo in občutjem.

Ceprav je E. d' Albert verist, se izogiba sirovih izrazov, ki jih ljubi italijanski verizem, in barvah je decentnejši in ima sploh več okusa. V »Nižini« je komponist znal prekrasno združiti realistični tekst z godbo, vmes so efektna mesta, polna strasnega temperamenta, ki so povzdignila avtorja v jako čislana zastopnika moderne opere. »Nižina« se je priljubila najširšemu občinstvu in je povsod, kamor je prišla, bila vsprejeta z navdušenjem. V Pragi je prodrla s sijajnim vspehom in je stalno na repertoarjih vseh svetovnih gledališč.

Jelka.

Črtica E. T.

Vstajali so hudourni, teški, črni oblaki od vzhoda in zahoda in se zgrinjali... Viseli so nizko kot še nikdar...

Kmetje, siromaki so se križali, počepetavali so si in zamišljeni so

zrli v tla, kot bi čakali na nekaj strašnega...

In takrat je pridrdrala po beli, prašni cesti gospoka, črna kočija. Dvoje iskrih belečev je bilo vpreženih, v kočiji pa so sedele v sami svili in baržunu odete lepe, mlade hčere graščaka Zarnika...

Umaknil se je popotnik v občestni jarek in se spoštljivo odkril. Odzdravile so mu mahoma, skoro boječe in bolesten je bil njihov pogled...

Zrl je popotnik do ovinka za kočijo, potem pa zamišljen umeril korake dalje. In tam, kjer se pot zavije, je obstal, privzdignil posivelo glavo in zažarele oči so mu zrle tja, odkoder se je svetlikalo izza drevja... Zavela je lahna sapa in zazibalo se je valovito po širnih poljih, in zašumelo je med drevjem... Za vsem tem pa je počivalo belo zidovje, dom Jurija Zarnika...

Romale so misli popotnemu staremu, pa obstale so nad vsem tem bogastvom... Nagubančil je čelo silno in je začel z nekim, proroško očitajočim glasom:

»O Zarnik, stari Zarnik, kje je tvoje bogastvo? Stoji graščina... veliko je posestvo in tvoje hčere, mlade, dobre hčerkice se vozijo prešerno... Pa one so mlade, one ne znajo... Kje je tvoj grad, kje je tvoj dom Zarnik?«

§ 18. Splošne volitve je razpisati tako, da se najprvo volijo poslanci splošnega vol. razreda, na to poslanci za kmetijske občine, potem poslanci za mesta in trge ter trgovsko in obrtno zbornico.

§ 19. ... Posamezne volitve se za ... mesta in trge itd.

§ 20. ... V volilskem razredu mest in trgov je volilce vsakega po § 3., v ta volilski razred uvrščene kraja vpisati v eden volilski imenik.

V vol. razredu kmetijskih občin in v splošnem vol. razredu je vol. imenike sestaviti po krajevnih občinah.

§ 24. odst. 4. Pri sestavljanju vol. imenikov za vol. razred mest in trgov, kakor tudi za vol. razred kmetijskih občin morajo služiti za podlagi imeniki obč. volilcev.

§ 29. točka 2.: za vsak volilni kraj v § 3. naštetih mest in trgov, odnosno za vsako volišče (§ 4.), je sestavljena vol. komisija iz župana itd.

§ 31. V Ljubljani in v drugih v § 3. naštetih mestih in trgih je župan ali od njega postavljeni namestnik predsednik vol. komisije.

Zakon tedaj opetovano in dosledno imenuje mesta in trge kraje ter jih strogo loči od kmetijskih občin. Odsek hoče odpraviti kurijo mest in trgov ter postaviti na mesto teh krajev, o katerih opetovano in jasno govori zakon, krajeve občine, pri katerih so slučajno tudi mesta. Za tako postopanje ni v zakonu nikake podlage. Po § 4. vol. r. je vsaki v § 3. imenovanih krajev tudi vol. kraj. O krajevnih občinah ni govora. Krajevna občina Krško obstoji n. pr. iz mesta in 59 zelo oddaljenih vas. V katerem izmed teh 60 krajev naj bo volišče?

Da bi se pred vsak v § 3. navedenih krajev postavilo tudi ime mesto ali trg, je popolnoma nepotrebno z ozirom na uvod paragrafa: »za volitev poslancev mest in trgov izvoliti«. Ako je samo pod št. 2. imenovano »mesto Idrija«, pri poznejših točkah se pa značaj kraja več ne ponavlja, je to pač brez pomena. Pri št. 2. je pa dostavek »mesto« bil potreben, ker je spredaj pod št. 1. navedeno »stolno mesto Ljubljana«, kar pa Idrija in druga mesta niso.

Odsek se pravzaprav opira samo na § 9. vol. r., kateri govori o volitvah v kmetijskih občinah ter pravi v drugem odstavku: V dotičnih sodnih okrajih niso obsežene »občine«, ki so uvrščene v volilski razred mest in trgov. Ako se tudi prizna, da ta izraz, ki je brez vsakega vtemeljevanja in pojasnila prišel v novelo l. 1898., ni bil ravno srečno izbran, vendar nima nikakega posebnega pomena, ker zakon 5. novembra 1898 ni imel drugega namena, kakor to, da so se tudi v kmetijskih občinah vpeljale direktne in tajne volitve in da se je znižal cenzus na 8 K. Iz vseh dotičnih razprav (1896—1898) v deželni zbornici sledi jasno, da se kaj drugega ni nameravalo in da se zlasti glede volilne pravice mest ni ničesar spremenilo.

Odsekova trditve, da je krajevna občina najmanjša enota, ki jo pozna dež. vol. red, ni resnična. V § 8. vol. reda je samo izrečeno, da je v volilnih okrajih, sestavljenih iz kmetijskih občin, volilni kraj vsaka krajevna (selska) občina, ki šteje nad 500 prebivalcev, manjše kmetijske občine je pa združiti s sosednimi kmetijskimi občinami v skladne vol. kraje. Nasprotno je pa v mestnih skupinah brez izjeme vsak kraj (mesto in trg) zase tudi volilni kraj.

Beseda »občina« sama zase še nikakor ne pomeni krajevne občine. Mi imamo različne občine: kata-

stralne (davčne), krajevne (selske), šolske, mestne, trške, zdravstvene občine in podobne. Mesta in trgi se v zakonih, uradnih razglasih in pogodbah čestokrat imenujejo mestne oziroma trške občine, da se ločijo od selskih občin, s katerimi so večkrat združene. Mesta in trgi so tudi po administrativni združitvi ostali samostojne korporacije. Lastninske in druge pravice mest in trgov do nepremičnin se v zemljiški knjigi navadno vključujejo na ime dotičnih mestnih in trških občin.

Najvažnejše organizacije občin in najtežje razdružiti so katastralne občine, katere so se ustanovile na podlagi stabilnega zemljiškega katastra (1817) ter se premerile (1824) in so tudi podlaga poznejšim selskim in drugim občinam.

Prvotna organizacija ljudstva so bile občine, županije, katere so bile pa odvisne od graščinskih gosposk ter so pod feudalnim sistemom igrale neznatno vlogo in se niso mogle razvijati. Najprvo so se emancipirali kraji, kjer se je razvila trgovina in industrija. Tako so nastala mesta in trgi, katerim so vladarji (Landesfürsten) podelili posebne predprave in ugodnosti, ker so jim bili tudi glavna podpora. Dobili so svoje sodnike, semnje, pravice meščanstva in poleg deželnih stanov tudi zastopstvo v deželnem zboru. Take privilegije so dobila naša mesta že v 13. do 15. stoletju, Rudolfovo l. 1365., Kamnik 1382., Kočevje 1471 itd. Razvoj občin je pa zaviral tudi absolutizem. Prekrat je prinesel leto 1848., posebno pa cesarski patent z dne 17. marca 1849., ki je izrekel načelo: »Temelj svobodne države je svobodna občina.«

O naši eksportni politiki s posebnim ozirom na Balkan

I.

Čim bolj se razvija državno in narodno gospodarstvo, čim hitreje se modernizirajo produkcijske panoge kake države, tem večje in težje bodo naloge, katere ima rešiti državna uprava, tem intenzivnejša mora biti skrb države, če noče zaostati s svojimi napravami in če hoče dobiti za vedno bolj naraščajočo produkcijo dobrih in stalnih odjemalcev.

Trgovinska politika skuša v svojem prvem štadiju prilagoditi produkcijo domačemu konzumu. Kakor hitro se pa kaka država pridruži svetovnemu prometu, izgublja ta takozvana notranja trgovinska politika vedno bolj svoj pomen, do veljave pa prihaja ona trgovinska politika, ki išče za domačo produkcijo zunaj mej odjemalcev. In čim bolj se razvijajo odnosi med domačimi producenti in inozemskimi konzumenti, tem večji pomen dobiva zunanja trgovinska politika. In končni cilj te trgovinske politike mora biti pospeševanje eksporta.

Prava eksportna politika se mora ozirati na prvotne predpogoje gospodarskega delovanja in v enaki meri skrbeti za vse elemente tega gospodarskega delovanja.

Razvoj moderne države se kaže pred vsem v tem, da prehaja ljudstvo od poljedelstva k industriji. Polagoma nastane huda borba med dvema produkcijskima skupinama, med poljedelstvom in industrijo. Ta borba sili državo, da izpremeni svojo trgovinsko politiko.

»Agrarna država ali industrijska država je ono geslo, za katerega se z največjo vnemo bojujejo.« In končno bo morala vlada najti pravo

pot, na katero bo odkasala obe nasprotujoči si stranki.

Ta boj interesov je popolnoma razumljiv.

Saj gre vendar za najvažnejše življenske interese prebivalstva. En del tega prebivalstva se krčevito oklepa starih navad, drugi del pa stremi po novem, po moderniziranju produkcije in razširjenju zvez in stikov.

Dokler je poljedelska produkcija kake države večja nego domači konzum, torej nakazana na eksport, so naloge trgovinske politike precej lahke. Kakor hitro pa vsled naraščanja prebivalstva domači konzum doseže ali prekorači produkcijo domačega poljedelstva, tedaj se mora tudi trgovinska politika temeljito izpremeniti. Vprašanje: agrarna ali industrijska država? se v tem štadiju ne more rešiti. To vprašanje se reši samoobsebi v trenutku, ko se je ta prehod izvršil in ko domače poljedelstvo ne more več zadovoljevati konzuma domačega prebivalstva.

In tako nastane vprašanje, ali naj previdna in pametna trgovinska politika čaka na ta razvoj, ali pa naj že prej izvrši vse one priprave, ki so potrebne, da si razvijajoče se narodno gospodarstvo pribori ono mesto, ki mu gre.

Nedvomno je, da tvori za notranjo trgovinsko politiko domači konzum mejo, dočim ima zunanja trgovinska politika mnogo večje, da, nemejeno polje. In kakor je notranji trgovini postavljena v domačem konzumu meja, prav tako je v državi, v kateri si poljedelstvo ne more pridobiti novih zemljišč, poljedelstvu postavljena gotova meja. Poljedelstvo more sicer intenzivnejše producirati, vendar pa ne more produkcije poljubno zvečati; industrija pa izdeluje vedno nove vrednote in njena produkcija nima pravzaprav nobenih mej.

In vprašanje: ali naj ostanemo agrarna država ali moramo postati industrijska država, ali smo še agrarna država ali že industrijska država, je najvažnejše za našo sedanjo in bodočo trgovinsko politiko.

Industrija igra v vsaki moderni, napredni državi glavno vlogo. Industrija je kar največjega pomena za državo in za posameznika. Le industrijsko razvite države imajo bodočnost. In čim intenzivnejši je napredek, hitreje se razvija industrija.

Prav tako je tudi v Avstriji. Proces, ki se je izvršil v drugih državah, se mora izvršiti tudi pri nas. Najprej agrarna država, potem industrijska država. To je popolnoma naraven proces, ki se mora izvršiti. Prebivalstvo se je pomnožilo in se ne more več živiti od domače grude. In čeprav hočejo nekateri to tajiti, ne opravijo s tem ničesar. Pamet, ki je predpogoj vsakega zdravega in mirnega razvoja, zahteva, da morajo imeti vsi državljani brez razlike priložnost preživeti se s poštenim delom. Kajti če te priložnosti ni, tedaj mora del državljanov od lakote umreti ali se mora pa izseliti.

To dejstvo je označil nemški kancelar grof Caprivi l. 1891. v nemškem državnem zboru v naslednjih besedah: »Wenn wir nicht Waren exportieren werden, so müssen wir Menschen exportieren«, katere je zaklinal nemški agrarce. V Nemčiji so spoznali pomen teh besed, ki so se tudi uresničile. Nemška industrija se je nepričakovano razvila, dočim je izseljevanje skoraj popolnoma ponehalo.

Kako drugače je pa v naši monarhiji! V Nemčiji se je uresničil prvi del Caprijevih besed, pri nas pa drugi del. V isti dobi, ko se je nem-

ški kmet lahko doma preživljal, je bilo pri nas številno izseljevanje naravnost velikansko. Iz Nemčije se je l. 1891. izselilo 210.547 ljudi, leta 1891. le 120.081 ali 241 % prebivalstva, l. 1906. pa 31.074 ljudi ali 05 % prebivalstva. V Avstriji se je pa številno izseljevanje od 74.002 leta 1890. zvišalo na 262.833 v l. 1906. V tem letu smo uživali tudi žalostno slavo, da se je iz Avstrije izselilo izmed vseh evropskih držav razven Italije največ ljudi.

Kako pa izgleda naša zunanja trgovina? Absolutno so naši odnosi napram inozemstvu napredovali. Če je pa to tudi relativno napredek, je pa drugo vprašanje. Nočemo naše monarhije primerjati z Angleško ali pa z Združenimi državami ameriški, ker so gospodarske razmere v teh deželah popolnoma drugačne od naših. Celo primera z Nemčijo ni popolnoma opravičena. Nemčija ima za svetovni promet mnogo ugodnejšo lego nego naša monarhija. Vendar ima pa skoraj enako zemljo in poljedelsko produkcijo, kakor naša država. Poljedelska produkcija je pri nas celo še bolj situirana. In četudi vpoštevamo ugodnejše razmere v Nemčiji, vendar vidimo, da je naša situacija z ozirom na zunanjo trgovino zelo žalostna. Iz Nemčije se je l. 1881. izvozilo blaga v vrednosti 72 milijard kron, l. 1901. za 137 milijard kron, l. 1907. pa za 192 milijard kron. V 25 letih se je torej eksport povečal za 220 %. Če pogledamo pa Avstrijo, tedaj vidimo, da se nikakor ne moremo primerjati z Nemčijo.

Izvoz naše monarhije je l. 1881. znašal 27 milijard kron, l. 1901. se je zvečal na 35 milijard kron, l. 1907. pa 46 milijard kron, v 25 letih se je torej zvečal za okroglo 70 %.

Se bolje vidimo to žalostno razmerje, če primerjamo razmere leta 1906 in l. 1907. V teh letih se je nemška zunanja trgovina zvečala za 2706 milijonov mark ali 204 %, dočim se je zunanja trgovina naše monarhije v teh dveh letih zvečala le za 284 milijonov kron ali 7 %.

Da se je nemška zunanja trgovina tako zelo razvila, je gotovo posledica zdrave in smotrene trgovinske politike. Koliko so napravili in popravili v Nemčiji železnice, kanale, kako so skrbeli za nemško industrijo in trgovino s pomočjo tarifne in davčne politike! In če pomislimo, da se tri četrtine svetovnega prometa vrši na morju, tedaj tudi lahko razumemo, zakaj se v Nemčiji toliko dela za povzdigo vojne in trgovske mornarice. Trgovina dežele, katere narodno gospodarstvo je že visoko razvito, ima tendenco, da postaja vedno neposrednejša, da se otrese vsega jerobstva od strani inozemstva. Trgovina Nemčije je v istini dandanes večinoma že neposredna, da, še več, nemška trgovina posreduje že pri trgovinskih odnosih drugih držav. In če so razvita transportna sredstva merilo za gospodarski napredek kake države, tedaj moramo priznati, da je Nemčija v tem oziru jako napredna.

Toda ne samo Nemčija nas je v svetovnem prometu prehitela, temveč tudi druge države, ki so po ploskovni velikosti in številu prebivalstva manjše nego naša država. Francija in Nemčija sta v tem oziru pred nami in celo Italija nas je v par letih dohitela. V l. 1907. so izvozili blaga:

Anglija za	256 milijard K
Nemčija za	192 » »
Francija za	111 » »
Belgija za	58 » »
Avstro-Ogrska za	46 » »
Italija za	46 » »

In povsod je industrija in pomorska prometna sredstva pospeševala trgovino.

Naša monarhija veže orijent z okcidentom. Ze to geografično dejstvo odkazuje Avstriji njeno zgodovinsko vlogo, vlogo posredovalca med orijentom in okcidentom, ki sta si dandanes v svojem mišljenju in naziranju še vedno precej tuja. Toda kultura se vedno bolj razširja proti vzhodu in pride čas, ko bodo balkanske države dobile popolnoma evropski značaj.

Toda ravno ker tvori Avstrija nekaj prehoda v orijent, tedaj je najbolj poklicana in naravnost dolžna, da živi v kar najbolj prijateljskih odnosih z balkanskimi narodi.

Če hočemo, da nam bodo balkanski narodi prijazni, tedaj jim moramo predvsem mi dokazati svoje prijateljstvo. In le želebi bi bilo v interesu našega državnega gospodarstva, da bi naša avstrijska publicistika nekoliko bolj vpoštevila občutljivost balkanskih narodov. Toda pri nas se dela ravno nasprotno. Nemški listi prinašajo dan za dnem kar najgusnejše stvari o jugoslovanskih narodih. Seveda naši državniki ne morejo videti, kako zelo škoduje taka pisava našemu celokupnemu gospodarskemu napredku. Zadržna žalostna afera s Srbijo nam je pokazala, na kako nizki stopnji stoji nemško časopisje — in kako kratkovidni so naši državniki. Do vojne sicer ni prišlo, toda mi smo več izgubili nego vojno. Odkrito smemo priznati, da je Avstrija izgubila vsled vplivanja nemških krogov in vsled nezmožnosti naših državljanov srbski trg.

Pred časom smo imeli carinsko vojno z Rumunijo. Zakrivilo so jo seveda naši agrarci. In kakšna je bila posledica? Naš industrijni izvoz se je v roku let znižal za sto in sto milijonov. Trg, katerega smo si le s težavo pridobili, smo za našo avstrijsko industrijo izgubili. In čeprav je prišlo pozneje do premirja, čeprav sklenemo z Rumunijo kot skesan grešniki zopet trgovinsko pogodbo, vendar ne bomo nikdar več zavzeli onega mesta v izvozu, kakor smo ga imeli pred carinsko vojno. Rumunska živinoreja je zelo nazadovala, s tem se je zmanjšala kupna moč Rumunije. Na naše mesto so stopili drugi konkurentje. Izpolnilo se je, kar trdi pregovor: Kjer se dva prepirata, se tretji smeje.

Dandanes se poje velika slava in hvala Nemčiji, da je preprečila vojno s Srbijo. Po naših mislih je pa Nemčija dobila kaj lepo darilo, oziroma nagrado za to svojo veliko »skrb« napram nam. Zanimivo bo pogledati čez dve ali tri leta statistiko našega izvoza in nemškega izvoza. Videli bomo, kako rapidno nazadujemo, dočim se nemški izvoz od dne do dne veča. Toda naši državniki tudi potem ne bodo izpregledali. Avstrijska industrija in trgovina se imata v prvi vrsti zahvaliti hujskanju nemškega časopisja zoper jugoslovanske narode, da sta ju na Balkanu izpodrinile nemška in angleška industrija in trgovina.

Balkan gre isto pot, katero je hodila Avstrija. Tudi pri nas ni dolgo od tega, ko je lokomotiva nastopila svojo triumfalno pot, tudi Avstrija je bila navezana na pomoč tuje kapitala, tudi Avstrija je uvažala industrijske izdelke, katere je plačevala z zemeljskimi pridelki.

Toda, kakor smo že omenili, se Avstrija industrializira. Industrializacija naše države se je začela na Češkem in se od tam razširja proti jugu. In tudi naše slovenske dežele se bodo industrializirale. Glavni trg

Sočutno je pritisnil dlan na oči in molčal ... a namah je iztegnil roko in nadaljeval poln gneva: »Tvoj hlapec sem bil, pa bil si mi kruti gospodar — delal sem ti s svojimi žulji od zore do mraka, pa storil sem ti premalo in zato si me spodil, kot psa od hiše. Moral sem v Ameriko, delal sem v jami trdo, a povrnil sem se in si postavil svoj skromni dom. Zapovedoval si oblastno in trpinčil si me, zakaj, smilil se ti nisem jaz, ne moja družina — brenil si me kot psa čez prag ...«

Odkašljal se je in govoril nekoliko tišje:

»Doleta te je zato kazni, bliža se konec tvoji slavi, zapravljal si in propadel si! Vsi slutimo tvoj pogin; slutiti ga sam, ko hodiš zamišljeno in popivaš, da si tešiš gorje. — Videl sem bolesten pogled tvoje dece ... tudi ona slutiti in se boji ...«

Sklonil je glavo ... »Odpuščam« je šepnil polglasno in šel zamišljeno svojo pot ...

Zgrnilo se je od vzhoda do zahoda ... in kot bi se utrgal plaz vrh gore in zbobnel v dolino ... tako je udarila nesreča v Zarnikovo bogastvo. Stari je čutil sramotni konec in ni hotel čakati nanj ...

Napil se je žganja in našli so ga zjutraj v podstrešju obešenega.

Udje so mu bili vsi skrivljeni, oči je imel strašno izbuljene, usta zabrekla, jezik mu je visel globoko na brado in bil je po vsem telesu vijoličasto — črna ... In zaplakala je graščina ... Zarnikove hčere so bile mahoma sirote. Mati jim je umrla pred leti, oče se je usmrtil, graščina je postala last gosposke ...

In od nesreče in sramote sta zaplakali ponosna Ana in Magda ... Čez noč sta zmanjkali, spremili nista očeta k pokopju. — Govori se, da sta se podali k nekim sorodnikom, a še danes se ne ve o njih nič jasnega. Najmlajša Jelka pa je zajokala in se spustila na nesrečnega očeta, obešenca, ko so ga odvezali in ko se je zvalil po tleh ...

»O moj nesrečni oče, kaj si napravil, zakaj si me zapustil!« in poljubila ga je na zatekla usta ... »O oče, zdaj sem sama, brez tebe, moj dobri oče in brez mile matere ... Zgani se oče in pogled nesrečno, zapuščen hčerko ... Premakni usta in pošepni — glej penijo se ti, oče« in obrisala mu je z roko pene, mešane s črno, napol strjeno krvjo ... Ih-tela je in pritiskala glavico na razgaljene prsi ... In kot bi se hotela pomenkovati, tako je začela: »Čuj, dobri oče, glej kako sem sama ... ali se ti ne smilim, tvoja Jelka, ki si jo vedno božal in ki sem hitela k tebi, ko so se ti umikali drugi ... Ali

še veš, oče, kako sem te čakala vedno tam ob potu, ko si bil od doma in se bi imel vrniti — in ko si me ugledal, kako si hitel, padla sem ti v naročje, in ti si me poljubljal in govoril si: Jelka, ti si moja, ti moj biser ... O, oče« je kriknila in zopet tišina — le teško dihanje ... »Oče, ne zapusti me«, planila je po koncu. Ozrla se je, blazen je bil pogled. Zakrčila je po zraku, črni mehki lasje so ji pali po ramah. Ozrla se je, pogledala srepo na mrtveca in padla nanj ...

»Oče, oče, glej odtrgati me hočejo od tebe — glej prišli so, glej kako grdo gledajo volkovi — oče, oče, ne pusti, ne ...«

In že so jo zgrabile košene roke ... Metala se je in se oklenila še krčeviteje mrtveca. »Oče, glej rabelj, volkovi, lu kako ... In še en krik ... Odtrgali so jo in siloma odstranili ... Vila se je, prosila in spet besnela — položili so jo v postelj, ko je omagala ...

Prišel je zdravnik — pogledal je obešenca in ukazal, da ga odnese. Položil so ga v črno krsto brez vsakega okraska ... Niso jokali zvonovi — brez duhovna in brez vsakega spremljevalca — tiho, brez šuma so ga odnesli štiri črni, mrki možje v mrtvašnico ... Prišel je človek mimo, ko so ga nesli ...

stresel se je, pokrival in pogledal v stran — — —

Minilo je osem dolgih let ... Peli so pri fari na vseh svetnikov dan zvonovi ... Jokali so tako žalostno kot še nikoli ...

Stalo je dekle na cesti, zakrilo si je obraz in poslušalo — Zvonovi pa so plakali ... In zavrnila se je mladenka ... Pogled bolesten, skoro blazen ... Strmela je pred se. Razkuštrani lasje so ji padali do pasu ... Obleka obnošena, umazana, čevlji raztrgani ... Strmela je —

Izza drevja se je svetlikalo zidovje, kot bi dremalo ... Mirno, tiho vse — Vzdrhtela je in zajokala Jelka, ko se je vračala iz tujine; tudi njo je pognala usoda v svet —

»Ali kje je ono bogastvo, kje prebavnost ... Kje so oni vrtni, kje so cvetke, ki sem jih gojila — vse, vse zapuščeno — Pognali ste me v svet med tuje in tam so me umorili, uničili so to mlado življenje — Kaj sem vam zakrivila, brezsrčneži. Vzeli ste mi očeta, vzeli ste mi vse ... vse, vi tolovaji ...«

In mahoma se je spustila v tek — lasje so ji vihrali okoli glave, a ona je vpili in kazala proti graščini: »To je moj dom, vi lopovi« in izginila je med drevjem ...

Zvonovi so peli otožno — jokali Jelka pa je stala spet na cesti in poslušala — Ozrla se je še enkrat, zamahnila z roko, zagrohotala se je in stopila naglo po lepi cesti —

Zvonovi so peli otožno — plakali so, ko je stopila na pokopališče med ciprese — Stala je nepremično in zrla v morje luči —

Grobovi so žareli in iz plamena so se čuli globoki vzdihli — Plakali so zvonovi in plakali svoji na grobeh — Plapolale so sveče in Jelka je zavila med gomile — Ozirali so se vanjo in se s strahom umikali ...

Iskala je Jelka med grobovi ... Grobovi tam so bili zapuščeni — visoka, gosta trava je rasla na njih —

Stopila je med osamele temne gričke — Tu niso gorele luči — Kopica paglavcev se je potikala tod. Jelka je čakala —

»To je Zarnikov grob, onega pijanega graščaka, ki se je obesil.«

Zasmejala so se fantje in šli dalje ... Jelka pa se je priplazila neopazeno do gomile — spustila se je nanjo, tako da so jo pokrivali razpuščeni lasje in tedaj je zaplakala kot otrok: »Oče, moj oče, glej vrnila sem se« je ihtela. »Veš, oče, pognali so me s culo v roki in prišla sem med tolovaje — veš oče, tam v tujini ubijajo — Izrabili so mi

zate industrialne produkte je pa Bal- kan in orijent sploh.

Toda medtem ko je bila v prejš- njih časih trgovina v Orijentu, ozi- roma na Balkanu skoraj edino in v avstrijskih rokah, so nas že pred ča- som izpodrinile iz te pozicije dežele, ki so geografsko precej oddaljene od Balkana.

Prav iste pojave — ki tako škod- livo vplivajo na naš industrialni razvoj — vidimo v občevarstvu z dru- gimi državami. Kako neznanost so na- ši trgovinski odnosi z našim vzhod- nim sosedom, z Rusijo, kjer nemška industrija tako zelo prevladuje. Do- danj je znašal izvoz Nemčije v Rusi- jo l. 1906. 415 milijonov kron in se je ta izvoz predvsem nanašal na industrijske izdelke, je znašal naš iz- voz v Rusijo v istem letu 69 milio- nov kron, od teh je odpadala le polo- vica na industrijske izdelke. In temu je vzrok edino naša trgovinska po- litika, ki nam zapira meje Rusije. Noben izvoz ni trajno mogoč brez uvoza. In če hočemo željam agrar- njevega populnoma ustreči, tedaj mora- mo biti pripravljeni, da izgubimo svoje najbližje odjemalce.

Zelo interesanten dokaz za našo slabo trgovinsko politiko je pač tu- di zgodovina naše trgovinske morna- rice. Razventega pa razmere v Tr- stu. Po dolgem premišljevanju in studiranju so se vendar odločili, da začno zboljšavati to našo edino tr- govsko luko. Vsak novi trgovinski minister se pelje v Trst, da se tam in- formira. Ta minister se pa kmalu umakne drugemu, ki napravi tudi informacijsko potovanje v Trst. Med- tem se pač dela — toda v tempu, ki nikakor ne odgovarja vedno nara- stujočemu prometu.

Toda tudi naš železniški promet je precej žalosten. Če stavi industri- ja zdajpazdaj večje zahteve na želez- nice, te že ne morejo popolnoma iz- polnjevati svojih nalog. Tisoči in ti- soči vozov premoga leže in jih ne morejo izvoziti. In industrija mora v tuji kupovati premog za kar naj- višje cene. Toda ne morda vsled te- ga, ker je naša produkcija premoga premajhna, temveč ker je naša pro- duktivna politika kratkovidna ter se pravčasno ne zaveda svoje naloge. Edina panoga naše trgovinske politike, ki ima uspehe, je avstrijska davčna politika. E dini finančni mi- nister je dalekoviden.

Jeremiade!

»Slovenski Učitelj.« list »Slo- mškarjeve« in klerikalnih prijateljev učiteljstva, prinaša v zadnji številki ne zanimiv članek:

Resna beseda.

Liga X.

Tri tedne že deluje deželni zbor Kranjski. Trdne nadeje, da se v tem sedanju vrže med stradalajoče Slo- mškarjskega ljudskega šolstva vsaj drobtina, so šle — kakor čujemo — po vodi. Kje naj se zdaj pritožimo, če naj iščemo zaslonbe?...

Hvalimo trudaljubnost naših po- slancev, odobrujemo, če se ljudstvu upeljuje ceste, če se mu preskrbuje pitna voda itd. Zahtevamo pa, da se ne zanemari tisti del de- lni službe, ki so pri skrbi za splošno omiko našega naroda. Do- danj dolgo že trkam, predolgo že čimo. Čas je že vendar, da se ota- gijo solze skrbnih učiteljskih so- jez, ki ne morejo preskrbeti svojih malih otrok. Kaj pa naj rečejo tisti, ki so tovariši, ki so po krivici pri- padnili vsled izjemne in na- vnanost neumljive postavbe o dragin- ji dokladi? Kje drugod bi trpeli po- slovo, ki enakopravnost, enakodelav-

stvi in vrnila sem se — o, oče, ko bi zdaj k tebi leči — Glej kako te zapustili — še niti sveče ti niso dali na grob — in tedaj je vstala, zrla se plaho naokrog in izginila s gomile —

Vzela je na bližnjem grobu na- šo dogorelo svečo in jo vtaknila v svetlo svojega očeta — Stala je in zrla oči v tla — Molila je —

Naenkrat se je zdrsnila na celem svetu — Ozrla se je plaho. Nastal je sum na grobeh. Zamolklo vpitje je čulo. Zvonovi niso jokali ubra- ni, čulo se je zamolklo brnenje.

Zazarel je nebo. Dvignil se je plamen skoro do oblakov... Pri fari je bilo plat zvona. Nebo je krvavelo. Zrla je graščina —

Plašno je zrla Jelka, pa namah- ni zakrčila z rokama in zavpila: — Oče, glej masčevanje, ki vpije do zba — Zrla je nepremično, nato — Oče, oče, gredo — zve- djo me, zaprejo me in mučijo me — gredo, gredo, čuj verige — Oče, tebi, k tebi v naročje! Blazna je zrla čez grobove z razprostrtimi rokama — Strašna je bila, ko je tako izginila v ožarjeno noč —

Tri dni po ognju so našli ne- rečno Jelko, ko jo je priplavila voda do jez...

nim učiteljskim močem reše nepri- merno divergentne kose kruha? Ali bo ta »unicum« postavil še dalje mu- čil in dražil slovensko učiteljstvo? Pozivamo zlasti tiste moče, ki so za- skrivili to nesrečno kuriozitetu, naj je čimprej popravi. Potrpeli smo dosti dolgo, tolažili smo se z upi, po- žirali smo obljube in same obljube, zdaj naj pa pridejo dejanja, če ne, bomo tudi mi, ki čutimo in živimo, delamo in trpimo s »SLS«, svoje ravnanje umerili po plačilu, ki se nam daje.

Pribijemo za odgovor tistim, ki se izgovarjajo na velik del ljudski stranki nasprotnega učiteljstva na Kranjskem, tudi to: Ali se moče po- slanci ne zavedajo, da so dali svoj čas dobrošno draginsko doklado po- večini tistim, ki smešijo našo stranko in »Slomskovo zvezo«? Poštene učiteljice — in večina izmed njih je po- štena — mnogo mlajših delavnic in glednih Slomskarjev in katehetje pa se v pomanjkanju zgražajo nad nelojalnostjo deželnih očetov do last- nih, zvestih strankarjev!

In starčki, ki so vkljub trdnemu naporu v šolski službi osiveli — ali se vam ne smilijo, ko se morajo v vi- soki starosti še vedno ukvarjati z razposajeno mladino, da si pribore zadosten grizljaj zase in za svojo družino, ko bi že zdavnaj zaslužili dostojno pokojnino? Težko breme vlečejo in vlečejo dalje, mučijo sebe in druge, — toda pomagaj si, če si moreš! Umaknili bi se radi čimprej, če bi imeli ali stradanja ali borni pen- ziji se vsako boji. Pred očmi imamo slučaje, ki morajo človeka res do solz ganiti. Poznamo moža-poštenja- ka, ki službuje že čez 40 let. Bolan je, težko govori, še težje hodi, pa si ne upa prositi za pokoj, ker ve, da ob današnjih draginskih kalamite- tah ne bi mogel preživljati sebe in ljubljene družine z bomo pokojnino. Gospodje poslanci! Malo več srca za trpine, ki ste dolžni zanje pošteno skrbeti!

Veslimo se od srca, da gre naša javna stvar krepko naprej, toda ne brez zasluge krščanskega učiteljstva. Ali bomo napredovali?... Da, če nas boste okrepili; drugače pa bomo omagali ter se omejili na najnujnej- še, kar moramo storiti. Trpela bi pri tem dobra stvar, naša šola, trpela izobrazba slovenskega ljudstva. Si- roko — precej nestrankarsko srce in začuda darežljive roke ste imeli gg. poslanci zadnjič do deželnih urad- nikov, ki niso bili nič silni in tudi ne preveč potrebni (vsaj nekateri ne); — zadnji čas je, da ne porivate v kot in pa v nasprotje tistih, ki so res vaši, ki pa so v silni tudi silni!

Prinašamo čitateljem v zabavo ta odlomek! Je pač »resna beseda«! Pri nas je moč; — če mi hočemo, se plače zvišati! Tako je! Ha, ha — ali ni to komedija! In kako resno ti ljudje zahtevajo, a predsednik in od- bornik »Slomskove Zveze« glasujeta proti zvišanju. Tako je, gospoda, saj ste »zvesti strankarji« in ravno to strankarstvo vas je ubilo, da pljujejo sedaj vaši zastopniki v lastno skledo. Pritožili bi si radi?... Seveda — a komu? Povemo vam dober svet, a na uho — papežu v Rim! Tu dobite za- slombe, mogoče bode še padel kak Petrov novič! Res »nesrečna kuri- jozitet«!

V isti številki »Slovenskega Uči- telja« pa čitamo pod naslovom: »Naš dan«: poročilo o skupščini »Slo- mškovske Zveze« na Brezjah. V tem po- ročilu je med drugim čitati tudi to- le: »Enako naj zastopuje, če samo omenjamo, da je došla cela vrsta po- zdravilnih brzojav odsočnih članov in prijateljev naše organizacije, ki so z oduševljenim zanosom izražali edinstvo in simpatije s probujeno »Slomskovo zvezo«. V čast in ponos nam je bilo, da je zborovanje poča- stilo kar šest naših zastopnikov, državnih, ozr. deželnih poslancev ter mnogo veljavkov svetnega in du- hovskega stanu, ki so s tem izpričali, da »Slomskova zveza« ni osamljena, ampak ima za seboj tisto velikansko stranko našega katoliškega ljudstva, v kateri je vsa moč in ves vpliv.«

»Presrečno so bile besede, ki sta jih govorila poslanca Pogačnik in Mandelj. Iz njunih izjavanj je odse- vala iskrena ljubezen, ki jo imajo naši poslanci do krščanskega učiteljstva, pa tudi zagotovilo »zvestobe za zvestobo.«

Torej šest državnih in deželnih poslancev je bilo na njihovi skupšči- ni. Poslanci, pripadniki »velikanske stranke«, v kateri je vsa moč in ves »vpliv« po zahtevu »Slovenskega Učitelja« samega, so zagotavljali »Slomskarje« svoje iskrene ljubezni ter jim obljubljali »zvestobo za zve- stobo«. Par tednov kasneje pa so prav tisti poslanci v deželnem zboru ne samo glasovali proti povišanju učiteljskih plač, marveč so celo dva učitelja-poslanca — Jakliča, pred- sednika »Slomskove zveze«, in Rav- nikarja, uglednega člana te zveze — prisilili, da sta tudi ona morala gla- sovati proti predlogu za povišanje učiteljskih plač in s tem pljunili v svojo lastno skledo.

Učitelji, člani »Slomskove zve- ze«, ali se vam bodo sedaj odprle oči, kakšne velike prijatelje imate v klerikalcih? Ako niste slepi, boste spre- gledali!

O belokranjski železnici.

V smislu pogodbe, ki jo je leta 1907. sklenila avstrijska vlada z ogrsko, bi morala biti železniška proga, ki ima vezati Dalmacijo z ostalo monarhijo, dograjena na av- strijskem ozemlju do konca leta 1910., oziroma 1911. Takoj po skle- njeni pogodbi so sicer pričeli inžen- irji trasirati progo, toda z zgradbo še niso pričeli do danes, dasi se nagi- ba h koncu že leto 1909.

Vzroki, da se že ni pričelo z zgradbo, so različni. Neprestane po- litične homatije v tostranski in ono- stranski polovici so mnogo zavirale izvršitev železniškega načrta.

Največja, nemara glavna ovira, da se ni pričelo z zgradbo že lani, pa je bila vojna napetost med Avstro- Ogrsko in Srbijo prošlo leto.

Država je porabila vso razpo- ložljivo gotovino za oboroževanje, za mobilizacijo in nabavo raznega v vojni potrebnega materiala. Za raz- ne kulturne namene, za zgradbe železniških prog in za druge nujne po- trebe ni državni upravi preostalo ni- ti vinarja. Zato je bila odložena tu- di zgradba dalmatinske ali kakor mi pravimo belokranjske železnice.

Ko je bila odstranjena vojna nevarnost, se je sicer železniška uprava takoj zopet lotila vprašanja zgradbe imenovane železnice, toda izvršitve ni mogla posebno pospeši- ti, ker so bile državne blaginice — prazne. Vkljub temu so se ustva- rili vsi predpogoji, da se z zgradbo železniške proge prične v najkraj- šem času.

Tako so akcije stale do nedavne- ga časa.

Pred štirinajstimi dnevi pa je priobčil »Slovenec« članek o belo- kranjski železnici, v katerem je za- trjeval, da zavlačuje zgradbo belo- kranjske železnice edino finančni mi- nister vitez Bilinski, češ, da nima potrebnega denarja za zgradbo, ker je na moledovanje poslance Ivana Hribarja odpisal mestu Ljubljani na potresnem posojilu dolžni znesek po 900.000 K. »Slovenec« je torej očital županu Ivanu Hribarju, da je on in nihče drugi zakrivil, da se že ni le- tos pričelo z zgradbo belokranjske železnice. Vsak razseden človek ve, da je taka trditve nesmiselna in na- ravnost abotna, trditve, ki jo sme servirati samo list, takšne kvalitete, kakor je »Slovenec«, ki razpolaga s takimi čitatelji, ki verjamejo celo najgorostnejšim glupostim.

Ne da bi zavračali budalosti »Slovenčeve«, nego ker smo se zani- mali za stanje stvari same, smo se informirali na merodajnem mestu o zgradbi belokranjske železnice.

In iz popolnoma kompetentnega vira smo izvedli to-le:

Da se še ne gradi belokranjska železnica, ni zakrivil finančni mi- nister Bilinski, temveč interesente sa- mi, ki so do železniškega minist- rstva prihajali z različnimi navmi- varijantami. Zlasti veliko »zaslugo ima na tem klerikalni in zelo »ma- dri« bivši okrajni glavar, črnolaj- ki Žepnek, ki je ministrstvo nadle- govali neprestano z vedno novimi projekti.

Sedaj je železniško ministrstvo že odredilo novo revizijo tras — teh je šestero — in se bo po končani re- viziji odločilo za eno ali drugo, na kar se takoj prične z zgradbo.

Toliko v pojasnilo slovenski jav- nosti in belokranjskemu ljudstvu.

Somišljeniki! Someštanje!
Vabimo Vas

SHOD

narodno-napredne stranke

ki bode

v nedeljo, 24. oktobra

točno ob polu 11. dopoldne

v veliki dvorani „Mestnega doma“.

Dnevni red:

Poročilo o deželnozbornem za-

sedanju in političnem položaju.

Poročajo deželni odbornik dr. Ivan

Tavčar, deželni poslanec dr. Karel

Triller in državni poslanec župan

Ivan Hribar.

Narodno-napredni volilci, pokažite svoje

zanjemanje in pridite zanesljivo vsi brez

izjeme na ta velepomemben shod!

„Izvrš. odbor narodno-napredne stranke“.

Državni zbor.

Položaj.

Dunaj, 22. oktobra. Včeraj je imel Poljski klub sejo, na kateri se je soglasno sprejela sledeča resolu- cija: »Z ozirom na to, da sedanji po- litični dogodki prete ugonobiti kon- stitucionalno življenje in je parla- mentarizem v resnici iluzoričen, ob- staja Poljski klub pri svojem prejš- njem sklepu, ker stremi za utrdit- vijo in poglobitvijo konstitucional- nih pravic, izreka priznanje svojemu načelniku za njegovo v avgustu t. l. započeto in za delavnostjo parlamen- ta smerečo akcijo in naroča pred- sedstvu, naj vstraja v svojih name- rah in vse stori, da se omogoči po- tom pogajanj uspešno zakonodajno delovanje.«

Sklep, o katerem govori resolu- cija, se je storil v poletju na predlog Stapinskega in izreka, da smatra Poljski klub redno delovanje parla- menta za važno zadevo ter bo zato vse poskusil, da se ustvari parlamen- tarne večina na podlagi delavnega programa.

Dunaj, 22. oktobra. Češka mi- nistra bota demisijskinala še pred onim ministrskim svetom, na kate- rem se bo sklepalo o sankciji dežel- nih jezikovnih zakonov, na podlagi izjave barona Bienenrtha, da bodo ti zakoni sankcionirani. Tako se bo delna kriza hitreje razvila v po- polno.

Plenarna seja.

Dunaj, 22. oktobra. V današ- nji seji je vložil ministrski predse- dnik vladine predloge in sicer: spre- membo poslovnika, aneksijski zakon, zakon proti pijančevanju, socialno zavarovanje, ustanovitev italijanske pravne fakultete na Dunaju, 50mili- jonsko odškodnino Turčiji, trgovsko- politični pooblastilni zakon itd. — Nujne predloge so vložili: poslanec Drexel glede draginje, posl. Kramář predloga izvolitev odseka 52 članov, da izdelata zakon o varstvu manjšin, posl. Dürich o manjšinskih šolah, posl. Kalina o izgradbi proti Čehom na Dunaju, posl. Grafenauer predla- ga, naj se pri prihodnjem ljudskem štetju rubrika »občevalni jezik« na- domesti z rubriko »materinski je- zik«. Dalje je vložil 292 navadnih predlogov; med njimi je predlog po- slanca Rybářa, naj se ustanovi v Trstu drž. obrtna šola s slovenskim učnim jezikom.

Konec seje je posl. Dobernig protestiral proti pavšalnemu očitani- ju ravnatelja praške železarske družbe Kestranka, ki je izjavil, da poslanci izrabljajo svoje mandate v doseg osebni koristi. Predsednik Pattai se je protestu pridružil in po- zval Kestranka, naj imenuje imena. Na to je še poljski socialni demokrat Breiter govoril o usmrtni Ferrerja in je obžaloval, da ni tega dogodka omenil niti starostni predsednik Funke, niti izvoljeni predsednik Pattai.

Sprememba kabineta?

Dunaj, 22. oktobra. »Neues Wiener Tagblatt« piše, da se v me- rodajnih krogih uvažuje o rekon- strukciji kabineta. In sicer da sta dva načrta; po prvem bi se minist- ski predsednik Bienenrth obdal s sa- mimi nevtralnimi osebami, po dru- gem pa bi pritegnil stranke k vlad- nim poslom, t. j. ustvaril bi novo koalicio.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 22. oktobra. Pogajanja se vrše v smislu vladarje- vih želja. Poslanec Hollo je izjavil, da bi bančna skupina pod gotovimi pogoji odstopila od zahteve po samo- stojni banki.

Srbija.

Skupščina.

Belgrad, 22. oktobra. Pred- sednik Nikolić naznanja, da je mi- nistrstvo demisijskinalo. Nato se pre- čita proračun za leto 1910. Dohod- kov bo 112.800.000 dinarjev in troš- kov 111.500.000 dinarjev.

Ministrska kriza.

Belgrad, 22. oktobra. Reši- tev krize se je nekoliko zavlekla, ker zahtevi mladoradikalcev, naj se no- tranje ministrstvo prepusti njim, nasprotujejo staroradikalci.

Grško.

A tene, 22. oktobra. Kralj je vse ministre povabil na kronski svet, ki bo 30. t. m. Čuje se, da bo v kron- skem svetu kralj naznanil, da od- stopa.

Španija.

Novo ministrstvo.

Madrid, 22. oktobra. Liberalni in republikanski krogi so vzeli vest o novem ministrstvu z Moretom na čelu z zadovoljstvom na znanje.

Ferrer.

Madrid, 22. oktobra. »Impe- rial« javlja, da je vest o atentatu na državnega pravdnika v Ferrerjevem procesu izmišljena.

Kako se zastopa ljudsko volja?

Prehodil sem razne kraje naše Dolenjske, videl tu mnogo ljudskih potreb, ki zahtevajo nujne pomoči, in videl tam mnogo gorja, katerega odmevi kličejo ljudske zastopnike na lice mesta, da se tam sami na lastne oči pouče o neznosnem stanju do- lenjskega kmeta.

Ljudska volja stremi po odpomo- či v ljudskih potrebah. Zato me je tembolj zanimalo, kako bodo poobla- ščenci ljudstva v deželnem zboru za- stopali in izpolnili ljudsko voljo. — Brez vsakega slabega, najmanj pa brez takega sovražnega naziranja do poslancev »Sl. ljudske stranke«, moram reči, da me je to, kar sem v deželni zbornici od te strani slišal, nemalo presenetilo. Razpravljalo se je sicer o mnogih važnih ljudskih potrebah, kakor o napravi vodo- vodov, o popravni cesti itd., vendar če sem vse te razne predloge, interpela- cije in prošnje v duhu primerjal z množino mnogo nujnejših, važnejših potreb, sem dobil nehoti utis, da imajo ravno najuplnejši poslanci ali najmanj smisla, ali pa najmanj srca, da bi ljudstvu ravno tam naj- preje pomagali, kjer mu je najbolj potreba. In večkrat, ko je zlasti dr. Šustersič slovesno izjavljal: »Mi za- stopamo tu v deželnem zboru voljo našega ljudstva,« sem se le težko premagoval, da mu nisem doli z galerije zaklical: »Ni res, gospod doktor! Kaj ste ravno Vi storili za Vaš okraj? Dajte odgovor, ali po- znate sploh ljudstvo Vasega kraja? V takih trenutkih so mi prišli na mi- sel ubogi Radenci, ubogi Lučani, ubogi Grosuplčani i. dr., ki že leta prosijo pomoči, da bi se regulirale njih močvirnate kotlinske doline, po katerih preplavlja Krka travnike, polja in cele vasi. Na misel so mi prišli oni kraški kraji naše Dolenj- ske, koder hodiš uro in uro, ne da bi zasledil ponekod sploh kake, najmanj pa zdrave pitne vode. Gospodje, Vi na dolgo in široko in na debele stro- ške dežele razpravljate vprašanje o izkoriščevanju vodnih sil, toda po- vejte, kdaj in kako se je reševalo vprašanje: Koliko krajev je na Do- lenjskem in v Beli krajini, kjer o vodi ni duha ne sluha, oziroma, kjer potoki in studenci leto za letom ve- dno bolj ponikajo, vsahujejo pred očmi prizadetega prebivalstva. Res- nice na ljuho sicer priznavam, da se je to vprašanje glede nekaterih kra- jev razpravljalo tudi v tem zaseda- nju, vendar pogrešam med njimi mnogo imen ravno najbolj prizade- tih krajev. Dovoljeno mi bodi vpra- šanje: Ali ima deželni odbor sploh kak pregled o splošnih razmerah na Kranjskem? Ako ga ima, in ako je o njem poučen, potem mu mora biti jasno, da, ako se hoče to kočljivo, za ljudstvo življensko vprašanje, resno in temeljito rešiti, treba je v prvi vrsti splošne, temeljite uravnave kraških voda Notranjske in Dolenj- ske. Dokler ni to vprašanje skupno rešeno, so takorekoč venkar vrženi vsi stroški, namenjeni le posamez- nim krajem. To velja zlasti glede Dolenjske. Za Notranjsko vsaj neka- teri gospodje skrbje, dočim se Do- lenjsko le s praznimi obljubami od- pravi.

Poglejmo v Radensko dolino! Kako lepa, kako plodonska bi bila ta dolina, da jo voda vsako leto več- krat ne poplavlja, da jo podzemeljski tok povirja Krke vsled preni- zkega padca ne pretvarja v močvirje, ki se na več krajih vseda in do vode pogreza.

Ljudstvo plačuje davek za ta zemljišča, ki mu večasih nič, navadno pa niti za stroške obdelovanja ne ne- se. Kmet, ki tod doli seje in sadi, dela to z isto negotovostjo, kakor stavi v loterijo. Prva prihodnja po- vodenj vzame mu ves trud, ves up, vse stroške. Še občutnejše so poplave sredi leta, kakor je bilo to n. pr. lan- sko leto začetkom avgusta; s polj- skimi pridelki vred gre tudi tisto bo- re, večinoma smrdljivo seno, katere- ga tuja živina niti ne mara. In po- tem, gospodje, ki zastopate voljo ljudstva, ali Vam je znano, da je ubogo ljudstvo v vedni nevarnosti, da se mu pod vozom, da celo pod no- gami naenkrat udere zemlja do pod- zemeljske kotanje! Se ne udere povsod, ali nihče ne ve, kje in koga ta nesreča zadene. Neredni tok raznih pritokov si dela do metra široke, med seboj ločene vijugaste ovinkne in trga z bregov še tisto ped zemlje, ki bi jo kmet krvavo zase potreboval. Vsa, čez uro dolga dolina, je razrezana in razdejana na vse strani, obkoljena z vsedami, prepadi, retji in kotanjami. In vendar mora kmet plačevati da- vek za zemljo, kakor če bi bila celo in plodonska.

Ne vem, gospod doktor, koliko in kaj ima Vaš mandat opraviti v Radenski dolini. Znano pa mi je, da so se Radenci že lansko leto obrnili na Vas, na deželno vlado in deželni odbor z nujno prošnjo za odpošč. Obljubilo se jim je, da pride komi-

sija pogledat. Toda te komisije še do danes ni bilo. Znano mi je, da so se ti reveži, uvidevši kako izpolnjujete voljo ljudstva, ob letošnjem zimskem zasedanju deželnega zbora zopet zglasili pri Vas, menda celo dvakrat; šli so tudi k tovarišim in deželnemu odborniku dr. Lačpetu, ki jih je oblagodaryl z najlepšimi obljubami. In zopet so šli reveži, to pot v dobri nadi, da se jim ljudska volja vendar že nekrat izpolni, domu in čakali so zopet »komisije« — celo leto zastoj. Pa dobro ljudstvo je to in silno potrpežljivo.

Pršli so ob zadnjem zasedanju zopet ponoviti svojo prošnjo. Tu pa jenja moje znanje; ne vem, kaj se jim je že to pot obljubilo, vem pa, da v deželnem zboru glede Radenske doline ni bilo obravnavano, preslišal menda nisem.

Gospodje, ki se v deželnem zboru ponašate in opirate na ljudsko voljo, vprašajte, kadar ste sami med seboj, ali sami s seboj. Vašo vest, kako izpolnjujete svojim volilecem dane obljube, kako zastopate voljo Vašega ljudstva! Nisem imel nikdar namena v svoje skromno poznanje domoznastva vplesti politično tendenco in če sem v najboljšem namenu vendar to storil, zahvaliti se imam, oziroma zahvaliti se imate Vi Vašim lastnim zagotovilom, da izpolnjujete voljo ljudstva — kar pa vam — oprostite, doslej vsaj še ne morem verjeti. Sicer pa slučaj o Radenski dolini ni osamljen in o njem vsega tudi še nisem povedal.

Somišljeniki! Naprednjaki!
Vabimo Vas
na

SHOD
narodno-napredne stranke,

ki bode
v nedeljo, 24. oktobra ob 3. pop.
v prostorih hotela „Kramar“
v Logatcu

Dnevni red:
1) Poročilo o delovnem zasedanju zasedanja in političnem položaju. Porocila deželni odborniki dr. Ivan Tavčar.
Somišljeniki, naprednjaki iz logaškega okraja, pokazuje svoje zanimanje in pri-
dit vsi na shod! . . .
„Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke“.

Dnevne vesti.

+ Izredna seja občinskega sveta bo v torek 26. t. m. ob 5. popoldne. Dnevni red priobčimo v ponedeljek.

+ Hrvati o nedeljskem klerikalnem shodu. Zagrebški »Pokret« piše o nedeljskem klerikalnem shodu med drugim to-le: »Slovenskim klerikalcem je postal njihov dosedanj teren preozek, za to ga hočejo razširiti. Zlasti jim dela skomine Hrvatska. Tam vlada še velika razornost, ne opaža se še tako jasno kakor v slovenskih zemljah borba svobodnoselnih in klerikalnih skupin; hrvatski klerikalci še vobče niso organizirani, zato se slovenski klerikalci nadejajo, da bodo v tem splošnem mežu vlovili kako ribo. Razmišljali so dolgo, pod kakšnim plaščem bi pričeli svojo akcijo. In izšel je v »Slovenec« poziv za jugoslovansko združitev. G. Stipa Radić se je takoj jel za to stvar »interesirati«. Končno se je rodila tudi ideja klerikalnega »slovanstva«. S tem se je tudi Radić zadovoljil . . . Slovanski del te skupščine je uspel zelo klavirno, lahko se celo trdi, da je v tem oziru končal s popolnim fiaskom. Stapinski je v zadnjem trenutku popravil svoj pogrešek, ki bi se sicer najblajše izraženo moral proglasiti za politično nekorektnost. Pripricani smo, da bo tudi česka agrarna stranka uvidela svojo zmoto, da bo potem »vseslovenski« stranki ostal samo še Radić. Naša skrb mora biti, da jim na naši zemlji preprečimo akcijo, ki bi merila na to, da bi se naše ljudstvo, kakor slovensko še bolj ukovalo v spone črnega klerikalizma in duševnega robstva . . .«

+ Na notico »Slovenca« z dne 22. t. m. odgovarja odbor »Napredno politično izobraževalnega društva za Kolizejski okraj« sledeče: Ni res, da je društveni odbor sklical sestanek samo glede Bibra, pač pa je res, da se je med drugimi rečmi tudi ta točka pretresavala. Ni res, da bi g. Gorše stvar pobijal, pač pa je res, da je on samo pojasnil stvar, da ni tako, kakor se je med ljudstvom govorilo. Ni res, da g. župan ni hotel priti na sestanek, res pa je, da je bil gospod župan isti dan z g. svetnikom Duffjem v Brnu radi obrtne šole. Kar se tiče »Slovenčeve« trditve, da med

naprednjaki gineva zaupanje v g. župana, povemo klerikalni gospodi na vsa usta, da je naše zaupanje v g. župana in državnega poslanca tem trdnjše in večje, čim ljubeje ga napadajo klerikalci, ker vemo, da je na pravi poti, sicer bi ga »Slovenec« ne napadal.

+ Resnica in »Slovenec«. Piše se nam: Da sta to dva čisto nasprotna pojma, v tem smo si pač že vsi edini, ki čitamo »Slovenca«. Že od nekdaj je lagal, kar je mogel, a zadnji čas je pa postal uprav leksikon laži. Se pač pozna, da ima glavno besedo gospod Terseglav — n. b. ne oni, ki se je na gimnaziji zavzemal za svobodomiselnost in ki je v Kranju prenašal soho svetega Antona za mejo, temveč eklemenatar, penzionirani framoson in ustanovitelj nove vere, nove morale. — Sledece Terseglavove južne krvi je videti skoro v vsaki številki »Slovenca«. Svoje najhujše želo pa je obrnil proti svojim nekdanjim somišljenikom, proti svobodomiselnemu dijaštvu. Kaj zato, če zmanjka resnice, kaj ne tovariš Terseglav, saj je v Gospodovih očeh tisti človek bolj zaslužen, ki natolečuje svojega bližnjega, če mora lagati, še bolje, nebesa so mu zagotovljena. Čujte ljudje in strmite: radikalen študent je snedel pred obhajilom žemljo. To grozno vest je prinesel v četrtek »Slovenec«. (Pardon g. Terseglav, nikarte se zadaviti s to radikalno žemljo, če izveste resnico.) Zanimali smo se, kdo je ta radikalen zločinec, ki je pri maši, oziroma pred obhajilom jedel žemljo. In kaj smo izvedeli? Evo fakta! Dijak, osmošollec, ki je imel veselje do žemlje, ni radikalec, ampak nasprotno najhujši nasprotnik radikalne ideje. Niti narodnjak ni. Vsaj naše ponižno mnenje je, da človeka, ki hodi v kazino sedet, ne moremo več pristevati narodnim ljudem, še manj pa pristašem narodno-radikalnega dijaštva. Seveda, čemu bi napadal list, ki stoji na tako vzvišenem stališču kot »Slovenec«, tako brezpomembno ničlo, kot je ta nemuški dijak. Toda fakt je tukaj, v javnost mora priti — že z ozirom na temeljne pojme sv. katoliške cerkve, in treba ga je napraviti radikalnemu študentu. Menite pač, da so radikaleci tako ponižni, da bodo mirno stali vam, g. Terseglav, za model, na katerem boste poskušali svojo južno, laško kri. Quod non, amice! Se bo prišel čas, g. Terseglav, ko boste spoznali, da bi bilo boljše, da bi pustili radikalno dijaštvo na miru, a bo prepozno. Kadar vas bo zopet silila vaša južna kri h kakih taki lažnjivi notici, kot je v četrtekovi številki, takrat se spomnite ne samo na kostanj, temveč tudi na žerjavico, v kateri se boste opekli svoje prste. Lahko se dogodi, da javnost izve, kakoga »svetnika« si redi klerikalizem v osebi g. Terseglava.

+ Dvojna mera. Za Hubadovega ravnateljstva je še bilo, ko so starši kranjskih dijakov ponovno vložili na deželni šolski svet prošnjo, da bi se dovolila njihovim sinovom, ozir. varovaneem telovadba pri Sokolu in — to v posebnih urah. V sled toplega priporočila tedanjega ravnatelja je bila prošnja seveda vedno odbita, dasi se je ugodilo enaki prošnji v Ljubljani že pred leti. — Pa dobili smo čuka, in glej: dijaki in profesorji posejajo tam telovadnico. Šolska oblast pa ne vidi nič, in tudi slišati noče ničesar o tem, dasi je, kakor čujemo, prišla par dijakov, ki so šli v mnenju, kar je dovoljeno tam, je dovoljeno tudi tu, in sokolsko telovadnico, takoj za ušesa ter jim zapretila s karcerji in drugimi takimi dobrotami. Zakaj pa se niso prišli tudi oni, ki so bili in so še obiskovalci telovadnice v mežnariji? In še kako lahko se izvedo njihova imena! Vprašati je potreba samo par članov profesorskega zbora, ki v svoji službeni vnetosti tam »nadzorujejo« telovadbo. No pa vsaj se onim ne more zgoditi nič, kakor jim je to zagotovil nek profesor dr. Pečjakovega prvega reda, in telovadba tam je tudi pod umnim strokovnim nadzorstvom, kakor je to zagotovil neki ravnateljski kandidat. Ali je res tako? Dvomimo, da bi bil ves proforski zbor istega mnenja. Najbolje bi bilo vso zadevo urediti na pristojnih mestih, kar upamo, da se boče skoro zgodilo, ako pa ne, pa na svidenje!

+ Odlikanost klerikalnih poslancev. Somišljenik nam piše: Da klerikalni poslanci niso gentlemani, to sem vedel, da bi pa bili surovi in neotesani, kakor najzanimnejši zganjar v gorah, tega pa si le nisem mislil. Za časa zadnjega deželnozborškega zasedanja sem bil slučajno par dni v Ljubljani. Obvedovat in večerjati sem hodil v neko znano narodno gostilno. Opravljajoč svoje posle sem se nekega večera nekoliko zakasnil. Ko sem vstopil v gostilniško sobo, sem takoj zazrl veselo družbo gospodov, ki o bili izredno glasni. Mirno sem se vsedel k mizi ter naročil večerjo. Družba pri sosedni mizi je bila vedno glasnejša, da sem natančno lahko slišal najsurvojeje zabavljice na naprednjake, zlasti pa na

napredne poslance. Ne manč se za zabavljice sem mirno povečerjal ter poklical natakarico, da plačam. Ker sem bil navajen po večerji nekoliko posedeti, je dekle prihitelo začudeno vprašanje: »Kaj, ali še hočete oditi?« Ko sem ji to potrdil in pripomnil, da ne maram poslušati zabavljice od sosedne mize, je dekle jezno zaklicala: »Kaj neki hodijo ti klerikalni poslanci semkaj, vse goste nam bodo prepodili!« V tistem hipu je vstopila v sobo meni neznana zele distingvirana dama. Vljudno je pozdravila ter se vsedla k mizi tik klerikalne. Eden izmed klerikalcev se je ozrl. Opazivši damo, je glasno vprašal: »Ali poznate ono-le žensko?« Ko so mu odikimali, je rekel glasno, da je bilo slišati po vsi sobi: »To je žena tistega liberalca, ki je pravkar gobezdal v deželnem zboru.« Kakor dogovorjeno, so nato vsi jeli zabavljati na onega liberalnega poslanca. Niti dobre glasno niso pustili na njem. Njegova soproga, bleda, tresoča se od gneva in žalosti, je vstala ter zapustila lokal. Tudi jaz sem vstal. Poklonil sem se proti klerikalni mizi ter zaklical: »Fej vašemu postopanju! Znosite svojo jezo na moža, ženo pa, ki se ne more braniti, pustite na miru!« Nato sem obrnil osuplim klerikalcem hrbet in šel. — To pismo priobčujemo brez komentarja.

+ To so geografi! Včerajšnji »Slovenec« je priobčil tole brzojavko: »Carigrad, 21. oktobra. Po bitki blizu srbske meje med turškimi vojaki in Kurdi so Kurdi pobegnili preko meje v Srbijo in pustili na mestu 400 mrtvih.« — So pač podkovani ti »Slovenčevi« uredniki v vsem in tudi v geografiji, ko postavljajo azijske Kurde v bližino srbske meje! Ali pa učeni »Slovenčevi« uredniki mislijo, da med Arnavti in Kurdi ni nobene razlike? Ako bi kdo mislil, da je bila to slučajna pomota, se silno moti, ker takih »pomot« najde človek v vsaki številki »Slovenca«, četudi ga urejajo sila »učeni« ljudje.

+ Čast krajevo, a če jim stopiš na rep, pa tarnajo. Celovski Mir ima v zadnjem času zelo na piki tajnika »Družbe sv. Cirila in Metoda« župnika Bereeta. Ni je bilo v zadnjem času skoro številke, v kateri bi ne bil priobčil kake strupene notice o njem. Posebno zlobno je Bereeta napadel v svoji zadnji številki, kjer mu je med drugim tudi očital, da je povzročil krvave dogodke v Sori. Ker župnik Beree ni mogel, ki bi se dal mirno žaliti, je zagrozil gospodom okrog »Mira« s tiskovno tožbo. To pa je zadelo »Mirovece« v živo. Današnji »Mir« tarnja in javka zaradi tega ter ves obupan kliče: »Gospod Beree se je zatekel pred celovsko porotnico ter kliče zoper nas nemške nacionalce za sodnike v slovenski zadevi!« Ali ste videli junaško »Mirovo« gospodo, kako se sedaj zvija in ječi, ko se ji je stopilo na rep? Prav čudno moralo imajo, kakor se vidi, gospodje pri »Miru«. Oni bi smeli poljubno blatiti vsakogar, nihče pa bi njih ne smel radi žalitev prijeti za ušesa, češ, za Slovenca je nedopustno, da bi se zatekel v obrambo svoje časti pred nemško - nacionalne celovske porotnike! Če bi ta nazor obveljal, popotem bi seveda bili gospodje okrog »Mira« sakrosanktni in lahko bi hladnokrvno rojakom naprednega mišljenja kradli čast in poštenje, kolikor bi se jim zljubilo. Toda takšnih tepeev ne bodo našli, da bi jim šli na ta lim in naj sedaj, ko jim teče voda v grlo, še tako tarnajo in javkajo!

+ Zaključena kravja kupčija. Dasi je klerikalna stranka Stjepana Radića in njegove pristaše kupila, priznava sedaj v svojem glasilu »Dom« Radić sam, ki piše med drugim: »Naša tiskarna je zahtevala in dobila pošteno in solidno posojilo, (pošteno, ker daje zanj zadostno jamstvo, a solidno, ker ni na oderuške obresti) kakršnega noben hrvatski denarni zavod neče ali ne more dati.« Ne vemo, če bo našim klerikalcem po volji, da Radić tako cinčno javno priznava, da so ga kupili. Radić, kakor se vidi, ni diplomat, sicer bi ne izblebetal skrivnosti, ki morajo, ako pridejo v javnost ne v obliki suma, nego v formi absolutne gotovosti, kompromitovati njega, kakor tudi klerikalno stranko. Radić v ostalem v vsem obsegu potrjuje naše trditve, da je jel plesti prve niti s klerikalno stranko ob času, ko je imel v Ljubljani predavanje o Rusiji, in da se je takrat po predavanju sešel v »Unionu« s prof. Jarcem. Nato je imel več konferenc s klerikalnimi veljaki. Končni pakt pa je sklenil z dr. Šusteršičem dne 26. septembra. Ta dan je bila perfektna kravja kupčija in Radić je bil izplačan denar — za tiskarno. — Slabo za stranko, ki si mora pridobivati pristaše in somišljenike na Hrvatskem — z denarjem!

+ Opozarjamo še enkrat na shod, ki ga priredijo »Narodna delavska organizacija« jutri, v nedeljo, dne 24. t. m., popoldne ob pol 2. v areni »Narodnega doma«. »Dnevni pouk na obrtno-nadaljevalni šoli in

mojstri« je gotovo točka, ki mora zanimati zlasti naše obrtniške sloje in to tembolj, ker je ta zadeva dvignila že precej prahu ravno v omenjenih krogih. Stvar zanima ravno tako mojstre, kakor obrtniški naraščaj in le želeži, da bi bila udeležba čim najštevilnejša, da bo razgovor o tej pereči stvari temeljitejši. Zlasti bi bilo želeži, da se na tem shodu oglasti tudi kak učitelj, da pojasni učiteljsko stališče napram temu vprašanju.

+ O tajni seji idrijskega občinskega odbora poročajo klerikalni dopisnik na dolgo in široko. Zaradi lepšega pravi, da je o tej seji iz pogovorov njihovih nasprotnikov, resnica pa je, da je klerikalni virilist Kavčič nanesel vse Oswaldu še gorke na nos. O ta grda klerikalna hinavščina! Da bi vsaj tako nesramno ne zavijali. Smo proti tajnim sejam, saj mora biti občinska uprava občincem odprta knjiga, a dokler so, je malo parlamentarno, raznašati o tej podrobnosti po klerikalnih cunjah. Klerikalni dopisnik pravi, da je seja podala žalostno sliko, kam zavede človeka strast in politično sovraštvo. To žalostno sliko nam podaja c. kr. katehet Oswald dan na dan. Kdo povzroča največje politične hujskarije v idrijski občini, kdo je kriv, da se je revne idrijske rudarje občinske odbornike rubilo! Ali ne mar Oswald! — Kdo uganja večja nasiljstva, ko klerikalci? Sluga B. se ima zahvaliti zgolj Oswaldu, da ni dobil milostne pokojnine. In pripricani smo, če bo sluga B. v potrebi, se ne bo obrnil na Oswald, ki nima drugega, ko hudobnosti do vrha, marveč na občinski odbor. Zato pa z napadanjem poslednjega, ki ni storil še nikomur najmanjše krivice, napravljaja Oswald B. prav malo usluge. Oswald sicer lahko razveljavlja sklepe občinskega odbora, napravljati pa jih ne more.

+ V delavska stanovanja naj se prezida nesrečno občinsko poslopje št. 509 v Idriji. To je najnovejša modrost idrijskih klerikalcev. Hočejo svoje zlobno početje in oškodovanje idrijske občine s takim predlogom pokrivati. Pa poglejmo, kakšna korist bi to bila za idrijsko občino. Recimo, da se da s stroškom najmanj 80.000 K zgraditi na mestu poslopja št. 509 največ 20 delavskih stanovanj in vzemimo, da znaša najemščina za vsako 60 K, bi donášala občini na leto kosmatega dohodka 1200 K, po odbitku davka torej še ne 1000 K, mestni dom pa ki bi se zgradil že s stroškom 30.000 K, bi donášal gotovo, kar smo že večkrat dokazali nad 2000 K. Vzemimo, da je sedaj stavba veljala le 20.000 K, bi torej znašal kapital za 20 delavskih stanovanj 100.000 K, za mestni dom pa 50.000 K, bi se torej obrestovala glavnica v prvem slučaju z 1% v drugem slučaju pa s 4% — sedaj naj pa brihtni idrijski klerikalci z deželnim odborom vred izračunajo, za koliko bi bila idrijska občina vsako leto oškodovana, če bi se izvršil njihov predlog. Sicer pa bi se motil, kdor misli, da je ta klerikalni predlog resen, to je prav navadna norčarija iz idrijske napredne občine. Kaj moremo misliti, da bo deželni odbor dovolil 80.000 K, da se še nad polovico izvršeno poslopje do tal podere in zgradi po novih načrtih poslopje z delavskimi stanovanji. Kakor so korumpirane razmere v deželni hiši, vendar dvomimo, da bi se tam vsedli vnovič taki gorostasni Oswaldovi neumnosti. Pregovor pravi, da gre osel samo enkrat na led, naš deželni odbor pa lahko večkrat.

+ Klerikalcem knof. Iz Idrije. Največje zadoščenje pripraviti klerikalcu, če mu pismeno potrdiš, da še ni propalca najzadnje vrste. Hoče imeti črno na belem, od naprednjaka podpisano in spečateno spričevalo o več ali manj vrednosti svojega značaja. To je stara resnica, ki jo znova potrjuje Oswald v sobotnem »Slovenec«. Pogreva namreč afero iz burnih časov razpuščanja našega občinskega zastopa l. 1908. Takrat so se pri raznih prilikah razvile precej ostre debate in padla je marsikatera beseda, katera bi bila formulirana preciznejše, ako bi bila izrečena v miru in s preudarkom. To dejstvo je pridobilo nekemu klerikalnemu študentu spričevalo značajnosti, katero sedaj objavlja »Slovenec«, češ, da pokaže obrekljivost in grdobno »liberalnega študenta« napram »poštenemu dijakom«. O celi zadevi smo se informirali in povemo Oswaldu v poduk, drugim v zabavo sledeče: 1. Nekateri napredni akademiki so obsojali po znani septembrski občinski seji klerikalno dijaštvo, ker trpi med seboj velik del neznačajnih eksistenc, ki so klerikalci le radi ljubega kruha in drugih gmotnih udobnosti — kakor »Slovenec« pravi: »zabavljali so katoliško mislečemu dijaštvu«. 2. Seveda se »Slovenec« laže, da je moral liberalni študent »v svojo sramoto prekljicati svoje obdolžitve« — tega ni nikdar storil in tudi ne bo. Res je le, da je bil toliko nepreviden se sklicevati na klerikalnega študenta, ki je med vsem slovenskim dijaštvom znan po svojem klasičnem iz-

reku, »da je njegova glava radikalna, trebul klerikalna, v vselem življenju pa da je prav liberalnih nazorov«. — (Če Oswald tega ne verja, me naj se poprašja pri častnem sodišču »Danice«, kjer mu mogoče pove, do prav originalna ipsissima verba, ki jih iz dostojnosti ne navajamo.) Radi priznavamo, da besede kot »Danica« »plačam« za svoje politično prepričanje niso bile dovolj precizno formulirane, da bi mogle omogočiti strogi dokaz resničnosti, kakor ga zahteva zakon. Po vsestranskem prevdanku sta »krfvca« prekljala v jako nedolžni in vodeni izjavi svoje nenatančne besede — dolge mesece (od septembra do aprila) je čakal razžaljeni v krščanski potrpežljivosti na to uslugo. Je pravcati knof, ki so ga dobili klerikalci s to izjavo, ne dokaže nič in najmanj zmanjša staro resnico o moralni propadlosti velikega dela takozvanega katoliškega dijaštva, ki za udobnost akademiskega življenja nois duševne verige klerikalizma, prodaja svojo dušo, da si napase telo. 3. »Slovenčeva« notica je nov dokaz kakih sredstev se poslužuje klerikalce, kadar gre odgrizniti revnemu naprednemu dijaku zadnji košček kruha. »Ne iz maščevanja« — o kaj se ampak ad maiorem Dei gloriam in pa v dokaz, da edino v naročju sv. cerkve in pa edino pravim »katoliškimi mladeničem se dobro godi tudi že na tem svetu. Tako je »Slovenčeva« notica sama zopet dokument na kak način pridobivajo klerikalci svoje »rekrute«. Od popolnoma verodostojni strani smo tudi izvedeli, da priobčujejo klerikalci omenjeno »izjavo« nazvlic izrecni objubi zastopnika razžaljenega katoliškega dijaka, da bo služila le v privatno porabo v služaju potrebe in da se javno ne objavi. Je to gotovo tudi interesantna črtica v karakteristiki klerikalizma.

+ Odgovor »Slovenec«. V dopisu iz Mokronoga v »Slovenec« z dne 21. t. m. si je dal dobro znani gospod duška nad nekaterimi osebami iz Mokronoga in tudi okolice. Pri tem si je tudi obdregnil ob svojo malenkost. Da mu shod, ki se je vršil v najlepšem redu in izvrstni udeležbi, ni povolji se razume samo ob sebi. Grda pa je, da napada posamezne osebe in jim krati ugled, ker so se udeležili shoda svoje stranke. Prihodnost bi pokazala, da zasmehovanje take vrste nima trajnih uspehov. Čudno je, da bi moral človek v ustavnih določavi vsled terorizma gotovih ljudi drugače misliti in delati kot mu velja prepričanje. In to velja po mojih mislih za vse stanove in za majo malenkost menda tudi. Pravite, da delam zoper kneta. Bedarija! O tem vam ne bom odgovarjal. Sodi nam tukajšnjo ljstvo, ki me pač bolj pozna kakor Vi. Popolnoma prav pišete, da se živim od kmeta. Pripominam le, da kmet, zlasti trgovec ne da nič brezplačno; moram se sam truditi in si pridobiti, da preživljam sebe in svoje. Pozivljate me tudi, naj odložim častno mesto cerkvenega ključarja. Prav rad, a na Vaš poziv ne, ker Vas ni nikdo pooblaštil vtikati se v razmere sosedne občine. In to — na uho povedano — zato ne, ker bi imeli zlasti Vi gospod dopisnik mnogo dela, predno očistite svoj prag. Toliko v blagohotno uvaževanje, ker bi sicer utegnili misliti, da se bojim streljcev, ki si upajo streljati le izza plota. — V Trzinu, 22. oktobra 1909. — Fran Prijatelj.

+ Radi besede »čuk« razžaljeni kaplan. Iz Radeč pri Zidanem mostu se nam piše: Pri nas imamo zmiraj vsakovrstne zabave, v nedeljo je izvajal ravnatelj cirkusa »Blondino« take umetnosti, da jih v Radečah do sedaj še nismo videli. Pretekli četrtek pa smo imeli zelo zanimivo igranje »Čuki«, resničen dogodek v enem deljanju. Čas: 14. t. m. ob 10. popoldne kraj: okrajno sodišče, kazenski oddelek II., osebe: 1. kaplan — Andrejček-reveček, razžaljenec in zasebni obložitelj; 2. A. P., povzročitelj žalitve in obtoženec, 3. dr. Kalan, občvetniški kandidat v Celju, zagovornik A. P. zabavnega obtoženca, 4. prič: dva mlada čuka. Predmet tožbe: beseda »Čuk«. Začetkom tega meseca se je pogovarjala večja družba tržanov pred Ant. Moserjevo hišo — o tukajšnjih čukih. Mimo je prišel kaplan Andrejček z nekimi orliki ter je slišal iz med družbe besedo: »čuk«. Hipno je obsojal in gledal debelo družbo, najbolj pa A. P., ki je baje izustil besedo »čuk«. Drugi dn je pismeno pozval kaplan Andrejček A. P.-a, da naj pride proti odpuščanju, ker inace bo postopal tožbenim potom proti njemu — zaradi žaljenja časti. — A. P. trmo glava buča, je odgovoril pismeno precej ostro, da ne prosi nikogar odpuščanja. Na to odgovor je vložil užaljeni kaplan tožbo. Dan rešitve kaplanove časti je bil določen na 14. t. m. ob 10. uri popoldne. A. P. je bil tako v strahu, da so se mu kar hladno tresle; ni si upal sam k razpravi temveč si je vzel zagovornika dr. Kalana iz Celja. A. P. je že pripravil svoto petsto kron (?) za zgradbo ču-

karskega doma samo, da mu Andrejček odpusti. Čas je prihajal. — Ob 9³⁰ stopita v čakalno sobo A. P. in njegov zagovornik. Par minut pozneje sledita jima čuka kot priči. — Ura bjele 10. Kazenski sodnik pokliče k razpravi A. P.-a. Kaplana Andrejčka ni. Čuka dvigneta peruti, letita ter iščeta kaplana, njih zvezdo vodnico, toda brez uspeha. Obtožencev zagovornik dr. K. predlaga, a se obtoženca oprostijo, Andrejčka pa obsodi v povrnitev stroškov. Sodnik razglasi sklep, da se kazensko postopanje v zmislu § 46 k. p. r. ustavi, Andrejček pa obsodi na povrnitev tožbenih stroškov. A. P. in zagovornik dr. K. zapustita — smeječ se, razpravno dvorano. Na stopnicah srečata kaplana Andrejčka; ta se jih tako ustraši, da skoro pade vznak. Vendar se ojuhači in gre do sodnika. Tu je izvedel, kaj se je zgodilo. Pobit, rdeč kakor kuhan rak, je bežal domov. Zgodovina molči o tem, če bo Andrejček še kdaj radi čukov iskal zadoščenja pred sodiščem.

— Iz šolske službe. Učiteljska kandidatinja Leopoldina Kos pride v Stari trg pri Ložu. Učiteljica za ročna dela Beatrica Sedevec bo poučevala na šolah v Dobilah, Griblju, Petrovi vasi in v Tribučah. — Učiteljska kandidatinja Ema Kržič pride v St. Vid pri Zatični; vodstvo šole prevzame učiteljica Marija Pezdur, ker je nadučitelj Ivan Kremžar radi bolehnosti na dopustu.

— Prijateljski sestanki narodno-naprednih somišljenikov bodo odslej vsako drugo sredo v mali dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani. — Prva naloga teh prijateljskih sestankov je, da se narodno-napredni somišljeniki med sabo spoznajo in v prijateljskem razgovoru razpravljajo o raznih vprašanjih, tičočih se stranke in strankinega razvoja. — Na teh sestankih je dobrodošel vsak somišljenik. Prvi tak prijateljski sestanek bo prihodno sredo dne 27. t. m. ob 8. zvečer. Na sestanek je vabljeno vsakdo, ki si želi prijetne zabave v krogu svojih ožjih somišljenikov. Somišljeniki z dežele, ki prihajajo v Ljubljano, opozarjamo na te prijateljske sestanke, kjer bodo vedno sprejeti z odprtimi rokami.

— Slovensko deželno gledališče. Jutri, v nedeljo popoldne se igra v 4. dejanjih ob izredno nizkih cenah ljudska igra »Strup«, v kateri imajo glavne vloge gg. Nučič, Verovšek, Skrbinšek, Bohuslav in gđe. Wintrova. Ta nova, izvrstna ljudska igra je namenjena širokim plastem našega naroda ter igrata v njej glavni ulogi našo vrlo učiteljstvo in mladina na kmetih. Dejanje se vrši v slovenski vasi v sedanosti ter slika razmere med kmetijskim ljudstvom, ki je vdan alkoholu in vsestranski lakomnosti. Poleg tragičnih prizorov pa je poskrbel pisatelj tudi za humor ter je skušal v efektni drami pokazati, koliko moreta koristiti ljudstvu v slogi in edinstvu delavna kulturna nositelja — učitelj in kaplan, zastopnika napredka. Igra je vseskozi prav zanimiva, zabavna in poučna ter bi bilo želeli, da bi jo uprizarjali tudi odri po malih mestih in trgih. — Zvečer se igra prvič izvrstna, po vsem svetu znana francoska moderna burka v štirih dejanjih »Gđe. Josette — moja žena.« Namen te burke je, vzbujati smeh in nuditi gledalcu čim največ neprisliljene zabave. Dejanje se vrši v Parizu in v letovišču na Savojskem. — Glavne vloge igrata: g. Ilčičeva, gđe. Kandlerjeva, g. Nučič, g. Povhe in g. Verovšek. Kdor se hoče dobro zabavati, naj ne zamudi te predstave, ki je prav izvrstno pripravljena. — Opera pripravljena za prihodnji teden d' Albertovo »Nižino«, opereta pa Eyslerjevo »Umetniško kri«.

— Slovensko deželno gledališče. Večletni abonenti nam piše: Včeraj sem čital v Vašem cenj. listu prav upravičene — žalibog — pritožbe nad slabim obiskom slovenskih gledaliških predstav. Ko sem lani videl res lepi obisk slovenskega gledališča, se mi je, in pa češ marsikomu — razveselilo srce, zato je letošnje razočaranje tem hušje. Kam pa pride, da na ta način! Pomisliti je treba, da imamo v Ljubljani, deželnem stolnem mestu in metropoli Slovenije, samo šestmesečno sezono in samo štiri večerne in eno popoldansko predstavo in nas torej mnoga provinciálna mesta, recimo Plizen, Kraljevi Vinogradi, Smichov itd. daleč, daleč nadkrljujejo. Kdo si bo pa upal še govoriti o kulturni višini Slovencev, če bo hram Slovenske Talije tako zapuščen! Največji optimist bo slednjič moral priti do prepričanja, da so Smrekarjeve karikature o slovenskem občinstvu in slovenski umetnosti le prebridka resnica. Letos je naše gledališče tako glede reportarja, kakor glede sil naravnost izborna, nobene resne pritožbe ni bilo še čuti v tem oziru, in zato je indolencija slovenskega občinstva tem nerazumljivejša. Mesto da bi pripravljali pot številnejšim gle-

dališkim predstavam, pastakostrajno doslednostjo skušamo pokazati, da bi bil deželni odbor bolj pameten na pravi, ko bi nemškimi predstavami določil pet dni v tednu in slovenskim — dva.

— Glas iz občinstva. Stara razvada je, da hodi naše občinstvo čisto konsekvntno prepozno v gledališče in seveda s tem moti drugo občinstvo, ki je o pravem času na svojih mestih. Overtura opere ali operete je redno skažena, pravtako začetek vsakega dejanja. Kako pride, recimo obiskovalec gledališča, ki sedi na končnem sedežu do tega, da se mora med overturo do šestkrat umikati novodošlim obiskovalcem predstave? V kuloarjih so sicer napisali, da je vstop dovoljen le med premori, pa tega seveda nihče ne upošteva. Slavno ravnateljstvo nujno prosimo, da odpomore vendar že enkrat temu, kakor so to napravila že vsa velika gledališča. Če je to mogoče drugje, bi bilo tudi pri nas. Slavno ravnateljstvo naj ukrene, da se bodo striktno upoštevale že obstoječe in celo javno publicirane določbe. — Več abonentov.

— V klerikalni »Združni zvezi« je bilo te dni enkrat baje zelo živahno. Ne vemo, ali je teklo rujno vince, ali so se tam doigrali drugi dogodki. Ljudje so postajali in priskledovali. Kaj se je godilo, vedo samo ti in gospodje pri »Združni zvezi«.

— Telovadno društvo »Sokol I.« v Ljubljani priredi tudi v letošnji zimski sezoni dva zabavna večera. Enega v manjšem obsegu dne 14. novembra v hotelu Štrkelj ter enega v večjem stilu dne 5. prosinca 1. 1910. Slavno občinstvo se že danes vljudno opozarja na ti dve prireditvi, posebno pa naj blagovolijo vpoštevati dan 5. prosinca 1910. 1. slavnarodna društva.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem ima mesečno sejo dne 26. oktobra 1909 ob 6. popoldne v šolski dvorani deželne porodnišnice v Ljubljani s tem — le dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Dr. Plečnik, demonstracije. 3. Šolska zdravniška vprašanja. 4. Slučajnosti.

— Ljubljanska realka v začetku šolskega leta 1909/10: Učenci so takole razdeljeni po razredih: I. a 34, I. b 34, I. c 34, II. a 43, II. b 53 (in 1 privatist), III. a 37, III. b 26, III. c 25, IV. a 28, IV. b 51, V. a 28, V. b 46, VI. a 24, VI. b 29, VII. 31 (med njimi 15 Slovencev in 1 Čeh). Skupaj 314 učencev po slovenskih in 210 po nemških oddelkih. Torej tri petine vseh dijakov na zavodu tvorijo Slovenci!

— Vabilo na sejo umetniškega odseka »Matice Slovenske«, ki bo v ponedeljek, dne 25. oktobra t. l. ob 6. zvečer v društvenih prostorih (Kongresni trg). — Dnevni red: I. »Zgodovina umetnosti«: 1. Citanje z pisnika zadnje seje in sklepe, v sprejetih na njej; 2. Poročilo društvene uprave. 3. Spisovatelji monografij. 4. Ostale programne točke. Spomenica gg. prof. dr. Stegenska in Santla. II. Umetniško »Kolo«: 1. Poročilo o slikah, ki naj bi se sprejele v »Kolo«. 2. Financiranje »Kola«. Na sejo se vabi vsa p. n. gospoda, ki se zanima za stvar.

— Izredni občni zbor »Filharmonije« se je vršil včeraj zvečer ob 8. uri v hotelu »Ilirija«. Otvoril ga je g. podpredsednik M. Hubad, ki je povedal, da zadnjič izvoljeni predsednik in nekateri odborniki niso sprejeli izvolitve. Treba je zato zopet voliti predsednika in odbor. Po daljšem posvetovanju se izvoli predsednikom per acclamationem g. dr. VI. Ravnihar, ki izjavi, da izvolitev sprejme. V odbor se izvolijo istakoto per acclamationem gg. Bončar, Čadež, Drahsler, Govekar, Hubad, Knific, Lajovic, dr. Pegan, Ravnikar, Rohrmann, dr. Švigelj, Trtnik, Turk in Zebre. Ko se na predlog g. rav. Govekarja sprejme določba, da se v slučaju nesklepnosti obč. zbora sklepa pol ure pozneje nov občni zbor ne glede na število navzočih članov in se na predlog g. V. M. Zalarja naloži odboru, naj uvažuje o tem, kako bi se dal sedanji številni in zato neokretni odbor zmanjšati, zaključil predsednik g. dr. Ravnihar občni zbor. — Gospodu predsedniku dr. Ravniharju je občni zbor izrekel zahvalo, da je prevzel težavno in odgovorno mesto predsednika in g. Mateju Hubadu za požrtvovalno dosedanjno pomoč.

— »Slovenska Filharmonija« priredi, kakor smo že včeraj poročali, svoj prvi ljudski koncert jutri v nedeljo, dne 24. t. m. v veliki dvorani »Narodnega doma«. Vspored tega koncerta je velezanimiv ter bo imel vsakdo svoj užitek, ker je glasbeno razdeljen v dva dela. Prvi del koncerta pod vodstvom kapelnika gosp. Talicha vsebuje umetno glasbo, kakor: Mendelssohna »Ruy Blas« uverturo, Čajkovskega »Elegijo« za godala ter potpuri ravnikar na slovenskem odru z velikim uspehom igrane Puccinijeve opere »Madama Butterfly«. Posebno se pa opozarja na kras-

ne Dvořakove »Slovenske ples«, od katerih se bodo prvi štirje v celoti skupno predvali, in sicer vsi deli v C - duru, E - molu, As - duru in F - duru. Drugi del vsopreda nudi zabavno glasbo pod vodstvom gosp. koncertnega mojstra Markuzzija. — Začetek koncerta ob 8. zvečer. — Vstopnina 60 vin.

— Dalmatinski umetniki v Ljubljani. V Jakopičevem umetniškem salonu se odprli drugi teden razstava dalmatinskega umetniškega društva »Medulič«, ki šteje med svojimi člani sedaj najboljše hrvatske umetnike, katerim se je pridružila tudi dvojica Srbov, rodod Dalmatincev. Razstava bi se bila imela otvoriti že 16. t. m., ali ker se je nekaj del zakasnilo na poti, se je morala otvoritev odložiti. Večina del je sedaj dospela, in prve dni drugega tedna se začne s celotnim aranžmajem. Izmed razstavljalcev omenimo par imen: Bukovac, Medović, Tišov, Meštrović i. dr.

— Slovenska umetnost. V izložbi trgovine gosp. Engelberta Škuška na Mestnem trgu razstavljen je najnovejša slika ugledne tvrdke Petar Nikolić v Zagrebu, predstavljajoča »Hrvatsko kazalištno umjetnost«, napravljena po izvirniku hrv. umetnika Tišova. Slovenskemu občinstvu jo priporočamo na ogled. — Naročila sprejemajo se tudi v isti trgovini.

— Odbor »Simon Gregorčičevo knjižnice« se najtopleje zahvaljuje g. F. Breskvarju, knjigovozu v Ljubljani za velikodušen dar. Podaril je knjižnici čez 40 knjig velike vrednosti. Zeleti bi bilo, da bi našel mnogo posnemovalcev.

— Zrebanje porotnikov za prihodno porotniško dobo se bode vršilo v četrtek, dne 28. t. m. ob 11. dopoldne.

— Praktična slovenska solidarnost. Pod tem naslovom prinaša — tako nam piše prijatelj našega lista — včerajšnja številka »Slovenskega Naroda« daljšo notico, v kateri opozarja na Budejeviško delniško pivoarno in jo priporoča Slovincem. Jaz naj pa opozorim in priporočim Slovincem, sklicuje se istakoto na princip praktične slovenske solidarnosti, drugo podjetje, ki je ravnotako važno za nas, to je Kolinska tovarna za kavne primesi. Kavna primes je sicer predmet, na katerega se naše gospodinjne ne ozirajo prav mnogo, vseeno jim je, kakega izvora je cikorijski, ki jo kupujejo, češ, teh par viharjev... Če pa vestna gospodinja vse izdatke za kavno primes pridno beleži in koncem leta sešteje, bo videla, da je vsota, ki jo za to stvar izda, precej velika. In če pomisli, da je slovenskih gospodinj vendarle veliko, si lahko na prstih sešteje, koliko tisočakov bi prišlo v slovenske roke, če bi vse slovenske gospodinj kupovale dosledno le kolinsko kavno primes, ki poleg tega tudi glede kakovosti daleč prekaša vse tuje izdelke. Slovenske gospodinj, podpirajte dosledno slovenska podjetja, potem šele vam bomo verjeli, da ste res dobre in zavedne Slovence.

— Uzmovič prijet. Ladislav Juvan, čevljarški pomočnik, rojen v Varšavi, pristojen v Ljubljano, izmaknil je železniškemu čuvaju Janezu Kolarju iz čuvajnice št. 59 pri Zalogu na steni visoko srebrno žepno uro, ter jo skril za neki grm. Izmaknil je tudi cement, katerega je po vaseh prodajal kot posebno sredstvo za snazjenje kovin. Orožniki so Juvana izročili sodišču. To je tisti Juvan, ki je tudi nekje na Štajerskem kupčeval s cementom.

— Tatvina koleša. Janez Žnidaršič iz Rožne doline se je peljal iz Kosez skozi Gor. Šiško domu. Ker je bil nekoliko vinjen, je pri nekem križpotu telebnil raz kolo in obležal. Ko se je čez eno uro zbudil, je videl, da je kolo izginito. Dne 18. t. m. je bilo iz veže Štirnove gostilne v Spod. Šiški vzeto kolo Matiju Pleškoju in Ljubljano, medtem ko se je mudil v gostilni.

— Škofjevi zavodi v St. Vidu in polževa solata! Čas je, da zopet spregovorimo o vzornem gospodarstvu v tem nepotrebem zavodu. Kakor znano, imajo »obsojenci«, ki morajo bivati v tem internatu zelo žalostno življenje. Posebno pa se tiče to hrane, ki jo dobivajo ti reveži. Smelo se lahko trdi, da so v tem oziru kaznjenci proti njim pravi gospodje. — »Hrana je taka«, pripovedoval je pred kratkim neki študent iz zavoda, »da jo skoraj ne moremo živati. Dan za dnem imamo skoraj vedno samo juho, ki pa je podobna bolj pomivalni vodi, nego žitni juhi. O prikuhah bi bilo težko trditi, da so prikuhe. Posebno izvrstna je »solata«, ki nam jo prinesejo na mizo. Notri najdeš, prst, polže in drugo nesnažo. Jed je taka, da se nam od daleč gabi, ko jo vidimo! Ko smo se pritožili, so nam pa rekli: »Tukaj morate biti zadovoljni s tem, kar dobite, mi nimamo časa, da bi dolgo čedili in čedili, ker je veliko opravila s kuho. Boste že potrpeli; kadar pa pridete ven, potem naj si pa zbi-

ra vsak, kakor mu drago in je, kar hoče. — Pa to še ni vse. Če nam prinesejo stari od doma jabolki ali drugih priboljškov, ne ostane to last onega, čigar mati ali oče mu je ta priboljšek poslal, temveč se to razdeli med vse ostale »obsojence! Tako je prišlo, da sem od jabolka, ki mi jih je prinesel oče poln žakelj, dobil samo dva, vse drugo je izginilo!« — Tako se skrbi za dijake; vse boljše pa se godi rdečeličnim gospodom profesorjem, ki sicer tarnajo, da imajo samo 60 K mesečne plače, a bodo dobili zato lepo vinsko klet, podobno oni v »Unionu«, kjer bodo prelivali čez nemilo usodo, ki jih je zavozila v Bonaventurine zavode, vinske solze. — Te razmere kažejo, da škof rabi denar samo za zidovje in da mu je vseeno, kaj jedo in kako se živijo njegovi bodoči janičarji. Da grabi po denarju, kjer le more, dokazuje tudi dejstvo, da pri dijakih, ki zagreše kako malenkost in jih izpodi radi tega iz zavoda, še preje izpreša neko kazen, ki reprezentira gotovino 100 K! To je torej Blažev žegen, predno zapusti oproščen in lačen študent klerikalno vzgojevalnico in polžovo solato!

— Iz Škofje Loke se nam piše: Zadnje občinske volitve klerikalcem še vedno ne dajo miru. Škofjeloški »Slovenec« dopisnik maha in grize okrog sebe kakor bi bil stekel. Niti tako mirnega človeka kot je kapucinski organist, ne more pustiti pri miru. Skoro 25 let je mož takorekoč zastoj služil samostanu, za plačilo pa udrihajo po njem v »katoliškem« »Slovincu«. Tudi trgovca Plantariča bi rad uničil njegov »katoliški« konkurent, pa se mu ne bo posrečilo. — Kar se naše cerkve tiče, je trdna in prostorna še vedno dovolj. Njeno zunanje lice seveda dovolj jasno kaže, kakega oskrbnika ima. Pobelite jo, pa bo vse v redu! Iz vseh škofjeloških dopisov v »Slovincu« se vidi pregovor: Lagati in obrekovati je klerikalca toliko sram, kot je volka strah!

— Iz Borovnice nam pišejo: Preteklo nedeljo so priredili borovniški fantje v privatni hiši zabaven večer z godbo in plesom. To pa ni bilo po volji očetu županu. Tekel je k podžupanu Suhadolniku ter se z njim skupaj napotil med fante, da jim prepove godbo in ples. Trd in neizprosen je bil županov ukaz: godba naj takoj preneha, družba pa se naj brez odlaganja razide. Ko pa ga je nato nekdo vprašal, čemu da ni prišel četrte ure preje, da bi vsaj videl kako se znajo vrteti njegove brhke hčerice, je mož jadreno obrnil hrbet ter jo popihal. Kako se je potem poravnal konflikt med županom in fanti, o tem zgodovina molči.

— Na naslov kaplana v St. Rupertu. Kje ste vendar pobrali novico, da sva midva prikladena frakarja? Ali nimava midva morda tukaj vsak svojo službo? Ali mislite, da so tudi naju drugod nagnali s kamenjem, kakor so Vas iz Metlike? Ali se ne sramujete tako podlo obrekovati in lagati? V cerkvi kričite, da ste Kristusov namestnik, zunaj pa lažete, kakor tiste ženske, ki nosijo Jurčke na hrbtu. Lažete tudi, da mi narodnjaki podkupujemo fante s pijačo. Kdor dokaže, da sva midva plačala četrto litra vina ali kake druge pijače v ta namen, mu takoj izplačava 100 K. Kdor ni našega mišljenja, naj ostane pri vaših »Čukih«; osebe, ki niso resne, imejte le vi. Odkar se zida dvorana za »Čuke«, je vedno na dnevnem redu le hvala novega poslopja, ki bo služilo v čast božjo, kar pomeni toliko, kakor v korist našega Štrajharja. Radovedni smo, kje imate denar za zidanje. Kmetje so se tlake odvadili, naš gosp. kaplan pa bi jo rad nazaj dobil. Zadnje nedelje se je tudi prav pošteno udrihalo čez družbo sv. Cirila in Metoda. Vašega zabavljanja v cerkvi smo si ti. Menda ste na Boga in njegove svetnike popolnoma pozabili, ker smo že dlje časa sami liberalci na vrsti.

— Nedolžni klerikalec. Znani klerikalni agitator in hujskač Matevž Malovič, ki nam je zadnjič poslal popravke, da ni žalil g. Agniča, kamoli da bi se ga dejansko lotil, je bil 21. t. m. pred okrajnim sodiščem obsojen radi žaljenja na časti in radi telesne poškodbe g. Agniča na 7 dni zapora, na plačilo 40 K za bolečine in povrnitev vseh tožbenih stroškov. Takšna je nedolžnost Matevža Maloviča! Z ozirom na famozni njegov popravek bi sedaj samo še vprašali, kje so »plodonosno« naloženi prispevki za soho matere božje na trgu sv. Katarine? Ali so ti prispevki prav tako »plodonosni«, kakor je »nedolžnost« častitega Matevža Maloviča?

— Kmetijsko šolo na Grmu je sklenil deželni zbor v zadnjem svojem zasedanju preurediti tako, da se ustanovi zimska in letna šola. Prva bo obstajala iz dveh zimskih tečajev. Poučevalo se bo v njej splošne kmetijske predmete, ker je namenjena učencem iz nevinorodnih krajev, posebno onim iz Gorenjske. Letna šola pa je namenjena v prvi

vrsti učencem iz vinorodnih krajev in bo trajala po eno leto od 1. novembra do 31. oktobra vsakega leta. Poleg splošnih kmetijskih predmetov se bo poučevalo v letni šoli posebno v drugem polletju v prvi vrsti vinogradništvo in kletarstvo. Revnejšim učencem letne šole bo deželni odbor podelil ustanove po 300 K, revnejšim učencem zimske šole pa za vsak zimski tečaj po 150 K. Letos se prične pouk v letni šoli in v prvem zimskem tečaju dne 15. novembra t. l. Učenci, ki vstopijo v letno šolo ali zimski tečaj, naj se priklase pismeno do 31. t. m. naravnost šolskemu vodstvu, kamor je do istega termina vlagati tudi prošnje za deželno ustanovo. Ker se je šola potrebna in razmeram našega kmeta primerno urenila, je upati, da se navzlic kratkemu roku za vstop, priklasi mnogo učencev.

— Iz Semiča. Hrvatski dramski gledališki igralci iz Zagreba so priredili v Semiču dne 19. t. m. gledališki večer. Igralci so izvršili svoje vloge prav dobro. Posebno je ugajal navzočim »Veseli udovace«. Igralec je kazal zelo dobro, kako je bil moč vesel, ker je mislil, da je postal vdovec, a kako je bil zopet razočaran, ko je videl, da so bile to le same sanje. Dobro so se vršile tudi druge točke, s katerimi je bilo občinstvo zelo zadovoljno. Ves spored je bil šaljiv in je provzročil obilo smeha med poslušalci. Imenovani gledališki igralci hodijo sedaj po Belokranjini in se priporočajo občinstvu najtoplejšje za radi tega, ker dobi polovico čistega dobička družba sv. Cirila in Metoda.

— Redek ptičji gost se je pokazal pretečene dni na Dolenjskem. 15. t. m. se je posrečilo posestniku Pezdurcu ustreliti na Verdunu pri Toplicah sivga jastreba (vultur monachus), ki meri z razpetimi peruti 2'66 m. Ta ujeta je med jastrebi največja. Vrat ima skoro do polovice popolnoma gol, modrikaste barve; na koncu vrata ima pernat ovratnik, na vsaki rami ima čop gibljivih peres; stopala so do polovice s perjem pokrita, goli del je rumenkasto mesnate barve. Perje je v obče temno sivkasto - rujavo. Prebiva v deželah ob Sredozemskem morju, in sicer ponajveč v Aziji. V Evropi jih je največ v pokrajinah ob dolenji Donavi. Mnogo jih je tudi v Slavoniji, in sicer predvsem v Fruški gori. V Bosni se drže zlasti okrog Livna, Prisapa, Travnika in Posavine. Iz enega izmed teh krajev se je zaletel omenjeni jastreb na Dolenjsko, najbrže, sledeč mnogoštevilnim čredam živine, ki jo gonijo sedaj odtod v naše kraje. Ustreljeni jastreb sicer še ni popolnoma odračen, vendar je zelo lep eksemplar. Hrani ga prirodopisni kabinet novomeške gimnazije. Zadnja ptica te vrste je bila ustreljena l. 1878 pri Velikih Laščah na Dolenjskem in je razstavljena v kranjskem deželnem muzeju.

— Umrl je v Trbovljah g. Anton Malgaj, posestnik in čevljarški mojster. Ranjki je bil zvest član prstovoljnega gasilnega društva, dokler mu je zdravje dopuščalo in jako priljubljen pri svojih tovariših. Pogreb je v nedeljo, 24. t. m. ob 4. popoldne. Bodi mu zemlja lahka.

— V Konjicah na Spodnjem Štajerskem so dobili nedavno krasno novo šolsko poslopje za trško okolico. To je lepo in koristno ter kaže, da ljudstvo ve ceniti važnost šole. A ravno tako koristno bi bilo, ko bi slovenska šola v Konjicah dobila drugega nadučitelja odnos šolskega vodjo. Sedanji Pirc je hud nemškiutar ter tega niti ne prikriva; vsaj je vendar povsod na čelu, kadar se gre v Konjicah za kako »nemško« prireditve. Ali je to svojstvo, ki usposablja slovenskega šol. vodjo v pravilno vzgajanje slovenske dece? — Vprašamo deželni šolski svet štajerski: Kdaj dobimo na nemških ljudskih šolah na Spodnjem Štajerskem slovensko misleče šolske voditelje?

— Nadučitelj Jožef Koschutnik v Vojniku pri Celju je kot vodja tamnošnje slovenske ljudske šole zvononosce nemškutarstva ter vodilna oseba vse »nemške« politike vojniške. Kot občinski odbornik in tajnik ima vse niti v rokah, da lahko uspešno spletkari. Njegova žena je tudi učiteljica na slovenski šoli, toda ne vprašajte — kakšna. Ona je vedno »kranka«, se ne udeležuje konferenc itd. Pa to vse nič ne de; vsaj je njen mož »gesinnungstüchtig«. V tem slučaju pa so gori v nemškem Gradcu slepi in gluhi.

— Dvojen samomor. V Celovcu sta se 22. t. m. ustrelila Julij Seb, član mestnega orkestra in njegova ljubica Magdalena Gradišnik. Ljubimeca sta zapustila pismo, v katerem izražata željo, da bi bila skupaj pokopana.

— Zveza jugoslovanskih železnčarjev ima svoj ustanovni shod v nedeljo, dne 24. oktobra 1909 ob 3. popoldne v dvorani konsumnega društva v Rojanu - Trst.

Slovensko aka. društvo »Ilirija« v Pragi ima svoj I. redni občni zbor z običajnim sporedom dne 25. oktobra ob 7. zvečer v prostorih restavracije »Schöbl«. Slovanski gostje dobrodošli.

Kinematograf Pathe na Dunajski cesti ima od sobote, 23. do torka 26. oktobra sledeči spored: Junaštvo stotnika. (Drama.) Na obrežju Donave. (Po naravi.) Maščevanje begunca. (Drama.) Sobota, dan plačila. (Smešno.)

Elektro-Radiograf »Ideal« Fran Jožefova cesta št. 1. Hotel »pri Maliču«. Zraven glavne pošte ima od sobote, dne 23. oktobra do torka, dne 26. oktobra 1909: Priljubljen gospod. (Komično.) Pariški »Pouponnier«. (Po naravi.) Kralj Longobardov in Rusmarda. (Drama iz zgodovine Longobardov.) Lov na krokodile. (Po naravi v barvah.) Luka je požrl raka. (Jako komično.)

Pes popadel je včeraj popoldne na Starem trgu mizarskega vajenca Gašperja Eržena ter ga na desnih mečih lahko telesno poškodoval. — Lastnik psa je znan.

V spanju okraden. Ko je v noči 17. na 18. t. m. posestnikov brat Karel Bratina iz ajdovščinskega sodnega okraja zaspal na hlevu posestnika Petra del Linza v Hruševju, mu je ob ti priliki dosedaj še neznan tat iz žepa ukradel listnico, v kateri je imel 1624 K denarja, obstoječega iz 6 bankovcev po 100 K, 3 po 50 K, drugo pa iz bankovcev po 20 K.

V Ameriko se je včeraj z južnega kolodvora odpeljalo 18 Hrvatov in Slovencev.

Izgubljeno in najdeno. Gdč. Ana Accettova je izgubila zlato žensko uro z dolgo ovratno verižico. — Strežnica Frančiška Kadivčeva je izgubila 6 K vredna očala. — Gdč. Irena pl. Alpijeva je izgubila zlato zapetnico. — Poštni sluga Fran Cik je našel manjšo vsoto denarja.

»Slovenske Filharmonije« oddelek koncertira jutri v nedeljo od pol 4. do pol 7. popoldne v salonu hotela »Tivolie«, Svirarija. Vstop prost.

Somišljeniki! Naprednjaki!

Vabilo
na
SHOD

narodno-napredne stranke,
ki bodo
v nedeljo, dne 24. t. m.
ob polu 4. popoldne
v gostilni g. Kanaica v Prestranku.

Dnevni red:
1) Poročilo o političnem položaju.
2) Organizacija narodno-napredne stranke.

Somišljeniki, naprednjaki iz slovenske občine in okolice porabite ugodno priliko in pridite vsi na ta važen shod!

Izvrš. odbor nar.-napredne stranke.

Razne stvari.

* Davek od poslopij. Vlada je predložila parlamentu novo predlogo o davku od poslopij. Pri tem vladnem načrtu bi se hišno - razredni davek znatno znižal, ker bi zadnja dva razreda popolnoma odpadla. Davkoplačevalci pa radi tega niso prav nič na boljšem, ker se hišno-najemniški davek zviša. V prejšnjem vladnem načrtu se je zahtevalo za nova poslopja oprostitev davka in doklad za šest let. Po sedanjem načrtu bi bila oproščena nova poslopja samo državnih davkov, odločitev o deželnih in občinskih dokladah se pa prepušča deželni zborom. Ker so vse avstrijske kronovine v velikih finančnih stiskah, bi se gotovo noben deželni zbor ne hotel odpovedati dohodkom, katere si lahko zagotovi. Sploh naj pa nihče ne pričakuje, da bi se davki v Avstriji znižali. Ker ima država vsako leto na milijone večje izdatke, more te večje izdatke pokriti samo — z večjimi dohodki, torej večjimi davki. Če bi torej vlada nekoliko popustila na eni strani, bi pa toliko bolj privla na drugi strani.

* Razkrinkana duhova. Pri neki spiritistini v Berlinu se je zbra-

lo 18. t. m. krog 30 ljudi, da bi videli, kako bodo prihajali duhovi. Med navzočimi je bil tudi policijski komisar. Takoj ko je prišel prvi duh v snežno beli obleki, ga je pograbil policist, odgrnil belo tančico, ter pokazal radovednim gledalcem znan »medij«, ženo nekega maserja, ki je imel tudi nastopiti kot duh. Mož in žena sta bila odvedena v policijsko zapore.

Telefonska in brzojavna poročila.

II. občni zbor N. D. O. v Trstu.

Trst, 23. oktobra. Snodi se je ob veliki udeležbi vršil občni zbor Nar. del. organizacije v Trstu v veliki dvorani tamošnjega »Nar. doma«. Prva točka dnevnega reda je bila preambla pravil, a druga: volitev novega odbora, posebej še — predsednika. Predsednik dr. Mandić je bil takoj ob nastopu burno pozdravljen. Lista novega odbora, predložena po volilnem odseku je bila per acclamationem soglasno sprejeta. — Nato je imel dr. Mandić na zbrano delavstvo krasen nagovor, kjer je predložil dveletno trudapolno delo v blagor narodnega delavstva v Trstu in izjavil, da on — edino le radi slabega zdravja in privatnih vzrokov, predsedstva ne more več sprejeti. — Ali ta izjava ni pomagala nič, delavstvo je z urnobesnimi živokli na Mandića zahtevalo, da zopet prevzame predsedstvo. — Na stavljen predlog je dvignilo vse roke in Mandić se je med viharim vsklikanjem in ploskanjem dvignil s sedeža. — Izjavil je, da od tega ljubeznivega in zlatega delavstva — sicer s teškim srcem, vendar le zopet sprejme predsedstvo, toda le začasno. — V očiglednem navdušenju in ovacijam je zaklical: »Slovenčevcem« in onim okoli »Rdečega Praporja« naj bode naznanjeno, »da tržaška baraka« — kakor to žele, pišejo in »prorokujejo« oni — ne poka, pač pa se druži v tem tesnejši vrsti, bolj ko oni odpirajo vrata, svojih slovensko skupnost v Trstu razdirajočih in narodni stvari škodljivih strank. Slovenska baraka se jaci, a poka ona — njih drugih. — Delavstvo je navdušeno zapuščalo zborovanje. — Podrobneje poročilo sledi.

Iz poslanske zbornice. — Jugoslovanski minister?

Dunaj, 23. oktobra. V poslanski zbornici se z vso vnemo deluje na promembo sedanje politične konstelacije. Finančni načrt vlade bo za sedaj odstavljen z dnevnega reda, pač pa bodovolila zbornica vladi potreben provizorij.

Dunaj, 23. oktobra. V parlamentarnih krogih se z vso resnostjo govori o rekonstrukciji kabineta. V ta kabinet bi imeli vstopiti: poslanci dr. Pacak, Pacher, dr. Pergelt in dr. Sylvester. Finančni minister bi imel postati podpredsednik dunajske trgovinske in obrtne zbornice Spitzmüller. Nadalje se bi imel kabinet pomnožiti za portfelj jugoslovanskega ministra - rojaka. Kandidat za to mesto še ni znan, vendar se namiguje, da bo to neki slovenski poslanec.

»Zveza južnih Slovanov«.

Dunaj, 23. oktobra. »Zveza južnih Slovanov« je v večerajnji seji izvolila za svojega predsednika dr. Ploja, za podpredsednika pa dr. Laginjo. V parlamentarno skupino so bili izvoljeni poslanci: Ivan Hribar, dr. Ploj, dr. Rybač, dr. Laginja, dr. Baljak in dr. Tresić - Pavičić.

Radi bosanske ustave.

Dunaj, 23. oktobra. »Jugoslovanska« »Narodna zveza« je vložila nujni predlog glede uveljavljanja ustave v Bosni.

Za slovenske srednje šole v Primorju.

Dunaj, 23. oktobra. Jugoslovanski poslanci vložijo v eni prihodnjih sej nujni predlog, v katerem zahtevajo, naj se na vseh primorskih srednjih šolah uvedo slovenske, oziroma hrvatske paralele.

Nesreča v dvorni operi.

Dunaj, 23. oktobra. Pri skušnji Wagnerjeve opere »Meistersinger« v dvorni operi je padel na oder velik tram ter zadel ravnatelja Weingartnerja. Ravnatelj je tram zlomil nogo, nekega pevca pa občutno ranil.

Novembrski avanzma.

Dunaj, 23. oktobra. Na merodajnem mestu zatrjujejo, da bo novembrski avanzma zelo ugoden. Vse na-

sproje, vami se namerava. To pot bodo zasledena vsa v proračunu se nahajajoča, generalna mesta.

Kriza na Ogrskem.

Budimpešta, 23. oktobra. »Egyetertes« javlja, da bo novo ministristvo sestavil »grof Andrassy«, ki bo dobil od krone razne vojaške koncesije v državopravnem in narodnem oziru.

Za zagrebške »veležadajnike«.

Belgrad, 23. oktobra. Skupščina semederevskega okrožja je sklenila darovati za nesrečne rodbine v Zagrebu zaprtih Srbov »veležadajnikov« 1000 dinarjev, skupščina krajiškega okrožja pa 3000 dinarjev.

O vprašanju glagolice.

Rim, 23. oktobra. Kakor se zatrjuje, je o stvari glagolice izginila vloga dalmatinskih škofov na rimsko kurijo iz l. 1906. in spomenica duhovništva iz l. 1903., ki jo je podpisalo 1300 hrvatskih duhovnikov. Kdo je te dokumente ukradel, se ne ve, vsekakor nekdo, ki mu je lažje na tem, da se za vsako ceno prepreči staroslovensko bogoslužje.

Borba proti menihom na Španskem.

Madrid, 23. oktobra. Novi ministrski predsednik Moret je izjavil, da bo skrbel, da se bodo zakoni izvajali tudi napram duhovnim redom, ki se bavijo z obrtom in industrijo. Predvsem bo treba ta meniška podjetja obdačiti. — Samo, če se bo dalo to izvesti!

Poslano.*

Svojemu dobroniku č. g. mestnemu župniku!

Dolžnost mi je, da svojemu dobroniku, ki se je tako požrtvovalno »potezal« zame pri maturi« kar najiskrenejše zahvalim za njegovo velikodušno naklonjenost, ter ga obenem prosim oprostjenja, da šele sedaj po več letih storim to dolžnost. Nisem sicer tako nevhvaležen, toda v resnici nisem vedel prej za tega dobronika in bi še danes ne vedel, da me ni sobotni »Slovenec«, kateremu se tem potam tudi zahvalim za prijaznost, opozoril nato. Ker sem pa prepričan, da mi je moj g. dobronik, čigar skromnost, požrtvovalnost in dobrohotnost je občeznana, gotovo tudi sicer še večkrat izkazal svojo naklonjenost in se zame »potezal«, zato se hočem obrniti, — kar mi bo veleč. g. dobronik vkljub svoji skromnosti oprostil — na pristojno mesto za natančnejše informacije o njegovem »potezanju« zame, da se mu bom mogel potem v polni meri hvaležnega izkazati. Kakor razvidim iz dopisa v »Slovenec«, č. g. župnik ni zadovoljen z mojim polit. naziranjem. Iz »hvaležnosti« bi obžaloval tudi to in bi se prav rad prelevil, ako bi se ne bal, da nisem zmožen, navaditi se klečeplazstva in hinavščine, sine qua non.

Dunaj, 21. oktobra t. l.

Jamrov dohtar.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Ceno domače zdravilo. Za uravnovo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega »Mollovega Seiditz-praška«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoc prebavljanja. Originalna škatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. Moll, c. in k. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom.

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Samo ne pitajte me s praznimi besedami.

da ste vse poizkusili in da Vam nič ni pomoglo. Ali ste znabiti rabili Fayeve pristne sodenske rudniške pastilje? Ne, ker bi sicer ne bili prehlajeni tako neusmiljeno! Jaz pa svoje ljudi rabim pri poslu in ne gre, da bi vsak doma prepočil svoje prehlajenje. Kupite si Fayevih pristnih sodenskih mineralnih pastilj in iznebite se katara, da še sami ne opazite kako, pa tudi delo lahko opravljate. Škatljica stane samo K 1.25 in se ceneje in udobneje kataru pač ne morete iznebiti. Dobiva se po vseh zadevnih trgovinah.

Kakršnekoli ponaredbe odločno zavračate. Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, Dunaj IV. 2, Grasse Hohegasse 17.

naše an rasem samo se z navadnim ce-senjem poljubno pobarvajo z glavnim za barvanje las, ki ga je že pred leti uvedla na trg firma I. Schüller na Dunaju, III., Krieglergasse 6. To jako praktično sredstvo je popolnoma neškodljivo. Več v insertu.

Dobro domače zdravilo. Med domačimi zdravili, katera se rabijo kot bolečine olajšujoča in odvrtačoče mazanje pri prehlajenju itd. zavzema v laboratoriju Richterjeve lekarnar v Pragi izdelano LINIMENT. CAPSICI COMP. s »sidrom« nadomestilo za »Pain-Expeller s sidrom«, prvo mesto. Cena je nizka: 80 h, K 1.40 in K 2 — steklenica. Vsaka steklenica se nahaja v elegantni škatli in jo je spoznati po znanem sidru.

Mnoga visoka odlikovanja so se že zdavnaj pripoznala Maggijevim izdelkom. Na znamenitih razstavah vseh dežela so dosegli nič manj kot 13 državnih svetlinj, 9 visokih nagrad, 67 zlatih kolajn, 21 častnih odlikovanj itd. Večkrat se je udeležila trdka prvih svetovnih razstav izven tekme, ker je bil njen ustanovitelj Julij Maggi, razsojevalec o nagradah, n. pr. v Parizu 1889 in 1900. Pridobile so si pa tudi upravičeno zaupanje naših gospodinj Maggijeva zabela in pred kratkim Maggijeve kocke za govejo juho, ker Maggijevi izdelki tudi izpolnjujejo, kar obetajo.

Proti 20
zobobolu in gnijolobi zob
izborna deluje dobro znana
antiseptična
**Melusine ustna
in zobna voda**
ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom i krono.
Deželna lekarna Milana Lensteke
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod lekarnar!
Prosimo vljudo, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izborna delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katera je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjanje zob in ovesenje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Javna zahvala.

Po oni neizgodi, ki me je doletela dne 9. avgusta v gorah, se mi zopet vrača popolno zdravje in že sedaj imam sigurno prepričanje, da vse one takrat pridobljene mnogostevilne poškodbe ne bodo imele zame nikakih stalnih slabih posledic. To prepričanje šele utemeljuje zame vrednost takratne moje s tolikimi težkočami zvezane rešitve; zato se pa sedaj s podvojeno hvaležnostjo spominjam vseh onih požrtvovalnih oseb, ki so sodelovale pri tem napornem in deloma tudi jako nevarnem delu.

Pred vsem naj omenim prijatelja in kolega g. dr. Jos. Tičarja, župana v Kranjski gori, ki se je zvedel o neizgodi takoj z vso vnemo poprijel rešilne akcije in ki je posebno drugo ekspedicijo razvrstil in vodil tako smoterno, da uspeh ni mogel izostati. Nudil mi je tudi v zvezi s kolego g. dr. Demšarjem iz Ljubljane že visoko gori na planinskem snegu prvo zdravniško pomoč. Sprejel me je potem v svojo gostoljubno hišo in mi v zvezi s svojo ljubeznivo sestro, gospodično Fanico Tičarjevo stregel uprav samaritansko in mi s tem izdatno olajšal trpljenje.

Čast onim šestim junakom, ki so pripeljali po skalah prav do mene, da se mi nudihi krečpila in me potem tako spretno in urno spravili na varnejše mesto. Bilil so to gg.: Janez Kosmač in Janez Pečar iz Kranjske gore, Janez Berginc, Andrej Komac, Jože Komac in Anton Tožbar iz Trente. Na malo boljšem terenu so prevzeli poleg zgoraj navedenih nadaljnje rešilno delo in me spravili na nosilnici po dolgem in napornem potu v dolino gg.: Janez Žerjav, Greger Žerjav (vodnika S. P. D.), Jakob Pečar, Jožef Jakelj in Janez Pleš iz Kranjske gore in Janez Orehovnik iz Mojstrane. Sodeloval je pri tem tudi iz zgolj človekoljubja g. Al. Peterman, podžupan v Kranjski gori. V dolini me je sprejel na svoj voz in me tako prepeljal v Kranjsko goro g. hotelir Jakob Černe, ki je potoma razven tega brezplačno pogostil utrjene vodnike in nosače.

Posebej mi je še omeniti svojega spremljevalca g. Iv. Petroviča, nadučitelja v Kranjski gori, ki je prebil prvo noč pri meni v skalah in mi prijateljske stregel ter potem obvestil in spremljal neumorno ves čas rešilce in sodeloval vsepovsod pri rešilnem delu.

Iskrena hvala vsem zgoraj navedenim in vsem drugim, ki so se sodelovali! Hvala pa tudi sl. S. P. D. in njega načelniku g. dr. Fran Tomišku, kakor tudi vsem udeležnikom prve ekspedicije, katera le vsled neugodnega vremena ni imela uspeha.

Posebna hvala pa gg. dr. Viktorju Dworskemu in Hlavi, tehniku iz Prage, ki sta, uvidevši neuspeh te l. ekspedicije, katere sta se tudi udeležila, pobila v daljno Trento in poprosila pomoči izkušene Trentarje. Hvala tudi rešilni postaji N. Pl. D. in nje načelniku g. Winzigu v Mojstrani za posojeno nosilnico in obvezila.

Nadalje se zahvaljujem gg. kolegom vlad. svetniku dr. E. Slajmerju, dr. I. Plečniku, dr. I. Robidi in dr. M. Rusu, ki so me v Kranjski gori pričakovali in mi nudili pod vodstvom prvega in v zvezi z gg. dr. Demšarjem in dr. Tičarjem v ordinacijskih prostorih zadnjega potrebno zdravniško pomoč.

Hvala pa tudi vsem g. zdravnikom kirurgičnega oddelka ljubljanske bolnice, ki so se ves čas moje bolezni izkazali kot gorko sočuteče kolege, pred vsem zopet g. primariju dr. E. Slajmerju, ki se je v zvezi s svojo milostno gospro progo na vse načine trudil, da mi je olajšal moje stanje. Istotako pa se tudi zahvaljujem vsem č. usmiljenkam, ki so na meni z neskončno potrpežljivostjo in pravo krščansko ljubeznijo izvrševale svoje človekoljubno in za bolnika tako tolažilno delo.

Končno naj se zahvalim tem potam tudi vsem znancem in prijateljem, ki so mi, bodisi pismeno, bodisi z obiski, izkazali svoje sočutje povodom doletela me nesreče

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1909.

3939

Dr. Josip Stojc,

zdravnik.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
Gospod Karel Kovac v Starem trgu pri Ložu 16 K vsled poravnave v tožbi, katero je imel z bivšim gospodom reprezentantom užitnine. — Na nedeljskem družinskem večeru v »Narodnem domu« zložili člani društva jugoslovanskih železniških uradnikov in njih prijatelji 14 K. — Skupaj 30 K. — Srčna hvala. — Živili!

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 23. oktobra 1909.
Termin.
Pšenica za oktober 1909 za 50 kg K 14.74
Rž „ april „ za 50 kg K 14.25
Rž „ oktober „ za 50 kg K 9.75
Koruza „ maj „ za 50 kg K 6.88
Oves „ oktober „ za 50 kg K 7.60
Efektiv.
5 vin. višje.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2. Srednji zračni tlak 736.0 mm.
Oktober
Čas opazovanja Stanje barometra v mm Temperatura v °C Vetrovi Nebo
22. 2 pop. 740.8 12.3 sl. vzjvzh. del. jasno
9. zv. 743.2 10.3 sr. svzhod meglja
23. 7. zv. 743.4 11.0 sr. vzhod oblačno
Srednja včerajšnja temperatura 10.1° norm. 9.3°. Padavina v 24 urah 0.9 mm.

Proda se parni kotel

znamka »Alfa-Separator«, skoraj nov, ni treba strojevodje. — Stal je 1100 kron, sedaj 600 kron. 3957

Pojasnili daje Fran Sever, zastopnik, Trst, Alessandro Volta 8.

Naznanim vsem cenj. tver-nicam, zadržam in trgovcem, da sprejemam zastopstvo za Trst

za razprodajo kakršnegakoli blaga in izdelkov.
Natančna pojasnila daje Fran Sever, zastopnik, Trst, Alessandro Volta št. 8. 3958

Prodaja se dobro ohranjenih
epih, 3 svetilke in 2 slike.
 Weisssova cesta št. 5, II. nadst., desno.
 3951

Pridnega 3954
sedlarskega pomočnika
 sprejme takoj v službo
 Kravos, sedlarski mojster v Gorici.

Lepo stanovanje
 I. nadstropju, obstoječe iz 3 sob,
 opalne sobe, verande in pritliklin
se s 1. novembrom odda.
 Več se izve v **vill Bergmann,**
 Poljanska cesta št. 83. 3956

potnika
 je pri trgovcih in kmetskih odje-
 malcih na Koroškem, Kranjskem in
 Primorskem dobro uveden. — Vstop
 ampelj. 3953
 Ponudbe s prepisi izpričeval in
 vredbo plače pod „Ameriška tvor-
 nica“ na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Posestvo polovico zastoj!
 takoj se prodaja posestvo, ki leži
 blizu železniške postaje na Koroškem.
 Obstoja iz 160 oralov in sicer: 60
 oralov lepega gozda, 30 oralov dobrih
 trav in 70 oralov lepih travnikov, dalje
 velik hlev za okoli 150 glav živine,
 druga poslopja, vse silno lepo, zra-
 ven tudi dobra gostilna. Vse posestvo
 je **spredano.** Potreba je 50.000 K
 denarja.
 Pojasnila daje **Anton Renko,**
 trgovec v Celovcu. 3874

Veliko presenečenje!
 75.000 parov čevljev. 3959
4 pari čevljev za samo 8 K.
 Ker je več velikih trgovc postavilo
 štala, so mi poverili, da velik oddelek
 čevljev še daleč pod izdelovalnimi stroški
 previm v denar. Prodajam vsakomur 2
 para moških, 2 para ženskih čevljev iz
 enega ali drugega usnja s kapicami, ga-
 širane, za zavezovanje, z močno zbitimi
 usnjenimi podplati, najnovejših oblik. Za
 naročitev zadostuje dolgost. Vsi 4 pari
 za samo 8 K. Po povzetju razpošilja
 centralna razpošiljalnica čevljev
Gelb, Novi Sandec št. 182.
 Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Ženitna ponudba.
 Veleposesnik in trgo-
 vec z mešanim blagom v
 lepem trgu na Vipavskem, se
 želi seznaniti vsled pomanj-
 kanja znanja z gospodsko
 primerne izobrazbe, ki ima
 nekaj gotovine. 3948
 Ponudbe pod „trgovce“
 na upravnštvo »Slovenskega
 Naroda“.

prodajalka
 izvežbana v trgovini z mešanim blagom.
 Nastopi lahko takoj. Plača po dogovoru.
Simon Bratož, Št. Vid pri Vipavi.
 Zavoljo opustitve trgovine prodajam
 do 10. novembra

trgovinsko opravilo
 pripravno za špecerijo in železnino,
 prodajalniške mize, stolače, bla-
 gajno, sođe in razno blago po
 najnižji ceni. 3940
Kristina Omersa v Kranju.

Knjigovodja
 več dvostrokega knjigovodstva, nem-
 škega, hrvaškega ali kakega drugega
 slovanskega jezika, ki je sposoben tudi
 za potovanje, **dobi takoj službo.**
 Oni, ki je bil že nameščen pri kaki
 pivovarni, ima prednost.
 Ponudbe z izpričevali in zahtevo
 plače sprejema **gradjanski pivovar**
v Karlovcu. 3911

Ženitna ponudba.
 Šivilja, pridna vdova, 25 let stara,
 se želi poročiti z delavcem, starim
 od 30 do 70 let.
 Ponudbe pod „štov. 3927“ na
 uprav. »Slovenskega Naroda«. 3927

Lepo stanovanje
 obstoječe iz 3 sob, kuhinje in jedilne
 shrambe, kakor tudi
manjša stanovanja
 in 3952
meblirane sobe
so poceni oddajo.
 Sprejme se tudi
 več gospodov na hrano in stanovanje.
Hotel Vega v Sp. Šiški.

Narodna knjigarna
 v Ljubljani
 na Jurčičevem trgu št. 3.

priporoča
 kancelijski, konceptni, dok-
 mentni, ministrski, pisemski,
 ovitni in barvani papir.
Razete s pisemskim papirjem.
Zrgovske knjige
 v vseh velikostih, črtane z eno ali
 z dvema kolonama, vezane v papir,
 platno ali polusnje.
Odjemalne knjižice po različnih
 cenah.
Zalaoga šolskih zvezkov in risank.
Zavitke za urade v vseh velikostih.
Velika izber
 vseh pisarniških potrebščin,
 svinčnikov, peres, peresnikov,
 radirk, kumončkov, tablie,
 gobie, črnila itd.
Barve za šole in umetnike.
Razglednice
 pokrajinske, humoristične, umet-
 niške vseh vrst, od najpreprostejših
 do najfinjših.
Albumi za slike in dopisnice,
 vezane v pliš in v usnje.
Poezijske knjige.
Podobice za otroke.
Leseni okvirčki za razglednice.
Risalne deske, trikotniki, palete,
risalna ravnila, tuše, čopiče.
Notesi in tintniki.

trgovina
 v kakem večjem kraju na deželi.
 Ponudbe pod „Trgovina 3999“ na
 upravnštvo »Slov. Naroda«. 3942

Pekarija
 na Tržaški cesti št. 4, se odda s
 1. novembrom t. l. v najem. 3949
 Več se izve tam.

koncertne citre
 z dvojno resonanco, se prodajo z
 notami vred za nizko ceno. 3941
 Natančneje se poizve v Dalmati-
 novi ulici 7, pritličje, v Ljubljani.

2 vajenca
 za kovaško obrt
 z vso oskrbo v hiši, sprejme Mi-
 hael Weiss, Konjušna ulica št. 12
 v Ljubljani. 3945

kurjač
 obenem strojnik in
strojni ključavničar
 se sprejmeta takoj v trgovici za
 olje na Zidanem mostu. 3944
 Op. št. A I 589/9/16. 3946

Dražbeni oklic.
 Vsled sklepa z dne 21. oktobra
 1909 opr. št. A I 589/9/16 se prodado
 26. oktobra 1909 ob 2. pop.
 v Ljubljani, Cerkevna ulica št. 21
 in Kolizejska ulica št. 8 v zapu-
 ščino dne 29. julija 1909 umrle Ma-
 rije Mihelič spadajoče premičnine,
 kakor gostilniška sobna oprava
 in pišča.
 C. kr. okr. sodnija v Ljubljani, oddelek V.,
 dne 22. oktobra 1909.

Pozor!
 Prvi slovenski
izprašani optik
Dragotin Jurman
 Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 2.

Ako iščete
 dober, zanesljiv vir za uporabe predmete
 in predmete za darila, zahtevajte takoj po
 dopisnici bogato ilustriran glavni katalog
 s 3000 slikami.
 C. kr. dvorni zalagatelj Jan Konrad, Most,
 št. 482 (Češko). 3585

Stanovanje
 obstoječe iz 2 sob, kabineta in priti-
 klin, se odda s 1. novembrom t. l.
 Pred Prulami 23 v Ljubljani. 3923

Pekovskega pomočnika
 kot poslovodjo sprejme takoj
 pekarna A. Istenič v Gornjem Logatcu.
 3907

Prodajalka
 mešane stroke, dobro izvežbana, se
 sprejme v trgovini F. Senica v
 Motniku. 3936

Lepo posestvo
 z lastnim ribolovom v Ljubljani,
 Borovnici in jezeru v bližini Ljubljane,
 se prodaja. 3871
 Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pri graščini **Preddvor**, pošta Tupa-
 liče, se bo oddalo meseca decem-
 bra t. l. okoli
20 m³ hlodov
lipovega lesa. 3771
 Penudbe pod „Lipa“, glavna
 pošta Ljubljana, poste restante.

10 kron
vsakdanjega zaslužka
 za vsakega.
 Zastopniki se iščejo povsod, tudi
 v majhnih krajih. 3512
 Pošljite svoj naslov na firmo **Jak.**
König, Dunaj, VII./3, Postamt 63.

Prodajalka
manufakturistinja
 se sprejme takoj v večjo trgovino
 na deželi.
 Ponudbe z navedbo zahtev in re-
 ferenc je poslati na pošto ležeče
 Trnovo, Notranjsko pod „Manu-
 fakturistinjo“. 3925

Glavnik za barvanje las.
 Z navadnim česa-
 njem izbremenimo
 sive ali rdeče lase
 v pristno svetlo
 plave, rjave ali pa
 črne! Popolnoma
 neškodljivi! Se rabi
 lahko leta in leta.
 Na tisoče v rabi! Komad 5 K. Razpošilja
J. Schüller na Dunaju III,
 Krieglbergasse 8/30. 2248 9

Telefon št. 287.

Tvrčka Chalupnik & Predovič

Ljubljana, Stari trg št. 19

priporoča 3953

najboljše in najokusnejše šunke, pripravljene po praškem
načinu, raznovrstno prekajeno in sveže svinjsko meso od
mladih domačih pitanih prašičev, dalje raznovrstne klobase,
hrenovke in safalade vsak dan 2krat sveže.
Poštno pošiljatev od 5 kg naprej po povzetju.
 Za izborno blago, točno postrežbo, solidne cene, jamči in se priporoča zgornja tvrčka.

Razglas.
 Vsled prošnje dedičev po dne 26. avgusta 1909 v Ljubljani umrli
 gospe **Emiliji Kern** se vrši
prostovoljna sodna dražba
 v zapuščino spadajočih premičnin kakor: zlatnine in srebrnine, obleke in
 perila ter hišne oprave od vstevši
 28. do 30. oktobra vsak dan od polu 9. do 12. in od polu
 3. do 5. popoldne v hiši št. 3 v Slomškovi ulici.
 Posamezne kategorije teh premičnin se bodo dražile v istem redu, kakor
 so našteje zgoraj.
 V Ljubljani, dne 22. oktobra 1909.
Dr. Karel Schmidinger l. r.
 c. kr. notar kot sodni komisar. 3950

Pravkar je izšel
 ljudski roman:
Zadnji rodovine Benalija
 Dobi se
 v „Narodni knjigarni“
 v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.
 Cena 1.50 kron, s pošto 1.70 kron.

TRUBAR
 Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
 „znamenite Groharjeve slike“
Primoža Trubarja
 ustanovitelja slovenske književnosti
 visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske
 hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih
 imamo Slovenci.
 Cena s pošto K 3.20.
 Dobiva se v
Narodni knjigarni
 v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Popolnoma nova mandolina
se cene proda.
Vpraša se v brivnici „Pod tranco“ v Ljubljani.
3935

Vsako nedeljo 3879
v gostilni pri „Kreutzerju“
domača plesna veselica
Za obilen obisk se priporoča
J. Potančič, gostilničarka.

Zriumph-štedilna ognjišča
za gospodinjstva ekonomije i. t. d. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najboljše in najtrpežnejši izdelek. Največja prihranitev goriva. **Specijaliteta: štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago.** Glavni katalog francozsko pošlani znamki. 2506
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Vodovodi
inženir-hidrotekt
Konrad Sachnik, Ljubljana
kanalizacije, kopališčne naprave
Poslovna ulica št. 4. Brzjavlj.: Sachnik-Ljubljana.

Parotovarua za mlo, surovi margarin,
kristalno sodo in stearinske sveče
IGNAC FOCK v Kranju

Kako si upaš mi prinesiti kaj drugega,
nego preizkušeno dobri
„Ottoman“ -cigaretni papir ali stročnice.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

„SLAVIJA“
- - - vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - -
Rez. fond 44.437.086-01 K. Izplačane odškodnine in kapital 98.323.486-35 K
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa poljska dajot:
čigar pisarne so
v lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani, v Gosposkih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Večjo množino smerekovega lesa
na Gorenjskem (od Kranja do Jesenice) se kupi takoj proti gotovemu plačilu. 3943
Pismene ponudbe pod „A. G. 100“ poštno ležeče Trbovlje 2.

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljen leta 1888.
Založnik avstrijskih
zveze državnih
2169 ces. kralj. uradnikov.
Alojzij Večaj v Ljubljani,
Trnovo, Opekarska cesta, Veliki strdon št. 9
priporoča vsem stavbnim podjetnikom in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najprostejših prstenih peči različnih vzorcev kakor: renaissance, barok, gothic, secession itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

Stroje za pripravljanje krme
slamorenice, reporenice, mline za debelo moko (otrobe), priprave za parjenje krme, štedilna kotlišča, sesalke za gnojnice
izdeluje in razpošilja po najnovejšem in priznanem načinu tvrdka 3770
Ph. Mayfarth & Co.
Ivornica za gospodarske stroje, železolarva in fužine na paru Dunaj 11., Taborstrasse 71.
Sprejemajo se zastopniki in razprodajalci.

Žehnična pisarna in stavbno podjetje 3505
Inž. dr. Jovo Simić, kom. društvo
Donja Tuzla, Bosna
izvršuje načrte, statične proračune in strokovnike ter prevzema vsa v arhitektovske, stavbinske, inženirske in zemljemerske stroko spadajoča dela
vse proti primernim cenam in po najnovejših znanstvenih in strokovnih načelih.

Julija Štor
v Prešernovih ulicah št. 5.
Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goissserskih gorskih čevljev.
Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah. 2178
Najprilježnejši čevlji sedanjosti.

V Ameriko in Kanado
pripravne, cenene in zanesljive voznice
Cunard Line
Odhod iz domačega pristanišča Trsta:
Pannonia, 26. oktobra 1909.
Carpathia, 9. novembra 1909.
Ultima, 30. novembra 1909.
Iz Liverpoola: 1515
Lusitania (največji in najlepši parnik sveta) 6. novembra, 27. novembra, 18. decembra 1909, 8. januarja, 26. februarja, 19. marca 1909.
Mauretania dne 23. oktobra, 20. novembra, 11. decembra 1909, 29. januarja, 19. februarja, 12. marca 1910.
Pojasnita in vozne karte pri **Andr. Odlasek**
v Ljubljani, Slomškove ulice št. 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Ortopedični zdravilni zavod
v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Orašca razne vrste skrujilne brtne, izbojen arhet, nesnake rane, nesnake ledje itd. se nahajajo na Turjaškem trgu št. 4, 1 nadstropje
Pojasnita daje dr. Ivan Oraščan ob svojih ordinacijah urah od 9. do 10. dopoldne in od 2. do 3. popoldne v Wolfovih ulicah št. 12. 4284-9

Kdor Kdor
je bolan na želodcu, črevih, nima teka, in nagiblje k hujšanju, naj rabi že več let preizkušeno **želodčno sol** lekarnarja **Schaumanna v Stockerau** za uravnavo in vzdržanje dobre prebave rabi **želodčno sol** pastilje **želodčne soli** bo neprimerjači uspeh zapazil v dobrem spočutenju. 126
odstrani takoj preobilo želodčno kislino in pospešuje prebavo. Škatlica stane K 150.
pripravne in prijetne, so natančno odmerjene in učinkujejo kakor želodčna sol. Omarica s 3 fiolami po 10 pastilj želodčne soli K 150. — Po pošti pošilja najmanj 2 škatlici po povzetju
lekarnar SCHAUMANN v Stockerau.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri c. kr. sodišču v Kranjski gori odd. I so po prošnji lastnic g. Katarine Grom, posestnice na Dovjem št. 20, na prodaj po **javni dražbi**
sledede nepremičnine: zemlj. vl. št. 78, 206 in 344 k. o. Dovje, za katere se je ustanovila pristavljena izklicna cena in sicer:
I. za zemlj. vl. št. 87 ad Dovje: parc. št. 1738/2 hiša št. 20 v Mojstrani in parc. št. 1745 gospodarsko poslopje, žaga s kozolcem in drvarnico (24000 K), vrt parc. št. 1738 (172 K 50 v), parc. št. 2068/2 žaga (9000 K), 336/1 travnik (147 K), 1455/337 (4593 K), 1455/334 (2450 K), 1455/332 (69 K 25 v), 1455/433 (847 K 98 v), 1455/243 (602 K 26 v), 1455/244 (4143 K 33 v), 637/1 (4479 K 76 v), 637/25 (3252 K 60 v), 637/28 (3285 K), 637/27 (3339 K), 650/56 (6868 K 36 v), 1455/320 (2602 K 99 v), 1455/317 (333 K 05 v), 1455/119 (947 K 36 v), 1458/5 (1148 K 07 v), 1458/6 (1432 K 06), 1458/7 (87 K 76 v), 1482/47 (1004 K 18 v), 1482/50 (883 K 34 v), 1482/48 (63 K 62 v), 1482/49 (58 K 98 v), 1482/59 (11782 K 61 v), 1401/9 (2244 K 32 v), 650/182 (3103 K 20 v), 650/183 (2505 K 30 v) gozdovi.
II. zemljišče vl. št. 206 ad Dovje parc. št. 650/169 gozd (3069 K 12 v)
III. zemljiščen vl. št. 344 ad Dovje parcela št. 638/2 gozd (4895 K 91 v)
Dražba se bo vršila
2. novembra 1909 ob 10. dopoldne v Mojstrani št. 20.
Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njih zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Zdražitelji morajo položiti varščino v znesku 10%, izklicne cene. Skupilo izplačati je tekom mesec dni prodajalki.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 in pa dne 2. novembra 1909 v Mojstrani pred začetkom dražbe.

C. kr. okrajno sodišče oddel I,
v Kranjski gori, dne 9. oktobra 1909.

SUKNA
Jesenske in zimske novosti
za obleke, površnike, raglano, zimske suknje, pamake kostume, blagovne itd. v veliki izbiri po ceni nakupite pri firmi
C. M. ŠIMEK
PRAHA I. MELANTRICH 8

35letnica. 35letnica.
Privatna plesna šola
v dvorani hotela „Union“.
Imam čast naznaniti, da bode v ponedeljek, 25. t. m. otvoritev novega jubilejskega tečaja za plesalke in plesalce, že vajene plesa, in se bode nadaljeval vsak ponedeljek od 8. do 11. zvečer.
Novost: Figurirani plesi.
Vsak petek od 8. do 11. zvečer je tečaj za zabotnike in se prične v petek, 29. t. m. Poučeval bodem vse moderne ples. NB. Pri teh tečajih imajo samo vstop gospodične in gospode boljših rodbin.
Privatne in separatne ure v rodbinah, ali v institutih po dogovoru.
Vpisuje in vpraša se vsak dan od 11. do 12. dop. in od 2. do 4. pop. v hotelu pri „Slonu“ soba št. 73.
Z odličnim spoštovanjem
3884
Giulio Morterra, avt. plesni učitelj.

Zgodovinske črtice.

III.

Leta 1848. in 1849. je bil Trst še dosti manj italijanski, kakor je vsled nemodrosti avstrijske vlade dandanes. Pijemontska vlada, ki je po spretnih agentih skrbela za vztrajno agitacijo v vseh italijanskih mestih ter pripravljala prebivalstvo na revolucijo in na vojno zoper Avstrijo, je imela tedaj v Trstu dva delavna agitatorja, Leona Fortisa in Seismit-Dodo. Poslednji je kasneje prišel v Italijo do velike veljave.

Tržaški Italijani so bili takrat še precej krotki ljudje. Avstrija je bila velika in mogočna in tržaški Italijani niso hoteli verjeti, da bo Mali Pijemont avstrijskega velikanu premagal. Ugajala jim je pač misel na združenje vseh italijanskih pokrajin v eno državo, a smatrali so to misel za sanje, ki se nikdar ne uresniči. Fortis in Seismit-Dodo sta s pridno in energično agitacijo dosegla vsaj toliko, da sta s svojimi privrženecima mogla zdaj in zdaj vprijeti kako protiaustrijsko demonstracijo. Kakor vselej, kadar je avstrijska država v kakih stiskah, tako se je vlada tudi l. 1848. in 1849. spomnila Slovencev in jih je opetovano poklicala na pomoč. Slovenci so se dali vedno vjeti. Kadar so Italijani priredili kako demonstracijo proti Avstriji, pa so nastopili Slovenci in so Italijane naklestili tako, da je bil za nekaj časa zopet mir.

Meseca marca l. 1849. je bil vsled dogodkov v Italiji položaj na Primorskem tak, da je Avstrija razglasila izjemno stanje. Revolucija v Italiji je tudi primorske Italijane pogrela, seveda se niso upali posnemati svojih bratov v Milanu in v Benetkah ter v drugih mestih, že zaradi izjemnega stanja ne.

Vlada je takrat izdala tudi ukaz, da ne sme nihče imeti orožja, a kdor da ima kako orožje, da je mora oddati oblasti, sicer ga zadene stroga kazen.

Tedaj je živel v Rovinju v Istri vnet pristaša italijanskega narodnega gibanja z imenom Giacomo De Angelini. Mož je bil toliko previden, da se ni spuščal v kake zarote, niti se udeleževal kakih demonstracij. A žilica mu ni dala miru, vsaj malo za norea je hotel imeti temnogled avstrijske oblasti; če jih že ni smel pobijati, se je hotel na njihove stroške vsaj zabavati in jih osmešiti.

Dne 19. marca 1849. je napravil vlogo na visoko e. kr. vojaško zapovedništvo v Rovinju, v kateri je naznanil, da, pokoreč se oblastvenemu razglasu glede orožja, daje vojaškemu zapovedništvu na razpolaganje vse orožje kar ga ima in sicer: lovsko puško z zlomljenim petelinom, staro sabljo, velik kuhinjski nož, dva manjša kuhinjska noža, burklje in dve železni držali za pečenje.

Rovniško vojaško poveljništvo je poslalo to ponudbo v Trst. V rešitvi jo je dobila vojaška oblast in rešila jo je prav originalno.

Kakor se je Angelini norca delal iz vojaške oblasti, tako si je vojaška oblast privoščila tudi njega, pa tako, da je moža prav dolgo bolelo in da mu je temeljito pošel humor.

V rešitvi tržaške vojaške oblasti je bilo zapisano:

»Ker je Giacomo De Angelini v svoji patrijotični vnemi in pokornosti dal vojaški oblasti na razpolaganje vse svoje kuhinjsko orožje, vsled česar mu ne bo mogoče skrbeti za svoje prehranjevanje, se naroča e. kr. stacijskemu poveljstvu v Rovinju, da pusti imenovanega v spremstvu prepeljati v zapor v Pulju, kjer bo zanj v vsakem oziru preskrbljeno za toliko časa, da mu bodo okoliščine pripuščale zaprositi od e. kr. vojaškega poveljstva zopetno svobodno razpolaganje z njegovim kuhinjskim orodjem.«

Podpisal je to krvavo ironijo e. kr. kapitan Breudell.

Giacomo De Angelini je bil res prepeljan v Pulj in je moral ostati v zaporu, dokler ni bila končana vojna med Pijemontom in med Avstrijo.

Ko je bil sklenjen mir, je bil Angelini postavljen še pred redno sodišče in zaradi žaljenja e. kr. oblasti obsojen na tri mesece ječe, poostrene s postom dne 19. vsakega meseca.

Od tedaj so Giacomo De Angelini minile vse iredentistične muhe in nikdar več mu ni prišlo na misel vganjati burke.

Cesare Lombroso.

Kakor smo že na kratko javili, je v Turinu dne 19. t. m. umrl ustanovnik slavne antropološke šole Cesare Lombroso. Umrl je v dobi, ko je njegovo ime že prekoračilo zenit svoje slave in ko so njegovo teorijo znanstveniki začeli smatrati za premagano stališče. Vendar pa je in ostane Lombroso mejn in razvoj moderne kriminalistike, svetel pojav, pred katerim so se razpršile srednjeveške tmine, ki so zadrževale razvoj kazenskega prava. Lombrosova za-

sluga je, da danes v slovincu kriminalist vidi še vedno tudi človeka, da poleg zločina vidi tudi njegove individualne in socialne vzroke. Do Lombrosa je v kazenskem zakoniku vladala t. zv. absolutna teorija: zločin je absolutno zlo, kaznovati se mora z enako mero; saj ima vsak svobodno voljo delati dobro ali pa zlo. Vzroki in okoliščine se pa niso upoštevali. Lombroso šele je začel iskati individualne vzroke zločinom. Kot vojaški zdravnik je imel dovolj prilike za to. Že takrat se je začel pečati s psihiatrijo; pozneje, ko je postal profesor psihiatrije v Paviji in v Turinu, se je popolnoma posvetil intenzivnemu študiju telesnega in duševnega ustroja zločincev (kriminalna antropologija). Prišel je k zaključku, da naklonjenost k zločinom ni nič drugega kot duševna anomalija. Zločinec je poseben tip človeka, ki je že od rojstva nagnjen k zločinom in ki ga nobena stvar ne odvrne od njih. To so tipični zločinci, degenerirani ljudje, ki nam jih kot take izdajajo že nepravilnosti lobanje, rok itd. Možgani takih ljudi kažejo anomalije in so pred vsem nenavadno lahke. So pa poleg teh tipičnih, od rojstva takorekoč predestiniranih zločincev, še zločinci iz navade, zločinci iz priložnosti in iz strasti. Iz svojih antropoloških teorij pa Lombroso dokazuje popolno nepravost cele kazenske zakonodaje in zahteva radikalno preobnovo.

Lombrosova teorija si je takoj pridobila številnih privrženecv; seveda so pa vsi tudi mogočni nasprotniki in so njegovo teorijo precej omajali. Saj se tip zločincev ne da določiti, ravnotako kakor se ne da določiti tip normalnega človeka. Med obema so neštene stopnje. In če se oziramo na posamezen zločin, ne zadostuje, da upoštevamo samo osebnost zločincev, temveč je treba upoštevati tudi zunanje okoliščine, socialne razmere itd. Zato je napačno zločine razlagati z izključno biološkega stališča, iz duševnih in telesnih posebnosti zločincev, kakor to dela Lombroso. Nikakor pa bi ne bilo prav vsled tega zniževati pomen Lombrosov. On ni bil pravnik, temveč psihijater, in v tem leži težnja njegovega delovanja. Položil je temelj kriminalni antropologiji in je obrnil pozornost k študiju zločina kot individualnega in družabnega pojava. In na uspehih teh študij so nastale vse moderne teorije kazenskega prava.

V naslednjem še nekaj kratkih biografskih podatkov. Lombroso se je rodil l. 1836. v Veroni kot sin trgovca. Studiral je na univerzi v Padovi medicino ter je študije nadaljeval v Paviji in na Dunaju. Vojna med Avstrijo in Italijo ga je l. 1859. pripeljala zopet v domovino, kjer je prostovoljno vstopil v armado kot vojaški zdravnik. L. 1862. je postal docent psihijatrije na univerzi v Paviji in kmalu nato tudi ravnatelj blaznice v Pesaru; l. 1876. je postal redni profesor psihijatrije in sodnega zdravilstva v Turinu, kjer je ostal do svoje smrti. O svoji teoriji je Lombroso napisal celo nepregledno vrsto knjig in spisov. Prvo delo, ki mu je pridobilo slavo je bila knjiga »Beli in črni človek«; od ostalih omenjamo le še knjigi »Zločinec v antropološkem in pravnem pogledu« in »Genijalni človek«.

Pozor kmetovalci!

Sveže odpadke od kuhanja sliv in hrušek, izvrstne za krmo prašičev kakor tudi za gnojenje njiv, oddaja v vsaki množini in po vsaki ceni veležgarnja sadja 3926

M. ROSNER & drug. v Ljubljani
poleg Koslerjeve pivovarne.

Razpošiljam kolesa

za štiri tedne na poskušnjo in vpogled proti povzpetju. Posamezni deli koles čudovito poceni in dobri.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Franč Dušek
tvarnica koles, Opotno št. 66, ob državni železnici.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

Ilustrovani cenovniki poštne prosto.

V Lattermannovem drevoredu se nahaja

menažerija

z najredkejšimi živalmi iz vseh delov sveta.

Predstava vsak dan ob 5. popoldne

Ob 7. zvečer vsak dan

glavna predstava

Borba medvedov in

krmljenje zverin.

Ob nedeljah in praznikih ob 11. dop.

in od 2. naprej vsako uro predstava.

Na ogled tega zanimivega podjetja vabi in prosi obilo podpore s posetom

3893 lastnik.

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Svoji k svojim! Naročna tvrčka!

Napredaj je lična, novo zidana št. 142 v Novem Vodmatu pri Ljubljani. Zraven hiše je velik vrt. Več se izve ravnotam. 3899

Anton Leutgeb,

363 rokavičar in bandajist.

Pod trančo 1. Ljubljana. Pod trančo 1.

Lastna izdelovalnica vsakovrstnih glasov, usajatih in vojaških rokavic.

Izdelovatelj kilnih pasov.

Vsa vrur-gična dela.

Zunanjia naročila točno.

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Cene nizke

Trgovski pomočnik

špecerijske stroke, se sprejme takoj. Kje, povč upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3921

Proda se še nova

hiša

s 4 sobami, vodnjakom ter več zemljo (369 sežnjev). Več se izve v Semberjih pri Ljubljani št. 46. Hiša se nahaja ob glavni cesti. 3891

Pri c. kr. poštne in brzojavne uradu na Kranjskem se sprejme v službo kot pomočnica mlajša

poštna aspirantka

kateri je kot taki še dolgo čakati na stalno nameščenje.

Oglasi na uprav. Slov. Naroda pod „Poštna aspirantka.“ 3900

Prav dobre 2781

vinske sode

iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 200—400, 700, 1200, 3000, 5000 litrov proda po nizki ceni.

FRAN CASCIO

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

5 kilogramov 3847

ržene kave

zajamčeno prve kakovosti razpošilja po povzetju za K 4.— poštne prosto na vsako avstro-ogrsko pošto postajo

Mihael Valentin Schik

Dunaj VII/4, Lerchenfelderstrasse št. 67.

Stanovanja

v najem.

Od novembrskega termina naprej je oddati v hiši št. 2. v Sodni ulici troje stanovanj in sicer eno v II. nadstropju s 6 sobami in pritliklami; drugo v I. nadstropju istotako s 6 sobami in pritliklinami, tretje, v katerem je doslej bila odvetniška pisarna, pa v pritlikju. 3778

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

Sukna

In modno 3219

blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Vzorec franco.

Zaloga koles

Čepe polu stas

dobe deklice in gospe vsake starosti, ako rabiyo samo mojo najnovejšo kremo za prsi ali prane vode, ki se rabi samo na zunanjo edino zanesljivo učinkujočo sredstvo, zanesljivo neškodljivo. Cena K 8.—, K 5.— in K 8.—. Zraven spadajoče mlo 60 h. — Po povzetju pošilja ga. Käthe Menzel, Dunaj II., Praterstrasse 63, II. nadst., vr. 7, 0. 10

Napredaj je velika hiša

z gospodarskim poslopljem in velikim vrtom v bližini jezera na Bledu. Pripravna je za vsakršni obrt, posebno za mesarijo.

Vprašanja pod „Mesarija“ na uprav. »Slov. Naroda« 3918

G. Skrbic

Zagreb, Ilica št. 40

priloga svojo veliko in razširjeno tvornico

žaluzij

iz deščic, železnih in lesenih rolojev za okna in prodajalnice po najnovejšem sestavu

Vse vrste lesenih, tka-nih in platnenih

rolet iz različnega platna, satina, damasta, ripsa itd

Nova patentirana peresna držala.

Novo skladišče vsake vrste odej.

Prilika za nakup!

Prekrasna

žepna ura

z

verižico

samo K 3-50.

30.000 komadov nakupljenih, zato razpošiljam prekrasno 35 urno (ne 12 urno) Gloria srebrno remontoarko na sidro, švicarsko kolesje z lepo dolbenim okrovjem s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebrjeno verižico, natančno ideočo za samo 3 K 50 vin.

Dalje ponujam pristno pozlačeno 36urno remontoarko na sidro, veleprima švic. uro s pozlač. verižico za 5 kron. 3letno pisмено jamstvo za vsako uro. — Po povzetju razpošilja

S. KOHANE, izvoz ur v Krakovu šte. 358.

Nbroj zahvalnih pism in nešteto ponarob. Za neugajoče denar nazaj. 3933

All že imate brezplačno knjigo?

Ako ne, pa se potrudite, da jo dobite. Imamo prav zanimivo berivo, ki obsega dragocene nasvete za bolnike in zlasti opozarja na do-brodejni učinek galvan-skega trajnega toka pri mnogovrst-nih boleznih živčnega sistema. Bolni-ki, ki po pre-mnogih po-izkusih sma-trajo svojo bolezen za neozdravljivo, bodo v tej brošuri gotovo našli tolažbo in pomoč.

Električno zdravilno postopanje po-more večkrat, ko kopeli, masaže in zdravi-la popolnoma odpovedo. Proti splošni živčni slabosti, revmatskim težavam, pomanjkanju spanja, potrtosti, ne-vraltgi, motenjem prebave, slabot-nostim vseh vrst, malokrvnosti in mnogim ženskim boleznim se je elek-trično zdravljenje v mnogih slučajih si-jajno obneslo.

Zahtevajte to knjigo, in pošljemo Vam jo radi

gratis in franko

pod zaprto kuverto in brez vsake ob-veznosti. 3928

Elektro-terapevtska ordinacija

Dunaj, I., Schwangasse 1, Mezzanin, Abt. 1 s/2.

3./X. 1909.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo na Dunaju, Schwangasse 1, Mezzanin Abt. 1 s/2.

Prosim pošljite mi knjigo: „Razprava o moderni elek-tro-terapiji“

gratis in franko pod zaprto ku-verto.

Ime: _____

Naslov: _____

LOKOMOBILE.

Specialna tvornica za lokomobile, delavnica za stroje

H. FISCHER, Dunaj X., Gudrunstrasse št. 140

ponuja navedene stroje od 4—125 HP, rabljene pa v bresibnem stanju, popolnoma smožne za obrat ter firma za vse sestavine lokomobil, jih ki proda ona, najobsežneje jamči eno leto. — Vsak objekt se zastoni montira in spravi v obrat. Ugodni plačilni pogoji, prve vrste reference. 3088

Lokomobile na posodo.

Radi ogromne zaloge

prodajam že sedaj pod tovarniško ceno:

obleke, površnike, pelerine in zimске suknje za gospode in dečke; jopice, paletote, mantile, pelerine, kostume, krila in bluze za dame in deklice. — Velika izbira kožuhovinah ali s kožuhovino podloženih predmetov kakor: kratke, mestne in potne kožuhe za gospode; jopice, boe, mufe in garniture za dame in deklice.

O. Bernatovič, Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

3914

Usak kmetovalec naj bi se seznanil

z Wegmannovimi patent. krušnimi pečmi

V tej peči se ob prihranitvi drva in prostora za 50 do 80% peče izboren kruh kakor tudi vsako drugo pecivo. Lahko se tudi suši sadje in sočivje, pa tudi meso se da prekrasno speči. Te patentne krušne peči se izdelu-jejo v velikosti za 4 hlebe po K 100 do 40 hlebov in se pripravno dajo postaviti v kuhinji, na hodniku, kolar-nici itd.

Usaka peč se da za 6 tednov na polzkušnjo.

Kataloge pošlje brezplačno poleg vsakega željenega pojasnila (Dopisnica zadostuje) **Fr. Kalms & F. P. Vidic & Kemp. v Ljubljani.** 3097

Rabite za streho vaših hiš

Eternit

ŠKRIL

ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPEŠTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH in DRUG, Trst.

Vprašanja na **Teodorja Korna**, krovca in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strelovodi, kleparska in krovska dela iz različnega blaga.

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z o. z.

Ljubljana, Janez Tordinova ulica šte. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro galica, žveplo, krmila, poljake pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijako blago itd. 3760

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenjskih, istr-skih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in hitro postreže.

Pošten mož

z odraslo družino, ki je izurjena v go-stilniški obrti, želi prevzeti v najem ali na račun dobro ideočo gostilno ali restavracijo.

Ponudbe pod „I. K.“ na uprav. »Slov. Naroda«. 3667

Pozor! Pozor!

Ne prezrite! Ceno češko posteljno perje.

1 kg puljenega po K 1-80, 2—, 3—, 4—
6—, 8—, 10—
1 kg nepuljenega po K 1-30, 2—, 2-50, 3—,
5—, 7—, 8—
1 kg sivega puhastega po K 4—, 5—, 6—
1 kg polubelega po K 7—, 8—, 3929
1 kg popolnoma belega po K 10—, 11—, 12—

Pošiljam po poštnem povzetju. Omo- zastoni. Zamena dovoljena. Vzori zastoni. Vse perje je čiščeno in desinficirano.

V. Šustr PHišmasy

pošta Onvaly, kraj. Češko. Prva češka tvor-nica za izdelovanje perja. Edini češki in krštan-ski zavod te vrste.

Nedosežno

+ Najnovejša +

+ ameriška iznajdba +

Higijsko gumasto blago za moške. Porabno na leta. K 4-60.

Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.

Higijsko gumasto blago za ženske. (Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdrav-niški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60.

Kdor pošlje denar naprej (tudi pismente znamke) mu pošlje diskretno in poštnine prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja

+ H. AUER +

tvornica za gumasto blago.

Dunaj IX/2, Nussdorferstrasse 3—0.

Uradno dovoljena, že 15 let obsto-ječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb

G. Flux

Gosposke ulice šte. 6,

priporoča in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor

privatno, trgovsko in gostilniško osobje za Ljubljano in zunaj.

Izbira različnih služb, zlasti za ženske.

Potnina tukaj.

Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Zunanjim dopisom je priložiti znamko za odgovor. Prosi se za natančni naslov. 3931

Pristni kranjski

lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Šaki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(hit) priznana in strokovno preizkušena najboljši.

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči 219

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in steklarkega blaga.

Zahtevajte cenike!

Slovenska tvrdka obuval Združenih čevljarjev v Ljubljani Wolfave ulice šte. 14

prilporeča slav. občinstvu svojo veliko zalogo za jesensko in zimsko sezono vseh vrst **najmodernejših čevljev** za gospode, dame in otroke, kakor tudi za **turiste in televaldece** ter razne čevlje za dom. Prave ruske galoše in dokolenice (gamašne) in vse k stroki spajajoče potrebščine.

Narotila po meri in popravila se okusno, točno in solidno izvršujejo v lastni delavnici.

Zahtevajte cenike! **Zahtevajte cenike!**

Ravnokar izšle nove dvostranske slovenske plošče!

Cena 4.— krono in po 2 K 50 vin.

Velika zaloga gramofonov

od 25 kron naprej.

Dobi se tudi na mesečne obroke. Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike gramofonov in raznih plošč.

Fr. P. Zajec

urar in optik

Ljubljana, Stari trg št. 26.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva češka splošna deln. družba na življenje

Generalno zastopstvo za vse slov. dežele v Trzinu, ul. Douzetti 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje, **EDINA**, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom, **EDINA**, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom, Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **Svoji k svojim!**

Pojasnita dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Nadzornik v Ljubljani je gospod **GESTRIN IVAN**, Radeckyjeva cesta 16.

Za Vse svete

prilporeča največjo zalogo krasnih **nagrobnihi vencev in trakov**

Cene izredno nizke!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11

Edina inbarna nakupna prilika za manufakturaliste in krošnjarje ob direktnem dobavanju iz tkalnice.

Razpošilja se tudi zasebnikom!

40 metrov ostankov lepo sortiranih 13 K 90 h; 40 metrov voleprima po želji sortiranih 15 kron.

Barhent za obleke lepih vzorcev, za obleke, bluze in spodnja krila. **Flaneta** nežni vzorci, za srajce in bluze. **Delata** z borduro, za obleke in bluze. **Angleški cešir** 80 cm širok za barvaste srajce, prsnike in damske bluze. **Modrotisk** za kuhinjske predpasnike in domače obleke.

Kanafas žive barve, za posteljne preobleke. **Oksford** za moške srajce, izvrstna trpežna kakovost. **Krizet** barvast za spodnja krila, tkan iz debelega blaga.

Dolgot ostankov od 3 do 10 metrov.

Zajamčeno brezhibne in stanovitne kakovosti, zajamčeno popolnoma pralno.

Brez rizika! Znesek se takoj vrne ako blago ne ugaia in se pošiljatev lahko nefrankovano pošlje nazaj. Čez 1000 priznanih pism od 1. januarja naprej.

40 metrov najfinejšega beljenega rumbarskega platna za najfinejšo telesno in posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo K 17-90. Že popolnoma zarobljene **ruhe** brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, tkane iz najboljših platnenih niti, nepokonečljiva kakovost, zajamčeno platno, kos 2-40 K. Vzeti se mora najmanj 6 kosov. — Razpošiljanje po povzetju.

Tkavnica R. Horner, Nachod, Češko.

Ob naročitvi 2 zavojev franco.

Slovenska tvrdka AVGUST REPIČ

sodar v Ljubljani 40
.. Kolesarska ulica št. 16 (v Trnovem) ..
izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne

sode

po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11

prilporeča

klobuke

cilindre, čepice itd.

najnovije fašone

po najnižji ceni.

Najcenejše

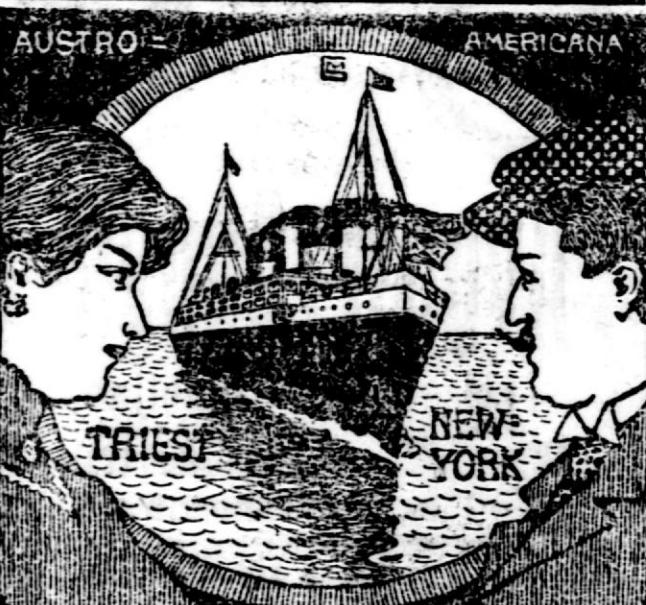
solnčnike in dežnike

domačega izdelka prilporeča

Jos. Vidmar

Ljubljana

Fred škotljo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

Poltniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kineteltra** v Ljubljani Kolodvorske ulice 26. Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

F. K. Kaiser puškar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6

prilporeča svojo bogato zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov) kakor tudi umetalni ogenj

po najnižjih cenah.

Popravlja pušk, samokresov, biciklov točno in solidno.

Čarovniki zastoj in polnimo puške.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
prilporeča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Prilporečila in izpričevala 2944
raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Stoj prijatelj!!!

Predno si kupiš ali izposodiš

klavir, pianino ali harmonij

potrudi se še k rodoljubi, edini narodni tvrdki

Alfonz Breznik

Gradšče šte. 11, poleg gostilne pri Kroni.

Kot strokovnjak, učitelj Glasbene Matice in zaprišeženi izvedenec c. kr. deželne sodišča, jamčim za trpežnost in blaglasnost strokovno preizkušen h instrumentov iz različnih prvovrstnih tvornic. Prodaja na obroke tudi brez zadatja. Jamstvo 10 let. Najnižja najemina.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. 850

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York je proga

Red Star Line Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Eronland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vpludna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnita daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc Anversa New York

v Ljubljani, Kolodvorska ulica odslej šte. 26, ob južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starem Tišlerju“.

Rada bi se oženila

vsak s tako damo, ki si naroči svojo opremo pri tvrdki

Bratje Krejcar, tkavnica v Dobruški št. 9181, Češko.

Dobiva se tudi vse blago za gospodinjstvo izborne kakovosti v vseh množinah. Reklamna prodaja; naročite torej, dokler je kaj zaloge.

6 beljenih rjuh brez šiva, izvrstne kakovosti 150,200 cm velikosti, sajno K 13-80. Vzorci lepih barhentov in flanel, dalje vse platnine in pavolnine samo najpopolnejše kakovosti, gratis in franho.

Izdelovatelj vozov
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

Ustanovljeno 1882 Telefon 548
Rudolf Geburth, Dunaj
c. in kr. dvorni strojnik
VII. Kaiserstrasse 71, na ogin Burggasse.
Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst
posebno najfinijeje v vseh barvah v ognju
emajlirane peči z nikljasto montažo.
kurilnih peči
Regulirne polnilne peči od 15 kron naprej. Trajnostne
peči za kurjenje s premogom. Štedilna, kuhinjska in strojna
ognjišča vseh velikosti. Peči z železnimi pečnicami za
kurjenje dveh ali treh sob. — Plinove peti in plinovni kamini.
Katalogi gratis in franko. 3252

Prva borovska orožnotvorniška družba
Peter Wernig
dr. z om. z. v Borovljah na Koroškem.
C. kr. dvorni dobavitelj. Iznajditelj in izdelovalec „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekosljivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in prednosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah.
P. n. lovčev priporoča svoje 2244
izdelke prve vrste in pa kakor pero lahke tricevke, kratke
lovske puške, dvocevke za šibro in krogle, risane dvocevke
(Bockgewehr), Mannlicher Schönauerjeve kratke puške in pa
WERNIGOVE ŠTIRICEVNE PUŠKE.
Priporočam svoje puške za krogle, kaliber 93 mm, preizkušene na
različne strele. Kot največja novost za dvocevke za šibro in krogle
priporočam patrone z nikljastim plaščem 93 mm s svinčeno ostjo
in 93 mm patrone z legiranimi strelji in papirnim vodom. — Cenovnik zastoj in franko.

Naznanilo.
Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v
svoji novi, največji in po najmodernejšem si-
stemu urejeni tovarni na Kranjskem za upog-
njeno pohištvo in deščice (parket)
Stole različne vrste od priprostega
do najfinjšega izdelka, na-
slonjače, gugalnike, pisalne
fotelje, obesalnike, mize vsake
velikosti, vrtno stole, stole
za glasovir itd.
Imam vedno veliko zalogo bukovih in hr-
stovih na par prepariranih deščic (parket
po najnižjih cenah).
Na zahtevo pošijem svoj ilustrovani cenik za-
stoj in franko.
Ivan Bahovec,
tovarnar na Dupleci p. Kamnik.
3099

Ustanovljena leta 1882. Telefon števil. 185.
Poštno hranilnica račun števil. 528.405.
Ustanovljena leta 1882.
Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadrugi domu v Ljubljani na Dunajski cesti 18
je imela koncem leta 1908 denarnega prometa . K 71.417.344-75
upravnega premoženja . K 17.519.982-93
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega
plačuje posojilnica sama za vložnike.
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 . K 17.102.911-27.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacije
ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.
Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven
nodelj in praznikov.

A. KUNST
Ljubljana
Židovska ulica števil. 4.
Velika zaloga obuval
Izdelka za dame, gospode
in otroke je vedno na izbero.
Vaškratna naročila se izvršujejo točno in
po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in
zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj
se blagoviti vzorce poslati. 40

Fr. P. Zajec
optik, urar in trgovec z
zlatnine in srebrnine.
Stari trg 26.
Popravila se izvršujejo
točno in ceno.
Slovenski optični zavod v Ljubljani. Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Josip Stupica
jermenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
kakor tudi krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo
vprežno opravo
katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine kakor tudi že obrabljene vozove
in konjske nprave.

Br. Hlavka Prešernova
ulica št. 5.
Atelje za ortopedične aparate in
bandaže.
Galvanoplatiranje z električno silo.
Galvanoplatiranje z električno silo.
Izdelovatelj kirurških medicinskih
instrumentov in vseh potreb-
ščin za bolnike.

Ant. Krejči
Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.
priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najfinjših
kožuhovin,
klobukov
in čepic.
Prevzema tudi vsa v to vrsto spada-
joča popravila proti najnižji ceni.
Kupuje tudi vsakovrstne kožo div-
jačine in jih najbolje plačuje.
Blago ceno in solidno.

Ustanovljeno leta 1842.
Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Brata EBERL
Ljubljana 343
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja,
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Delavnica: Igriška ulica števil. 6.
nasproti hotela „Union“.

Kavarna in restavracija
„Zdraviški dom“
na Bledu 3777
z vsemi zraven spadajočimi prostori (tudi dvorana za koncerte),
lepim parkom, kjer igra vsak dan zdraviška godba, s prostorom
za lawn-tennis, se odda za več let v najem.
Ponudbe sprejema in daje pojasnila do 1. januarja 1910
Zdraviška komisija na Bledu.

Izvolite pisati po vzorci!
V. J. Haviček in brat v Poděbradech
(Kralj. Češko.)
Izvozna hiša modnega in manufakturnega blaga.
Priporočamo v izvrstnih kakovostih:
Modne blagove — sukna
Jesen 1909—1910 Zima
Bárhate. Fiancele. Opreme za neveste.
Vzorec franko.
1 zavoj 40 m pralnih ostankov
okusno odbranih 18 K franko po
povzetju. Od teh se vzorci
ne pošiljajo. 776
Najboljši nakup!

Osrednjo kurjavo in prezračevanje
vseh sestavov postavlja
Češki specialni zavod: strojna tvornica
Jan Štětka
Praga-Kralj. Vinohrady, Fričova ulice št. 892.
Posebnost: stavbe železnih rastlinjakov
in njih opremljenje s toplo vodo.
Etažna kurjava s štedilniki za stanovanja z 2, 4 ali 6 sobami.
Železne konstrukcije streh, mostov itd. 3281

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“
iz 3267
Bremna
v
New York
s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ
WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.
Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega
parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnice dobite
v Ljubljani edino le pri
EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice števil. 35
nasproti občernani gostilni „pri Starem Tislerju“.
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa
pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. —
Potrebna poštena, realna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mehika, Kalifornija,
Arizona, Utah, Wisconsin, Nevada, Oregon in Washington audi naše društvo posebno
ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna
enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor
Brazilija, Kuba, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Fotografski umetni zavod AVGUST BERTHOLD

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko
spadajočih naročil kakor: reproduci-
ranje, povečevanje, fotografiranje
tehničnih predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno in v največji množini.

Koliko veselje in kakšen ponos
obhaja gospodinja, kadar pogleda
svojo svetlo, okusno čisto kuhinjo.
In kako hitro je vse osuženo,
perilo in vsa hiša. Čar udobnosti
in veselje vlada po Vašem domu. S

Schichl ovim
3685 milom
— to lahko dosežete. —

Ljubljana **Fr. Ševčik** Židovska ul. 7.
puškar
priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo
preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno pripo-
ročam lahke trocevke in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brez-
dimni smodnik. — Priporočam tudi
veliko zalogo vseh lovskih potrebščin
po najnižjih cenah.
Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Najnovejša iznajdba!

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s
Smekalovimi brizgalnicami
s 40% delavske sile pomanjšanim razvnetjem nove sestave, ki od desne
in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje
brizgalnic nepotrebno.
Na Kranjskem so dosedaj naročila te vrste brizgalnic sledeča gasilna društva:
Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Senčur, Koroška Bela,
Hrušica, Zgornja Siska, Dravljice, Spodnja Idrija, Predoslje, Sora, Stob,
Trzin, Zabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valta vas,
St. Peter na Dolenjskem.

R. A. SMEKAL

v Zagrebu
skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic,
cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih stro-
jev ter motornih mlinov.
Odplačevanje na obroke.
129 odlikovanj!

Odlikovan s zlato kolajno v Pa-
risu 1904 in s zlato kolajno in
križcem v Londonu leta 1895

Anton Presker
krojač
Ljubljana, Sv. Petrac. 16

priporoča svojo
veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopice
in plašče za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.
Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

G. Čadež
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančeve manuf. trgovine
priporoča
klobuke
čepice, razno moško perilo,
kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

**Pekarija,
slaščičarna
in kavarna**
Jak. Zalaznik
Stari trg šte. 21.
Filiale:
Glavni trg št. 6,
Sv. Petra cesta št. 26.

Največji izbor
Preobleke Popravila
L. Mikuš
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Varstvena znamka: Sidro.
Liniment. Capsici comp.
nadomestilo za
Pain-Expeller s sidrom
priznana izborna, bolečine tolažeče in odvajalno mazilo ob prehlajenju itd.
po 80 h, K 1-40 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno
prikljubljene domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v škatli-
cah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsako prepričan, da je dobil
originalni izdelek.
Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Elistina č. 5 nova.

Edina zaloga
izvirnih
ameriških
čevljev

Avstr.-ameriška
zaloga čevljev
v Ljubljani
poleg kavarne
„pri Slonu“.
Pazite natančno na firmo.

**Najbolj varno naložen denar
je v slovenski**
Mestni hranilnici ljubljanski

Stanje hranilnih vlog: nad 36 milijonov K.	Rezervni zaklad: nad 1 milijon kron.
---	---

156-20

**Za varnost denarja jamči in je porok poleg
rezervnega zaklada mestna občina ljub-
ljanska z vsem svojim premoženjem in vso
svojo davčno močjo. Zato vlagajo v to hra-
nilnico sodišča denar mladoletnih otrok in
varovancev ter župnišča cerkveni denar.**

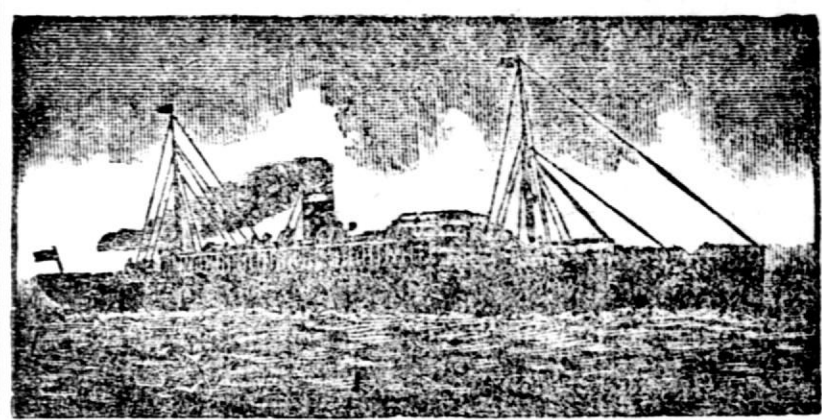
Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od
8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po
4 1/4 %, ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu.
Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.
Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranil-
nica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuna.
Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom t. kv. poštne hranilnice.
Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavo-
dov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.
Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestni vred pa plača
vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo
skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg
poplača v 62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6 % izposojenega kapitala,
pa poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik pa more svoj dolg tudi
poprej poplačati, ako to hoče.
Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.
Mestna hranilnica ljubljanska izdaja lične
domače hranilnike
proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti
staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.
V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov vpeljala je ta slo-
venska hranilnica tudi
Kreditno društvo.
Hranilnica se nahaja v lastni palači
v Prešernovi, prej Slonovi (Elefantovi) ulici št. 3.

Valični mlin Anton Polanc v Radečah
pri Zidanem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
vseh vrst pšenične in koruzne moke.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v sé in dajo nedosegljiv pridelek, kar je
plasti za g. pekovske mojstre neprecenljive vrednosti. Na zahtevo ceniki franco.

Išče se velika prodajalnica

z lepimi izločbami in večjo fronto na ulico na glavni trgovski
cesti v Ljubljani. Posredovalcem veliko plačilo.
Ponudbe pod značko „Kršćanski zavod 77“ na naslov: „Všeobecná
insertni kancelár“, Praga, Příkop, Bazar 27. 3920

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastv. koncesijonirana
potovalna pisarna
za 246
Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 41.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu si usojam vljudo naznaniti, da sem preselil svoj

brivski in frizerski obrt
v hišo na Sv. Petra cesti 32
poleg kavarne „Avstrija“.

Salon za dame s posebnim vdom in separiranimi
oddelki. Poleg umivanja glav, vsakovrstno friziranje
in barvanje las, priporočam svoj gorli in mrzli
zdravniški priporočeni sušilni aparat. Izvršujejo se
vsa lasna dela. Vpletke (kile) striženih in zmešanih
las v veliki izbiri. 3749

Z vsem spoštovanjem se priporoča
M. Podkrajšek
frizer za gospode in dame, Sv. Petra cesta št. 32.

Zelo važno za trgovce in obrtnike!

Ker imam do precejšno zalogo
reklamnih koledarjev
za leto 1910

in je sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, ker bode gotovo v
najkrajšem času zaloga pošla in se vam **takaj nudi** zelo
ugodna prilika, **zahtevajte vzorce**, katere radevolje po-
šiljam na ogled. — Z velespoštovanjem

Fr. Iglič, Ljubljana,
Mestni trg št. 11. 3913

Cene brez konkurence!

Ključavničarstvo
Ig. Faschinga vdova
Poljanski nasip št. 8.
Reichova hiša.
Izvrstno in solidno delo.
Cene zmerno. Popravila se
i točno izvršujejo. i i

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjšee
Žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Nezanim. naročilom se
pošilja s poročilom.

Josip Rojina
krojač prve vrste
v Šelenburgovih ulicah št. 5.
nasproti glavne pošte
konkurira z največjimi tvrdkami
glede **finega kroja** in ele-
gantne izvršitve.
Tvorilna zaloga najfinjših angl.
in franc. specialitet blaga.
: Zavod za uniformiranje. :

Svoji k
svojim!
Ciril - Metodove drože
Te žitne drože, izborne po
kakovosti, se priporočajo go-
spodom pekom, trgovcem in
slav. občinstvu. Prodaja jih
v korist Ciril - Metodovi družbi
po nizkih cenah samo

Maks Zaloker
v Ljubljani
v lastni hiši
Kladenska ulica št. 17 in
Rečna ulica št. 5.
V korist
Ciril - Metodovi družbi!

Odlikovana
Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana
Hilšarjeva ulica 5 Gradišče
RUDOLF A. WARBINEK

Jamstvo šest let.
Eksport v vse dežele.
Priporoča svoje prve vrste, za vsa po-
solidno narejene **planine, klavirje** in
harmonije tudi **sameigralne**
za gotov denar, na dolga od-
plačila ali naposled.
Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno
in računijo najceneje.
Največja tvornica na avstrijskem jugu.

Zastonj

dobite vzorce najmodernejših angleških, francoskih in avstrijskih izdelkov
vseh vrst damskega sukna, ževitov in drugega volnatega blaga, za
kostume, obleke, krila in bluze. Takisto vzorce barhentov in flanel veelepe
izvršitve. Nadalje vzorce platna, postelnega blaga, gradla, šifona in
namiznega blaga za opreme. **Samo izvrstno blago**
velikanske izbire. Cenovnik na zahtevo. Pri naročilu vzorcev naj se
navede natančen naslov in željeni predmeti.
.: .: **Največja modna vsetržnica in razpošiljalnica modnega blaga** .: .:
Komenda Janda & Cie.
Nikolsburg, Místké náměstí 13, Moravsko. 3477

Pozor! Prodaja najnovejše Pozor!
jesenske in zimske narejene
= obleke =
za gospode, dame, dečke in deklce
po najnižji ceni edino 3596
konfekcijska trgovina A. LUKIČ
Pred Škofije št. 19.

Poštne hranilnice št. 49.036. Telefon št. 135.

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna na Kongresnem trgu št. 15, Sođanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge,
obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vložitve do dne vzdiga
brez odbitka rentnega davka.
Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Orehe

nove, letošnjega pridelka, mehko lušinate
in belozrnate, **kupuje v vsaki množini**
po dnevnih zanesljivih cenah tvrdka .:

Iv. A. Hartmanna naslednik Avg. Tomažič
v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 2.
Tvrdka priporoča **zopet ugodno priliko** za nakup praznih, izbornu
ohranjenih, močnih in trpežnih
„sodov od finega špirita“
deloma enkrat rabljenih, deloma popolnoma novih od **300 do 400 litrov**
in od **600 do 700 litrov**, večje množine po jako nizkih cenah, **takoj**
dobavni. 3750

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko
za prava 860

Puchova kolesa

Puch-Special' K 150
„Curier“-kolo K 115
Najboljše pnevmatike Reithofferjeve
Najboljši živalni stroji od
66 K naprej.
Za prekupovalce ista cena, kakor
v tovarni.

Ker prodajam brez potnikov,
vsled tega blago veliko ceneje.
Ceniki zastonj in poštine prosti.
Z odličnim spoštovanjem

Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani.

1591

Krasne

klobuke za dame

po znane najnižjih cenah, priporoča
modni salon A. Vivod-Mozetič
Ljubljana, Stari trg 21.
Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila izvršujem točno.
Žalni klobuki vedno v zalogi.

Mag. pharm. E. Koželj
vljudno naznanja slavnemu občinstvu 3892

otvoritev lekarne
na Jesenicah (Gorenjsko).

J. KORENČAN

Ljubljana, Stari trg 5.

Trgovina z norimberškim in galanterijskim blagom na drobno in :-: na debelo. :-:

Velika zaloga pletenin kakor nogavic, srajc, : maj, spodnjih hlač, : otroške obleke i. t. d.

Podjetje betonskih stavb

Bratje Seravalli & Pontello

Slomškove ulice šte. 19, Ljubljana.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevi, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje teras, vodomotov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropce. — Zaloga kameninastega blaga in šamotne opeke. Vsa dela so solidno in strokovnjško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopnik svodov patent „Thru“.

Hiša

z lepimi stanovanji, nekoliko vrta in travnika, posebno pripravna za kakoga penzionista ali vrtnarja, se osem preda.

Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

3824

Ženitna penudba.

Udovec, star 37 let z enim otrokom, trgovec in veleposrednik v prijaznem kraju tik železnice, si želi vsled pomankanja časa tem potom znanja z izobraženo in pošteno gospodično dobre družine, v primerni starosti, ki bi mogla biti dobra mati otroku in imela veselje do trgovine. Use drugo postranska stvar. Resne ponudbe s sliko naj se pošljejo pod »Z. G. O.« na upravn. »Sl. Naroda« do 1. novembra t. l. Jamcim strogo tajnost, slike takoj vrnem.

Pozor! Priporočam preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo ogromno zalogo umetno izdelanih**nagrobni spomenikov**

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega karskega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbna dela. Preskrbujem stike za na spomenike po jako nizki ceni. Imam v zalogi nagrobne okvire. Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z veselošpovanjem

1478

IGNACIJ ČAMERNIK kamnosek

v Ljubljani, Komenskega ulica šte. 26.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu v Ljubljani in po deželi vljudno naznanjava, da sva najino

restavracijo „pri zlati kapljici“

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 27,

prenovila in notri do ceste razširila tako, da stoji sedaj pet lepo opravljenih, svetlih in prijaznih prostorov cenj. gostom v uporabo, v katere se pride neposredno s ceste, iz hiše ali pa z dvorišča. Ena soba čisto zase cenj. gostom vedno na razpolago.

Tu se točijo pristna domača vina in izborna Reininghausovo pivo; dobivajo se ob vsakem času gorka in mrzla jedila er od 9. ure dopoldne naprej tudi zajuterk. Postrežba je točna, cene so primerne.

Za mnogobrojni obisk se vljudno priporočata

3915

L. in A. Tratnik.

Klobuke in čepice
v najnovejših fasonah in v veliki izbiri
priporočam
IVAN SOKLIČ.

352

Pod Trnovo št. 2. Postaja električne železnice.

Svoji k svojim!

**Velika zaloga
juvelov, zlatnine,
srebrnine
različnih ur in očal.**

351

Blago prve vrste.

Solidna postrežba. Cene najnižje.

**Lastna delavnica
za popravila in nova dela.**

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zapriseženi sodnijski cenilec.
Ljubljana, Wolfve ulice 3.

**Največja zaloga
moških in deških oblek**

A. Kunc

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

Podružnica: Novo mesto, Glavni trg.

Le enkrat

— izvolite si ogledati veliko izbiro v največji —
narodni konfekciji

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana. Stari trg št. 28. Ljubljana.

Posebno krasno

3927

BLUZE

domače halje, krila predpasnike, otročje obleke in krsne oprave.
Najboljše perilo in vse modne predmete za gospode in gospe.
Po pošti natanko po naročilu. Cene radi majhne režije najnižje.

POZOR!

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepic lastnega izdelka.

Kupujem kože vseh divjadih po najvišjih dnevnih cenah.

Priporočam se za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi imam vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. Sprejemam popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdelujem vse po najnižjih cenah.

J. WANEK, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 21.

3919

Svojim cenjenim odjemalcem javljamo, da smo s 1. oktobrom 1909 firmi

ŽIGA WINTER, Dunaj III, Ungargasse 20

poverili svoje zastopstvo za Gornje in Spodnje Avstrijsko, Moravsko, Šlezijo, Štajersko, Koroško in Kranjsko. Kadar naročate

FERNET-BRANCA

tek zbujačoji liker za prebavanje, specialiteta firme FRATELLI BRANCA — MILAN, obračajte se na firmo ŽIGA WINTER.

FERNET-BRANCA se nadrobno dobiva po vseh boljših delikatesnih trgovinah, špecerijah in vinskih trgovinah.

FRATELLI BRANCA — MILAN.

481

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

zarezano strešno opeko prve in druge vrste,

z jamstvom za nje trpežnost skleni 5 let

iz lastne nove moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani

in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči**pri J. KNEZU v Ljubljani.**

1606